

БИЗНЕС ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА
„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД
КАТО ВИК ОПЕРАТОР
ЗА ПЕРИОДА 2027-2031 Г.

Форматът и структурата на текстовата част на бизнес плана е в съответствие с изискванията на Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги (НРКВКУ, обн. ДВ, бр. 6 от 2016 г.) и Указанията за прилагане на НРКВКУ за регулаторния период 2027-2031 г., приета с **Решение № У-1 от 16.07.2025 г. на КЕВР**

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият бизнес план на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД /“ВиК Добрич“ АД/ е разработен с цел да определи основните насоки за развитие на дружеството като ВиК оператор в рамките на регулаторния период. Документът отразява стратегическите цели, приоритетите и мерките за осигуряване на устойчиво, ефективно и качествено предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги на територията на област Добрич.

Бизнес планът е изготвен в съответствие с действащата нормативна уредба в областта на водоснабдителните и канализационните услуги, включително Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, Наредбата за регулиране на качеството на ВиК услугите и Наредбата за регулиране на цените на ВиК услугите. При разработването му са взети предвид и указанията на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за регулаторния период, както и утвърдената структура и електронен модел на бизнес плановете.

Документът има за цел да осигури балансирано развитие на дейността на дружеството, като съчетае изискванията за икономическа ефективност, социална поносимост на цените и високо качество на предоставяните услуги. В тази връзка са анализирани текущото състояние на ВиК системите, наличните ресурси, техническите и организационни предизвикателства, както и възможностите за подобряване на експлоатацията и управлението на инфраструктурата.

Особено внимание е отделено на идентифицирането на основните проблеми в сектора, свързани с остарялата и амортизирана инфраструктура, значителните загуби на вода, необходимостта от модернизация на съоръженията и повишаването на енергийната ефективност. Въз основа на извършения анализ са формулирани конкретни мерки и инвестиционни намерения, насочени към подобряване на надеждността на системите, намаляване на аварияте и повишаване качеството на услугите.

Бизнес планът отразява и ангажиментите на дружеството към обществото и околната среда, като поставя акцент върху устойчивото управление на водните ресурси, опазването на околната среда и повишаването на удовлетвореността на потребителите. В тази насока са предвидени действия за подобряване на комуникацията с клиентите, разширяване на услугите и внедряване на съвременни информационни и управленски системи.

В заключение, настоящият бизнес план представлява основен инструмент за управление и развитие на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, който цели постигане на устойчиво развитие, съответствие с регулаторните изисквания и подобряване качеството на предоставяните ВиК услуги в интерес на потребителите и обществото като цяло.

I. ОБЩА ЧАСТ

1. ДАННИ ЗА ВИК ОПЕРАТОРА

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД е акционерно дружество, регистрирано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията с ЕИК 204219357. Дружеството е създадено чрез преобразуване на „Водоснабдяване и канализация“ ООД – гр. Добрич, което има дългогодишна история в предоставянето на водоснабдителни и канализационни услуги в региона.

Седалището и адресът на управление на дружеството се намират в гр. Добрич, бул. „3-ти март“ № 59. Дружеството осъществява своята дейност на територията на област Добрич, като обслужва населението и стопанските субекти в съответствие с изискванията на действащото законодателство и регулаторната рамка в сектора на ВиК услугите.

Предметът на дейност на "Водоснабдяване и канализация Добрич" АД обхваща широк спектър от дейности, свързани с водоснабдяването и канализацията, включително:

- поддържане и експлоатация на външни водоснабдителни и канализационни мрежи и съоръжения;
- доставка на питейна вода до потребителите;
- отвеждане и пречистване на отпадъчни води;
- реконструкция, модернизация и развитие на ВиК инфраструктурата;
- извършване на лабораторен контрол върху качеството на питейните и отпадъчните води;
- проучване, проектиране, изграждане и внедряване на ВиК обекти и системи;
- ремонт и поддръжка на измервателни устройства и съоръжения;
- извършване на съпътстващи услуги, свързани с основната дейност на дружеството.

Капиталът на дружеството е формиран чрез преобразуване и последващи изменения, като към 31.12.2025 г. основният капитал на "Водоснабдяване и канализация Добрич" АД е 2 445 646 лева разпределени на 2 445 646 броя поименни безналични акции с право на глас, всяка с номинална стойност от 1 лев разпределени както следва:

- „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас – 65 543 акции по 1 лев всяка, или общо 65 543 лв., представляващи 2.68% от капитала на дружеството;
- „Български ВиК холдинг“ ЕАД - 2 380 103 акции, или общо 2 380 103 лв., представляващи 97.32% от капитала на дружеството..

Управлението на „ВиК Добрич“ АД се осъществява от Съвет на директорите, който определя стратегическите насоки за развитие на дружеството, като същевременно оперативното управление се изпълнява от Изпълнителен директор. Организационната структура е съобразена със спецификата на дейността и включва

различни звена, отговарящи за експлоатацията, поддръжката, административното обслужване и управлението на ресурсите.

Дружеството функционира в условията на регулиран пазар и осъществява дейността си в съответствие с изискванията на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), като се стреми към постигане на високо качество на предоставяните услуги, ефективно управление на ресурсите и удовлетвореност на потребителите.

1.1. ОБЩИ ДАННИ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

1.1.1. Услуги, предоставяни от ВиК оператора

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД предоставя на потребителите на обслужваната територия комплекс от водоснабдителни и канализационни услуги, съобразени с изискванията на действащото законодателство и регулаторната рамка в сектора.

Основната услуга, предоставяна от дружеството, е доставянето на питейна вода до потребителите чрез изградена водоснабдителна система. Водата се подава до границата със сградната водопроводна инсталация или до вътрешната водоснабдителна мрежа на съответния имот, като дружеството носи отговорност за качеството и непрекъснатостта на водоснабдяването в рамките на експлоатираната от него инфраструктура.

Освен доставката на питейна вода, дружеството осигурява и услугата по отвеждане на отпадъчните води от имотите на потребителите чрез канализационната мрежа. Тази дейност включва събиране и транспортиране на отпадъчните води до съответните съоръжения за пречистване, като се гарантира нормалното функциониране на канализационните системи и предотвратяване на замърсяване на околната среда.

Третата основна услуга, предоставяна от ВиК оператора, е пречистването на отпадъчните води. Чрез експлоатацията на пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), дружеството осигурява обработка на отпадъчните води преди тяхното заустване във водоприемници, с цел спазване на екологичните норми и изисквания за опазване на околната среда.

В обобщение, потребителите на територията, обслужвана от „ВиК Добрич“ АД, могат да ползват следните основни ВиК услуги:

- доставяне на питейна вода;
- отвеждане на отпадъчни води;
- пречистване на отпадъчни води.

Като допълнение към основните услуги, дружеството извършва и съпътстващи дейности, свързани с поддръжката, ремонта и развитието на ВиК системите, както и контрол върху качеството на водите. Всички предоставяни услуги са насочени към осигуряване на надеждно, безопасно и качествено обслужване на потребителите.

1.1.2. Модел на управление - кратко описание на текущото състояние от гледна точка на управлението на дружеството - договор (с асоциация по ВиК, концесионен), структура на капитала, организационна структура

Управлението на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се осъществява в съответствие с действащата нормативна уредба и изискванията на регулирания ВиК сектор, като дружеството функционира като оператор, предоставящ обществени услуги от съществено значение.

Дружеството извършва своята дейност въз основа на договорни отношения с Асоциацията по ВиК, която представлява държавата и общините на обособената територия. Тези отношения регламентират правата и задълженията на оператора, включително експлоатацията, поддържането и развитието на ВиК инфраструктурата, както и постигането на определени показатели за качество на услугите.

Договор с Асоциацията по ВиК

На 07.03.2016 г. между „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД и Асоциация по ВиК на обособената територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД е сключен договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги за срок от 15 години, като регионална структура на собствениците на публичните ВиК активи (общините и държавата в лицето на МРРБ), с който тези публични активи бяха предоставени на ВиК оператора за стопанисване, поддържане и експлоатация, при спазване на изискванията и ограниченията на Закона за водите и Закона за опазване на околната среда.

На ВиК оператора (ВиКО) се възлага да упражнява всички права и задължения, които е упражнявал в качеството си на съществуващ доставчик на ВиК услугите, свързани със стопанисването, експлоатацията и поддръжката на публичните активи и предоставянето на услугите. Операторът се задължава да извършва инвестиции, чийто размер е определен в договора с АВиК и да постигне и задължителното им ниво за срока на действие на договора, които са неразделна част от него. Размерът на Задължителното ниво на инвестициите за „Вик Добрич“ АД за 15-годишния срок на договора е 6 000 хил. лв. без ДДС, разпределен по години и дейности - за доставка на вода – 4 410 хил. лв., за отвеждане на отпадъчни води – 730 хил. лв. и за пречистване на отпадъчните води – 860 хил. лв.

Сред показателите за успешно изпълнение по този договор са и показателите за търговска ефективност - създаване на регистър на всички публични активи. Регистърът на активите трябва да идентифицира всеки отделен актив и, доколкото е възможно, да съдържа актуална информация относно собствеността на съответните активи, датата на въвеждането им в експлоатация, техническото състояние и параметри на активите, водопроводи (връзки с домакинствата в ГИС), монтаж на приходни водомери на сградните отклонения, и гаранции, че клиентите на ВиК дружествата с високо потребление на вода (дефинирани като такива са тези с потребление на вода > 100 м³ / месец) разполагат с метрологично годни водомери. Подобряването на търговското представяне е в основата на новите отношения между ВиКО и АВиК.

При подписване на договора с АВиК през 2016 г. на „В и К Добрич“ АД като оператор му е вменено задължение да учреди в полза на АВиК гаранция за изпълнение в размер на 1 % от стойността на Задължителното ниво на Инвестициите, която да обезпечи изпълнението на всички негови задължения по договора. Такава гаранция под формата на безусловна и неотменима банкова гаранция е представена със срок на валидност 5 години и в размер на 22 хил. лв.

Структура на управление

„ВиК Добрич“ АД е организирано като акционерно дружество с едностепенна система на управление. Управлението се осъществява от Съвет на директорите, който определя стратегическите цели и контролира дейността на дружеството.

Съветът на директорите се състои от три до пет членове, като дружеството се представлява от Изпълнителен директор, който организира и ръководи текущата оперативна дейност, взема управленски решения и отговаря за изпълнението на бизнес плана.

Структура на капитала

Капиталът на „ВиК Добрич“ АД е формиран в резултат на преобразуване на предходното дружество и последващи изменения, като към 31.12.2025 г. основният капитал на "Водоснабдяване и канализация Добрич" АД е 2 445 646 лева разпределени на 2 445 646 броя поименни безналични акции с право на глас, всяка с номинална стойност от 1 лев разпределени както следва:

- „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас – 65 543 акции по 1 лев всяка, или общо 65 543 лв., представляващи 2.68% от капитала на дружеството;
- „Български ВиК холдинг“ ЕАД - 2 380 103 акции, или общо 2 380 103 лв., представляващи 97.32% от капитала на дружеството.

Организационна структура

Организационната структура на дружеството е изградена с оглед ефективното управление на дейностите по водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води. Тя включва функционални и експлоатационни звена, които отговарят за различни направления на дейността, като:

- експлоатация и поддръжка на водоснабдителни системи;
- експлоатация на канализационни мрежи и съоръжения;
- управление на пречиствателни станции;
- техническа и инвестиционна дейност;
- административно и финансово управление;
- обслужване на клиенти.

С оглед спецификата на дейността и обхвата на обслужваната територия, дружеството е организирано и на териториален принцип чрез обособени

експлоатационни райони, което позволява по-ефективно управление на инфраструктурата и по-бърза реакция при аварийни ситуации.

1.1.3. Обслужвана територия (площ, населени места, експлоатационни райони)

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД осъществява дейността си на територията на област Добрич, като обслужва всички населени места в обособената територия.

Обособената територия на „ВиК Добрич“ АД, изцяло съвпада с административно-териториалния обхват на област Добрич. Обособената територия на действие на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД е обявена с Решение № РД-02-14-2234/ 22.12.2009 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството. Издадено е на основание §34 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (обн. ДВ, бр.47 / 2009 г.) във връзка с чл.198а от Закона за водите.

Съгласно Решение (публикувано в ДВ бр. 7 от 2010 г. в Неофициалния раздел) обособената територия на „ВиК Добрич“ АД обхваща следните общини:

- Община Балчик
- Община Генерал -Тошево
- Община град Добрич
- Община Добричка
- Община Каварна
- Община Крушари
- Община Тервел
- Община Шабла

и граничи с обособените територии на: „Водоснабдяване и Канализация -Варна“ ООД, гр. Варна; „Водоснабдяване и Канализация- Шумен“ ООД, гр. Шумен; „ВиК“ ООД, гр. Силистра; държавна граница с Република Румъния и Черно море.

Общият брой на населените места в обособената територия е 217, като всички са водоснабдени и включени в експлоатационния обхват на дружеството.

Обслужваната територия се характеризира с голяма площ 4 714.39 км², сравнително разпръсната селищна структура и значителна дължина на довеждащите водопроводи, което създава специфични предизвикателства при управлението, поддръжката и експлоатацията на ВиК системите.

Експлоатационни райони

С цел по-ефективно управление на дейността и оптимално разпределение на ресурсите, територията на дружеството е разделена на осем основни експлоатационни района:

- район Добрич – град;
- район Добрич – села;
- район Балчик (включително довеждащи водопроводи към к.к. Албена);
- район Каварна;
- район Шабла;
- район Генерал Тошево;
- район Тервел;
- район Крушари.

Тази териториална организация позволява по-добра координация на експлоатационните дейности, по-бърза реакция при аварии и по-ефективно обслужване на потребителите.

Особености на обслужваната територия

Обслужваната от дружеството територия се отличава със следните специфики:

- наличие на значителен брой малки населени места с разпръсната структура;
- голяма дължина на водопроводната мрежа спрямо броя на обслужваното население;
- висока степен на амортизация на инфраструктурата;
- наличие на туристически райони (напр. к.к. Албена), които водят до сезонни колебания в потреблението на вода.

Тези особености оказват съществено влияние върху ефективността на експлоатацията, нивото на загубите на вода и необходимостта от инвестиции в модернизация и реконструкция на ВиК системите.

1.2. ОПИСАНИЕ НА ВИК СИСТЕМИТЕ – ВОДОСНАБДЯВАНЕ

1.2.1. Водоизточници

Водоснабдяването на населените места от област Добрич се осъществява от 196 подземни водоизточници, черпещи вода от два водоносни хоризонта: по-плитко разположеният „сарматски” и по-дълбоко разположеният „валанжски” воден хоризонт. Водоизточниците на сарматския водоносен хоризонт са каптирани извори, шахтови и сондажни кладенци. Водното ниво се намира до 100 м. от повърхността. От по-дълбоко разположения хоризонт водата се добива само чрез сондажни кладенци, като дълбочината на водата от повърхността е от 100 до 300 м

Добивът на вода от водоизточниците се осъществява посредством потопяеми помпи, които осигуряват необходимия дебит и налягане за подаване на водата към водоснабдителната система. Този начин на експлоатация позволява надеждно и устойчиво водоснабдяване, но е свързан и със значителни разходи за електроенергия и поддръжка на съоръженията.

Не се предвижда промяна в брой на водоизточниците през периода на бизнес плана, което налага фокус върху поддържането и ефективното им управление.

Специфичен случай представляват водоизточниците, захранващи курортен комплекс Албена, при които водата се подава чрез самоизлив. Тези водоизточници са собственост на дружеството, стопанисващо курортния комплекс, и не се управляват пряко от „ВиК Добрич“ АД.

По отношение на защитата на водоизточниците, за част от тях са изградени санитарно-охранителни зони, като за други са предприети действия по тяхното учредяване и изграждане. Наличието на такива зони е от съществено значение за гарантиране качеството на водата и предотвратяване на замърсяване. Въпреки това, поради ограничени финансови ресурси през предходни периоди, част от тези зони са в незадоволително състояние, което налага предприемане на мерки за тяхното възстановяване и поддръжка.

В заключение, водоизточниците, експлоатирани от „ВиК Добрич“ АД, осигуряват необходимите водни ресурси за обслужваната територия, но същевременно изискват постоянни инвестиции и ефективно управление с оглед гарантиране на надеждност, качество и устойчивост на водоснабдяването.

1.2.2. Разрешителни за водовземане - №, дата на издаване, срок на валидност

Дейността по водовземане за нуждите на водоснабдяването на обслужваната територия от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се осъществява въз основа на издадени разрешителни за водовземане, съгласно изискванията на действащото законодателство в областта на водите.

Дружеството разполага с основно разрешително за водоползване № 0378/22.06.2001 г., чийто срок на валидност към настоящия момент е изтекъл, като са предприети действия по неговото актуализиране и подновяване.

В допълнение, за отделни водоизточници са издадени специфични разрешителни за водовземане, както следва:

Разрешително № 21510064/14.05.2008 г. – за сондажен кладенец в с. Лясково, община Добричка;

Разрешително № 21510078/19.11.2008 г. – за два сондажни кладенеца в с. Смин, община Шабла;

Разрешително № 21510087/24.03.2009 г. – за сондажен кладенец в с. Кардам, община Генерал Тошево;

Разрешително № 21510281/24.01.2012 г. – за водоизточник в района Добрич – Каварна.

Част от водоизточниците, обхванати от първоначалното разрешително от 2001 г., са с последващо преоформени разрешителни, включително:

№ 11510599/30.12.2010 г. – с. Полк. Савово, община Тервел;

№ 11510600/30.12.2010 г. – с. Тервел, община Тервел;

№ 11510601/30.12.2010 г. – с. Безмер, община Тервел;

№ 11510602/30.12.2010 г. – с. Кладенци, община Тервел;

№ 21510312/20.12.2012 г. – с. Крапец, община Шабла;

№ 21510313/20.12.2012 г. – два сондажни кладенеца в с. Дуранкулак, община Шабла.

Разрешителните за водоизточниците, които захранват курортен комплекс Албена, са издадени на дружеството, стопанисващо комплекса, и не са обект на управление и контрол от страна на „ВиК Добрич“ АД.

В процес на изпълнение са действия по подготовка и подаване на документи за издаване на разрешителни за водовземане за останалите водоизточници, за които такива липсват или са с изтекъл срок. Осигуряването на валидни разрешителни е от съществено значение за законосъобразното използване на водните ресурси и за гарантиране устойчивостта на водоснабдителната дейност.

1.2.3. Санитарно охранителни зони

Санитарно-охранителните зони (СОЗ) около водоизточниците представляват съществен елемент от системата за защита на водните ресурси и гарантиране качеството на питейната вода. Те имат за цел да предотвратят замърсяване на подземните води и да осигурят безопасност при експлоатацията на водоизточниците.

На територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, за значителна част от водоизточниците са изградени изцяло или частично санитарно-охранителни зони. За водоизточниците, за които са подадени документи или предстои подаването им, е учредена и изградена първа поясна зона, съгласно нормативните изисквания.

Въпреки предприетите действия, състоянието на част от санитарно-охранителните зони не е задоволително. Поради ограничени финансови ресурси през предходни периоди, поддръжката им е била занемарена, което е довело до частично или пълно разрушаване на съоръженията, включително огради и обозначителни елементи.

В тази връзка дружеството е започнало поетапно възстановяване на съществуващите санитарно-охранителни зони, както и предприемане на действия по тяхното доизграждане и проектиране там, където това е необходимо. Основните мерки включват:

- възстановяване и изграждане на оградни съоръжения;
- ясно обозначаване на границите на зоните;
- ограничаване на достъпа до водоизточниците;
- предприемане на превантивни действия срещу потенциални източници на замърсяване.

Осигуряването на ефективни санитарно-охранителни зони е ключово за поддържане на качеството на питейната вода и за съответствие с нормативните изисквания. В тази връзка дружеството ще продължи да полага усилия за тяхното подобряване и поддържане през периода на бизнес плана.

1.2.4. Съоръжения за пречистване на питейна вода

Водоснабдяването на територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, се осъществява изцяло от подземни водоизточници, които се характеризират с относително стабилни физико-химични показатели. Поради това, на територията на дружеството не са изградени съоръжения за пречистване на питейна вода (ПСПВ) в класическия им вид.

Добитата вода от подземните водоизточници в повечето случаи отговаря на изискванията за качество на питейната вода след минимална обработка, което обуславя липсата на необходимост от изграждане на пълномащабни пречиствателни станции.

Въпреки това, в определени случаи се прилагат локални технологични решения с цел подобряване на качеството на водата и осигуряване на съответствие с нормативните изисквания. Най-често използваният метод е обеззаразяване чрез хлориране, което се извършва в помпени станции или други подходящи точки от водоснабдителната система.

Тези съоръжения за дезинфекция играят важна роля за гарантиране на микробиологичното качество на питейната вода, особено при наличие на рискове от вторично замърсяване в мрежата.

Липсата на централизирани съоръжения за пречистване на питейна вода намалява разходите за експлоатация, но същевременно поставя акцент върху необходимостта от строг контрол върху състоянието на водоизточниците, санитарно-охранителните зони и водопреносната мрежа.

В тази връзка дружеството извършва регулярни лабораторни анализи и мониторинг на качеството на водата, с цел гарантиране на съответствие с изискванията на действащото законодателство и осигуряване на безопасност за потребителите.

1.2.5. Довеждащи съоръжения

Общата дължина на водопроводите експлоатирани от дружеството са 4 113 км, включително със сградните водопроводни отклонения, като дължината без отклоненията е 3 404 км. Дължината на довеждащите водопроводи е 1 563 км. Делът на азбестоциментовите водопроводи в общата дължина на мрежата е 76% (или 1 180 км), съответно на стоманените 143 км или 9% и полиетиленовите 240 км – 15%. Диаметрите на азбестоциментовите водопроводи са от ф60 до ф400, като преобладаващи са диаметрите от ф80 до ф250. От 143 км стоманени водопроводи над 60 км са напорните водопроводи на група Шабла с диаметри от ф63 до ф1000.

Довеждащите съоръжения представляват съществен елемент от водоснабдителната система на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, осигуряващ транспортирането на водата от водоизточниците до населените места и

разпределителната водопроводна мрежа. Голямата дължина на тези съоръжения се обуславя от специфичната селищна структура на областта, характеризираща се с множество малки и разпръснати населени места, отдалечени от основните водоизточници.

Технически характеристики и състояние

Значителна част от довеждащите водопроводи са изградени през периода 1953–1965 г., което обуславя тяхната висока степен на амортизация. Основният използван материал е азбестоцимент, който към настоящия момент е морално и физически остарял и е предпоставка за чести аварии и загуби на вода.

С течение на времето част от съоръженията са реконструирани или подменени, но делът на обновената инфраструктура остава недостатъчен спрямо общия обем на мрежата.

Функционално значение и проблеми

Довеждащите съоръжения играят ключова роля за осигуряване на водоснабдяването, но същевременно са сред най-уязвимите елементи на системата. Основните проблеми, свързани с тяхната експлоатация, включват:

- висока степен на амортизация и физическо износване;
- чести аварии и течове;
- значителни загуби на вода при транспорт;
- затруднена поддръжка поради голямата дължина и отдалеченост на съоръженията;
- липса на достатъчно зонироване и контрол върху налягането.

Големите разстояния между водоизточниците и населените места водят до повишени разходи за експлоатация и поддръжка, както и до увеличен риск от нарушаване на непрекъснатостта на водоснабдяването при аварийни ситуации.

Необходимост от модернизация

С оглед на установеното състояние, довеждащите съоръжения изискват значителни инвестиции, насочени към тяхната реконструкция и подмяна. Приоритет следва да бъде подмяната на амортизираните азбестоциментови тръби с по-съвременни и устойчиви материали, както и въвеждането на мерки за подобряване на управлението на водопреносната система.

Подобряването на състоянието на довеждащите водопроводи е ключово за намаляване на загубите на вода, повишаване надеждността на водоснабдяването и оптимизиране на експлоатационните разходи на дружеството.

1.2.6. Разпределителна мрежа

Разпределителната водопроводна мрежа на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД обхваща вътрешните водоснабдителни системи на населените места в

обслужваната територия и осигурява доставката на питейна вода до крайните потребители.

Водопроводната мрежа в населените места, включително със сградните водопроводни отклонения е с обща дължина 2 550 км. От нея 1 412 км или 55.4% са азбестоциментови водопроводи. Стоманените водопроводи са 53 км – 2%. Поцинкованите водопроводи са 43 км – 1.7%, полиетиленовите са 1 034 км – 40.6% и чугунените са 8 км – 0.3%.

Техническа характеристика

Разпределителната мрежа е изградена поетапно през различни периоди, като преобладаващата част от тръбите са положени в периода 1953–1965 г. Основният използван материал е азбестоцимент, който към настоящия момент е остарял и с ограничен експлоатационен ресурс.

В по-новите участъци се използват съвременни материали като полиетилен (PE) и поливинилхлорид (PVC), които се характеризират с по-добра устойчивост и по-дълъг експлоатационен живот. Въпреки това, делът на обновената мрежа остава недостатъчен.

Състояние на мрежата

Текущото състояние на разпределителната мрежа се характеризира с висока степен на амортизация, което води до:

- чести аварии и повреди;
- значителни загуби на вода;
- нарушаване на нормалния режим на водоснабдяване;
- увеличени разходи за поддръжка и ремонти.

Особено проблемни са участъците с азбестоциментови тръби, които са податливи на механични повреди и корозия, което съществено влияе върху надеждността на системата.

Функционални особености и проблеми

Разпределителната мрежа в обслужваната територия се характеризира и със следните особености:

- недостатъчно зониране на мрежата и ограничен контрол върху налягането;
- липса на пълна информация за точната конфигурация на мрежата (липса на цялостна GIS система);
- наличие на остарели водомерни устройства;
- трудности при локализиране на течове и аварии.

Тези фактори допринасят за поддържането на високи нива на загуби на вода и затрудняват ефективното управление на водоснабдителната система.

Необходимост от развитие и модернизация

С оглед на установеното състояние, основен приоритет за дружеството е поетапната реконструкция и подмяна на амортизираните участъци от разпределителната мрежа, както и внедряване на съвременни технологии за управление и мониторинг.

Предвиждат се мерки, насочени към:

- подмяна на остарелите тръби с нови материали;
- въвеждане на зонирание и управление на налягането;
- подобряване на контрола върху загубите на вода;
- изграждане на информационни системи за управление на мрежата.

Реализирането на тези мерки ще допринесе за повишаване надеждността на водоснабдяването, намаляване на експлоатационните разходи и подобряване качеството на предоставяните услуги.

1.2.7. Съоръжения по мрежата – помпени станции, резервоари, други

Съоръженията по водоснабдителната мрежа на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД представляват ключов елемент за осигуряване на надеждно и непрекъснато водоснабдяване на обслужваната територия. Те включват помпени станции, водоеми (резервоари), хлораторни съоръжения и други спомагателни обекти, които подпомагат транспортирането, съхранението и качествения контрол на питейната вода.

Помпени станции

Дружеството експлоатира 69 броя водоснабдителни помпени станции, които осигуряват необходимия напор за транспортиране на водата от водоизточниците до населените места и до отделните зони на водоснабдителната система.

Помпените станции са оборудвани с потопяеми или стационарни помпи, като работата им е свързана със значителни разходи за електроенергия. Част от съоръженията са с висока степен на амортизация и изискват модернизация или подмяна, с цел подобряване на енергийната ефективност и надеждността на експлоатацията.

Резервоари (водоеми)

Водоемите играят важна роля за съхранението и регулирането на водните количества в системата. Те осигуряват балансиране между добива и потреблението на вода, както и резервни обеми при аварийни ситуации или пикови натоварвания.

На територията на дружеството са изградени множество водоеми с различен обем, разположени в близост до населените места или по протежение на довеждащите водопроводи. Част от тях са в добро експлоатационно състояние, но при други са налице проблеми, свързани с амортизация, необходимост от ремонт на конструкцията, както и подобряване на хидроизолацията.

Други съоръжения

Към съоръженията по мрежата се включват и:

- хлораторни станции и съоръжения за дезинфекция на водата;
- спирателна и регулираща арматура;
- въздушници, изпразнители и други елементи за нормалната експлоатация на мрежата;
- измервателни устройства и контролни съоръжения.

Част от тези съоръжения са морално остарели или недостатъчни като брой и функционалност, което затруднява ефективното управление на водоснабдителната система.

Основни проблеми и необходимост от развитие

Основните проблеми, свързани със съоръженията по мрежата, включват:

- висока степен на амортизация на част от помпените станции и водоемите;
- висока енергоемкост на помпеното оборудване;
- липса на достатъчна автоматизация и дистанционно управление;
- необходимост от обновяване на спирателната и регулиращата арматура.

В тази връзка дружеството предвижда поетапна модернизация на съоръженията, включително внедряване на енергийно ефективно оборудване, автоматизация на процесите и подобряване на контрола върху експлоатацията на водоснабдителната система.

1.2.8. Измервателни устройства – описание на измервателни устройства, монтирани на водоизточници, на вход ВС, на вход ПСПВ, др.

Измервателните устройства са ключов елемент от управлението на водоснабдителната система на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, като осигуряват контрол върху количествата добивана, транспортирана и доставяна вода, както и възможност за формиране на воден баланс и намаляване на загубите.

Измервателни устройства на водоизточници и по системата

На територията на дружеството са изградени измервателни точки на основните водоизточници и по водоснабдителната мрежа. Общият брой на монтираните контролни водомери е **130 броя**, повечето от които са монтирани на входа на населените места и водомерни зони.

Допълнително, в системата са внедрени дейта логери за мониторинг на налягането, които подпомагат анализа на работните режими и локализирането на проблемни участъци.

Измервателни устройства при пречиствателни съоръжения

Всички пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) на територията на дружеството са оборудвани с измервателни устройства, както следва:

- ПСОВ Добрич – **1 бр. на вход и 1 бр. на изход;**
- ПСОВ Генерал Тошево – **1 бр. на изход;**
- ПСОВ Тервел – **1 бр. на изход;**
- ПСОВ Шабла – **1 бр. на изход.**

Тези устройства позволяват контрол върху постъпващите и пречистените водни количества и осигуряват съответствие с нормативните изисквания.

Измервателни устройства при потребителите

Най-голям дял от измервателната система заемат водомерите, монтирани на сградни водопроводни отклонения (СВО). Общият брой на водомерите през базовата година (2024 г.), подлежащи на поддръжка и експлоатация от дружеството, е **78 409 000 броя**.

Общият брой на сградните водопроводни отклонения през същата година е 78 519.

Високо ниво на обхват с измервателни устройства при потребителите осигурява база за точно отчитане на потреблението и формиране на приходи.

Състояние и поддръжка на измервателните устройства

Анализът на водомерното стопанство показва, че ежегодно приблизително **4 500 броя водомери** излизат от метрологична годност и подлежат на подмяна или проверка.

В тази връзка дружеството е заложило в инвестиционната си програма подмяна на около **15 715 водомера годишно**, с цел постепенно подобряване на точността на измерванията и намаляване на търговските загуби.

Основни проблеми и насоки за развитие

Въпреки постигнатото ниво на изграждане на измервателната система, съществуват редица проблеми, свързани с:

- наличие на остарели и неточни измервателни устройства;
- непълно покритие на всички ключови точки в мрежата;
- ограничено внедряване на дистанционно отчитане;
- недостатъчно развити водомерни зони и контрол върху водните баланси.

С оглед на това, основните приоритети в развитието на измервателната система са насочени към:

- разширяване на обхвата на измерване по мрежата;
- внедряване на съвременни технологии за дистанционно отчитане;
- подобряване на метрологичния контрол;
- изграждане на надеждна база данни и интегрирани информационни системи.

Реализирането на тези мерки ще допринесе за по-точно управление на водните ресурси, намаляване на загубите на вода и повишаване ефективността на дейността на дружеството.

1.2.9. Очаквано изграждане и предоставяне за стопанисване на публични активи през периода на бизнес плана (извън инвестиционната програма на ВиК оператора)

През периода на бизнес плана 2027–2032 г. се очаква изграждане на нови публични ВиК активи на територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, финансирани основно чрез външни източници, включително европейски програми, държавния бюджет и общински средства. Тези активи не са част от инвестиционната програма на дружеството, но след въвеждането им в експлоатация се предвижда да бъдат предоставени за стопанисване и експлоатация на ВиК оператора.

Очакваните активи включват елементи от водоснабдителната и канализационната инфраструктура, като:

- довеждащи и разпределителни водопроводи;
- канализационни мрежи и съоръжения;
- помпени станции;
- резервоари и други съпътстващи съоръжения;
- пречиствателни станции за отпадъчни води (при наличие на реализирани проекти).

Основен източник на такива инвестиции са проекти, реализирани по оперативни програми, включително Оперативна програма „Околна среда“, както и проекти, финансирани от държавата чрез „Български ВиК холдинг“ ЕАД и други публични институции.

Основно предизвикателство се очертава изпълнението на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 с наименование: „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“ по програма „Околна среда“ 2021 - 2027 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз по процедура чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент № BG16FFPR002-1.002 „Изграждане на ВиК инфраструктура за 7 ВиК оператора“. Дейностите по проекта са със срок на изпълнение 60 месеца с обща стойност 161 540 096,52 лв., разпределени както следва:

ФИНАНСИРАНЕ	СТОЙНОСТ
Безвъзмездна финансова помощ	109 985 313,78 лв.
Съфинансиране от бенефициента	25 214 826,09лв.
Недопустими разходи, необходими за изпълнението на проекта	26 339 956,65 лв.
Обща стойност на проектното предложение	161 540 096,52 лв.

Основната цел на проекта е изграждане на инфраструктура, чрез която да се постигне съответствие с националното и европейското законодателство в областта на

питейните води, отвеждането и пречистването на отпадните води и повишаване ефективността на системите и съоръженията, както и опазване на околната среда.

Във връзка с отстраняване на несъответствията с нормативните изисквания към качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, Дружеството предвижда инвестиции по компонент водоснабдяване и пречистване, част от които са включени като дейности в гореописания проект, финансиран със средства по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. като:

1.	Реконструкция на ВиК мрежи в гр. Добрич
2.	Реконструкция и доизграждане на ВиК мрежи в гр. Балчик
3.	Реконструкция и доизграждане на ВиК мрежи в гр. Каварна
4.	Реконструкция и модернизация на ПСОВ Каварна
5.	Реконструкция на водоснабдителни помпени станции в област Добрич
6.	Реконструкция и модернизация на ПСОВ Албена
7.	Реконструкция на довеждащи водопроводи и съоръжения, гр. Каварна
8.	Изграждане на дълбоководно заустване след ПСОВ Балчик
9.	Изграждане на отвеждащ колектор и дълбоководно заустване след ПСОВ Албена
10.	Проектиране и изграждане на ГИС
11.	Проектиране и изграждане на СКАДА

На база гореизложените дейности ще се стигне до намаляване на общите загуби на питейна вода на годишна база, ще се намали броя на възникващите аварии по водопреносната мрежа, както и времето за тяхното отстраняване. В основата на бъдещото ни развитие, ще залегнат и дейности по осъществяване оптимизацията на цикъла за „Добив“. Този цикъл е свързан с повишаване производителността на водоизточниците, рехабилитация на съществуващите сондажи и кладенци. Основната цел е да бъдат доставени достатъчни количества вода, да бъде осъществен контрол и мониторинг качеството на услугите, да бъде направена подходяща подмяна на помпени агрегати с по-добри характеристики, което да доведе до значителни икономии на електроенергия, сигурност и устойчивост на водоснабдяването. Не бива да се пренебрегва и основния риск: глобалното затопляне или т. нар. засушаване.

Във връзка с инициатива на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Управляващият орган (УО) на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС 2021-2027 г.) предприе стъпки за изменение на ПОС 2021-2027 г. С изменението се предлага да бъдат включени за финансиране по ПОС 2021-2027 г. 10 агломерации между 5 000 и 10 000 екв.ж., първоначално предвидени за финансиране от Плана за възстановяване и устойчивост на Република България с водещ получател на средствата „Български ВиК холдинг“ ЕАД по Инвестиция С9.11 съгласно Постановление № 157 на Министерския съвет от 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението, отговорни за изпълнението на НПВУ.

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД е допустим бенефициент за агломерация Генерал Тошево, като дейностите които са заложи са следните:

- Реконструкция на пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) Генерал Тошево;
- Реконструкция и доизграждане на вътрешна водоснабдителна и канализационна мрежа за агломерация Генерал Тошево.

Предвидения максимален размер на БФП за агломерация Генерал Тошево е 31 577 938,00 лв. Минималният процент на съфинансиране на допустимите разходи от страна на бенефициента е в размер на 12% от общите допустимите разходи. Допустимо е и друго съ-финансиране от страна на бенефициента, като няма ограничение на неговия дял. Максималния срок за изпълнение на проекта е 48 месеца, но не по-късно от крайния срок за допустимост на разходите за периода 2021-2027 г. – 31.12.2029 г.

Очакваните ползи от въздействието на описаните проекти до тук, са:

- Социални ползи – подобряване качеството на живот на населението в агломерацията и областта, чрез осигуряване на здравословна и благоприятна среда.
- Опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в областта като цяло.
- Финансови ползи – намаляване разходите за експлоатация, по-ниски оперативни разходи, подобрена ефективност на съоръженията, доизградена инфраструктура и енергоспестяване.
- Екологични ползи – предвидените мерки за реконструкция на помпените станции и пречиствателните станции за отпадни води ще доведат до повишаване на енергийната ефективност и намаляване на вредните емисии, CO₂ и парниковия ефект.

Изпълнението на дейностите по гореописаните проекти ще е истинско предизвикателство за дружеството: ще са сложни и мащабни. Администриране на дългосрочния кредит за осигуряване на финансирането истинско предизвикателство.

Към момента на изготвяне на бизнес плана няма налична детайлна количествена информация за точния обем (дължини, брой съоръжения и капацитети) на активите, които ще бъдат изградени от общините и предоставени за стопанисване през периода. Това се дължи на факта, че част от проектите са в процес на подготовка, одобрение или изпълнение.

Въпреки това, очакваното въвеждане в експлоатация на нови публични активи ще окаже съществено влияние върху дейността на дружеството, като ще доведе до:

- увеличаване на дължината на експлоатираната водоснабдителна и канализационна мрежа;
- разширяване на обхвата на предоставяните услуги;
- подобряване на качеството и надеждността на водоснабдяването и канализацията;
- намаляване на загубите на вода в обновените участъци;
- повишаване на изискванията към експлоатацията и поддръжката.

В същото време, увеличаването на активите ще доведе и до нарастване на разходите за експлоатация и поддръжка, включително разходи за електроенергия, персонал и ремонти, което следва да бъде отчетено при финансовото планиране на дружеството.

С оглед на това, „ВиК Добрич“ АД ще продължи да поддържа координация с Асоциацията по ВиК, общините и другите заинтересовани страни с цел своевременното приемане и ефективно управление на новоизградените публични активи.

1.3. ОПИСАНИЕ НА ВИК СИСТЕМИТЕ – КАНАЛИЗАЦИЯ

1.3.1. Точки на заустване без пречистване

Към момента на изготвяне на бизнес плана не е налична обобщена и систематизирана информация за регистрирани точки на заустване на отпадъчни води без пречистване като част от централизирана канализационна система, експлоатирана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД.

Канализационната инфраструктура на територията на дружеството е с ограничено покритие, като общата дължина на канализационната мрежа възлиза на приблизително 325 км, а услугата се предоставя основно в по-големите населени места.

В същото време дружеството експлоатира 6 броя пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), които обслужват част от населените места и осигуряват пречистване на отпадъчните води преди заустване във водоприемници.

В населените места, в които не е изградена канализационна мрежа, отпадъчните води се отвеждат чрез индивидуални съоръжения (септични ями и попивни кладенци), които не са част от централизирана канализационна система и не се експлоатират от ВиК оператора.

С оглед на това, не могат да бъдат идентифицирани и количествено определени централизирани точки на заустване без пречистване в рамките на експлоатираната от дружеството инфраструктура.

Изводи и необходимост от развитие

Ограниченото покритие с канализационни услуги и липсата на централизирано отвеждане и пречистване на отпадъчните води в част от населените места създават необходимост от:

- разширяване на канализационната мрежа;
- изграждане на нови пречиствателни станции;
- поетапно включване на населението към централизирани системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.

Реализирането на тези мерки ще допринесе за подобряване на екологичното състояние, опазване на водните ресурси и съответствие с нормативните изисквания в областта на управлението на отпадъчните води.

1.3.2. Разрешителни за заустване - №, дата на издаване, срок на валидност

Дейността по заустване на отпадъчни води от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за водите и въз основа на издадени разрешителни за заустване от компетентните органи.

Разрешителните обхващат основно заустванията от експлоатираните от дружеството **7 броя пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)** и регламентират условията за заустване, включително допустимите стойности на показателите за качество на отпадъчните води, количествата и контролните изисквания.

Към момента на изготвяне на бизнес плана, информацията относно:

- номера на разрешителните;
- датите на издаване;
- сроковете на валидност;

се поддържа в специализиран регистър на дружеството и в административната документация, като не е налична обобщена информация в текстовата част на бизнес плана.

Дружеството осигурява спазване на условията, заложи в разрешителните за заустване, чрез:

- постоянен контрол върху технологичните процеси в ПСОВ;
- лабораторен мониторинг на качеството на отпадъчните води;
- отчетност към компетентните контролни органи.

Осигуряването на актуални и валидни разрешителни за заустване е ключово изискване за законосъобразното функциониране на канализационната система и за опазване на околната среда. В тази връзка дружеството поддържа текуща актуализация на разрешителните и следи за тяхното подновяване при изтичане на срока на валидност.

1.3.3. Канализационна мрежа

„В и К Добрич“ АД поддържа канализационните системи на градовете Добрич, Балчик, Шабла, Генерал Тошево, Каварна, Тервел и частично системата на КК Албена.

В населените места с. Кранево и с. Оброчище има изградени канализационни системи, но те не се поддържат от дружеството, а от съответните общински

администрации. В районите, в които не се експлоатира канализационната система не се инкасират средства за услугата отвеждане на отпадъчни води.

Покритието с канализационни услуги е неравномерно разпределено, като най-висока степен на изграденост се наблюдава в:

- гр. Добрич – около 80% покритие;
- гр. Балчик – около 53% покритие;

В гр. Добрич изградеността на канализационната система е около 80%, като само част от квартал Рилци има изградена канализация. В гр. Добрич канализационната мрежа е с дължина 172 км. Диаметрите на тръбите са от ф200 до ф800/1200. По-голямата част от мрежата е изградена от бетонови тръби, а има и лети профили. Дължината на отвеждащия колектор е 10 км., а диаметъра му е 2000 мм.

В гр. Балчик изградеността на канализациите е 53%, като по програма ИСПА Община Балчик извърши реконструкция на водопроводната и канализационната системи на града и изгради нова ПСОВ, която е предадена за експлоатация на „В и К Добрич“ АД. В КК Албена всички хотели и обекти са свързани към канализационната система. На територията на КК Албена има 17 км канализационна мрежа с диаметри от ф200 до ф400. Изградена е от бетонови тръби в периода от 1967 до 1975 година. Дължината на колектора е 5 км. Канализационната система с изключение на главния канализационен колектор и каналните помпени станции, не се експлоатира от дружеството. Отпадъчните води на КК Албена се припомпват от КПС 2 и по канализационни тръби Е ф 400 с дължина 2 100 м. се доставят до ПСОВ Албена. Битовите отпадъчни води от с.Оброчище, Бултрак, Складова база Албена, Албена 2000 и Общежития 1 и 2 се отвеждат към КПС 2 по бетонови тръби с ф400 и дължина 1 700 м и 22 бр. канализационни отклонения.

В гр. Балчик канализационната мрежа е 26 км. с диаметри от ф250 до ф1000. Изградена е предимно от бетонови и чугунени тръби. Дължината на отвеждащия колектор е 1400 м с диаметър ф630.

В други населени места покритието е значително по-ниско, като например:

- гр. Шабла – около **12% покритие.**

В гр. Шабла изградеността на канализационната мрежа е 12%. Канализационната система е с дължина 7 км. с диаметри от ф200 до ф400. Канализационната мрежа е от бетонови тръби. Канализационните отклонения обслужвани от дружеството са 15 256 бр.

От 2016 г. дружеството обслужва и канализационната мрежа на гр. Каварна, а от 2021 г. обслужва и канализационната мрежа на гр. Тервел с която общо за ВС Добрич дължината е 329 км, а СКО 18 580 бр.

В по-голямата част от малките населени места липсва изградена канализационна мрежа, което води до използване на индивидуални съоръжения за отвеждане на отпадъчните води.

Технически характеристики

Канализационната мрежа е изграждана поетапно през различни периоди и включва:

- гравитачни канализационни колектори;
- напорни тръбопроводи;
- канализационни помпени станции;
- ревизионни шахти и други съпътстващи съоръжения.

Материалите, използвани при изграждането на мрежата, са разнообразни и включват бетон, стоманобетон, PVC и други, като част от по-старите участъци са с висока степен на амортизация.

Състояние на мрежата

Състоянието на канализационната мрежа е нееднородно. Част от новоизградените участъци функционират нормално, но значителна част от съществуващата мрежа е амортизирана, което води до:

- инфилтрация на подземни води в канализационната система;
- увеличени експлоатационни разходи;
- намалена ефективност на пречиствателните съоръжения;
- риск от аварии и запушвания.

Основни проблеми

Основните проблеми, свързани с канализационната мрежа, могат да бъдат обобщени както следва:

- ограничено покритие на населението с канализационни услуги;
- липса на канализация в малките населени места;
- висока степен на амортизация на част от съществуващата мрежа;
- наличие на инфилтрация и приток на дъждовни води;
- необходимост от реконструкция и доизграждане на системата.

С оглед на установеното състояние, основните приоритети в развитието на канализационната мрежа са:

- разширяване на мрежата в населени места без изградена канализация;
- реконструкция и подмяна на амортизираните участъци;
- изграждане на нови канализационни системи;
- намаляване на инфилтрацията и подобряване на експлоатационната ефективност.

В заключение, канализационната мрежа на „ВиК Добрич“ АД се характеризира с ограничен обхват и необходимост от значителни инвестиции, насочени към нейното разширяване и модернизация, с цел постигане на по-високо ниво на обслужване и съответствие с екологичните изисквания.

1.3.4. Главни канализационни колектори

Главните канализационни колектори представляват основен елемент от канализационната система на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, като осигуряват транспортирането на отпадъчните води от вътрешните канализационни мрежи на населените места към съответните пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) или до точките на заустване.

Като част от общата канализационна мрежа с дължина приблизително **329 км**, главните колектори са изградени основно в по-големите населени места, където има развити канализационни системи, като гр. Добрич и гр. Балчик.

Главните колектори изпълняват следните основни функции:

- събиране на отпадъчните води от разпределителната канализационна мрежа;
- транспортиране на водите към ПСОВ;
- осигуряване на непрекъснатост на канализационния процес;
- регулиране на водните потоци в системата.

В зависимост от теренните и хидравличните условия, част от колекторите функционират гравитачно, а други – в комбинация с канализационни помпени станции.

Главните канализационни колектори са изградени поетапно през различни периоди и са изпълнени от различни материали, включително:

- бетон и стоманобетон;
- PVC и други полимерни материали (в по-новите участъци).

Диаметрите на колекторите варират в зависимост от натоварването и обслужваната зона, като основните колектори са с по-големи диаметри и поемат основните водни количества.

Състоянието на главните канализационни колектори е нееднородно. Част от тях, изградени през по-ранни периоди, са с висока степен на амортизация, което води до:

- инфилтрация на подземни води;
- намалена проводимост;
- риск от аварии и запушвания;
- повишено натоварване на пречиствателните станции.

В същото време, новоизградените участъци са в добро експлоатационно състояние и отговарят на съвременните технически изисквания.

Подобряването на състоянието на главните канализационни колектори е ключово за ефективното функциониране на канализационната система и за постигане на съответствие с екологичните изисквания.

1.3.5. Съоръжения по мрежата – помпени станции, други

Съоръженията по канализационната мрежа на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД осигуряват нормалното функциониране на системата за отвеждане и транспортиране на отпадъчните води към пречиствателните станции. Те включват основно канализационни помпени станции (КПС), както и спомагателни съоръжения, свързани с експлоатацията на мрежата.

Канализационни помпени станции

Канализационните помпени станции се използват в участъци, където поради релефни особености не е възможно гравитачно отвеждане на отпадъчните води. Чрез тях се осигурява преодоляване на денивелации и транспортиране на водите към главни колектори или пречиствателни станции.

Към момента „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД експлоатира и поддържа 11 КПС с прогноза те да станат 15 с реализирането на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 с наименование: „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“ по програма „Околна среда“ 2021 - 2027г..

Функционирането на КПС е от съществено значение за осигуряване на непрекъснатост на услугата, но е свързано със значителни разходи за електроенергия и поддръжка.

Други съоръжения по канализационната мрежа

Към съоръженията по мрежата се включват:

- ревизионни шахти;
- дъждопреливници;
- сградни канализационни отклонения;
- спирателна и регулираща арматура;
- съоръжения за улавяне на твърди отпадъци и предпазване на мрежата.

Тези елементи осигуряват нормалната експлоатация, поддръжка и контрол на канализационната система.

Измервателни и контролни съоръжения

В част от съоръженията са внедрени измервателни устройства за контрол на количествата отпадъчни води, основно на вход и изход на пречиствателните станции, както и в ключови точки от системата.

Всички ПСОВ са оборудвани с измервателни устройства, което позволява контрол върху количествата и качеството на пречиштаните води.

1.3.6. Очаквано изграждане и предоставяне за стопанисване на публични активи през периода на бизнес плана (извън инвестиционната програма на ВиК оператора)

През периода на бизнес плана 2027–2031 г. се очаква изграждане на нови публични активи в областта на канализацията на територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, финансирани чрез външни източници, включително европейски програми, държавния бюджет и средства на общините (виж т. 1.2.9). След тяхното въвеждане в експлоатация, същите ще бъдат предоставени за стопанисване и експлоатация на ВиК оператора.

Очакваните активи в сектора на канализацията включват:

- новоизградени канализационни мрежи;
- главни канализационни колектори;
- канализационни помпени станции;
- пречиствателни станции за отпадъчни води и съпътстващи съоръжения.

Към момента на изготвяне на бизнес плана не е налична обобщена количествена информация за конкретния обем на активите, които ще бъдат предоставени за стопанисване (дължини на мрежи, брой съоръжения и капацитети), тъй като част от проектите са в процес на подготовка, одобрение или изпълнение.

Съществуващата канализационна инфраструктура на дружеството е с обща дължина около **329 км**, като покритието е ограничено и неравномерно разпределено между населените места.

В тази връзка се очаква, че въвеждането в експлоатация на нови публични активи ще доведе до:

- увеличаване на дължината на канализационната мрежа;
- разширяване на обхвата на предоставяните канализационни услуги;
- намаляване на дела на населението без достъп до канализация;
- подобряване на отвеждането и пречиштането на отпадъчните води;
- повишаване на съответствието с екологичните изисквания.

В същото време, увеличаването на канализационните активи ще доведе до нарастване на разходите за експлоатация и поддръжка, включително разходи за електроенергия (при канализационни помпени станции), ремонтни дейности и персонал.

С оглед на това, „ВиК Добрич“ АД ще продължи да осъществява координация с Асоциацията по ВиК и общините с цел своевременното приемане и ефективното управление на новоизградените канализационни активи.

1.4. ОПИСАНИЕ НА ВИК СИСТЕМИТЕ – ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

1.4.1. Точки на заустване с пречистване

Заустването на отпадъчните води с пречистване на територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, се осъществява чрез пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), които представляват основните контролирани точки на заустване във водоприемници.

Към момента дружеството експлоатира **7 броя пречиствателни станции за отпадъчни води**, които обслужват основните населени места в област Добрич.

- ПСОВ Добрич
- ПСОВ Генерал Тошево
- ПСОВ Албена
- ПСОВ Балчик
- ПСОВ КАВАРНА
- ПСОВ Шабла
- ПСОВ Тервел

Всяка пречиствателна станция представлява отделна точка на заустване с пречистване, при която отпадъчните води се обработват преди тяхното изпускане в съответния водоприемник, в съответствие с изискванията на издадените разрешителни за заустване.

Измервателни устройства и контрол

Пречиствателните станции са оборудвани с измервателни устройства, които осигуряват контрол върху количествата пречистени отпадъчни води, както следва:

Наличието на измервателни устройства позволява проследяване на водните количества и контрол върху ефективността на пречистването.

Характеристика на заустванията

Заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във водни обекти при спазване на нормативно определени изисквания за качество. Въпреки наличието на функциониращи ПСОВ, част от съоръженията не разполагат с пълна степен на пречистване (вкл. третично), което ограничава постигането на по-високи екологични стандарти.

1.4.2. Разрешителни за заустване - №, дата на издаване и срок на валидност

Заустването на пречистените отпадъчни води от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се извършва в съответствие с изискванията на Закона за водите и въз основа на издадени разрешителни за заустване от компетентните органи.

Разрешителните обхващат основно заустванията от експлоатираните от дружеството **7 броя пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)**, които

представяват основните точки на контролирано заустване на територията на област Добрич.

В издадените разрешителни са регламентирани:

- допустимите показатели за качество на пречистените отпадъчни води;
- количествата на заустване;
- условията за експлоатация и контрол;
- изискванията за мониторинг и отчетност.

Към момента на изготвяне на бизнес плана, информацията относно:

- номерата на разрешителните;
- датите на издаване;
- сроковете на валидност;

се поддържа в специализирани регистри на дружеството и не е налична в обобщен вид в текстовата част на документа.

Дружеството осигурява спазването на условията, заложи в разрешителните, чрез:

- постоянен контрол върху технологичните процеси в ПСОВ;
- лабораторен анализ на отпадъчните води;
- отчетност към контролните органи.

Поддържането на валидни разрешителни за заустване е основно условие за законосъобразното функциониране на пречиствателните съоръжения и за опазване на водните ресурси. В тази връзка „ВиК Добрич“ АД следи за своевременното им подновяване и за спазване на всички регулаторни изисквания.

1.4.3. ПСОВ – описание на технологията на пречистване на всяка експлоатирана ПСОВ (механично, биологично, третично пречистване)

На територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, функционират **7 броя пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)**, които осигуряват пречистване на отпадъчните води от основните населени места преди тяхното заустване във водоприемници.

Технологичните процеси в ПСОВ включват различни етапи на пречистване, като при всички съоръжения е осигурено **механично и биологично пречистване**, докато **третично пречистване не е внедрено във всички станции**.

1. ПСОВ Добрич

ПСОВ Добрич е най-голямото пречиствателно съоръжение на територията на дружеството и обслужва най-голям брой потребители.

Технологията на пречистване включва:

- **Механично пречистване** – чрез решетки и пясъкозадържатели за отстраняване на едри и неразтворени примеси;
- **Биологично пречистване** – чрез активна утайка за разграждане на органичните замърсители;
- **Утаяване** – във вторични утайтели за отделяне на утайките.

Не е налична пълна степен на третично пречистване, което ограничава възможностите за допълнително отстраняване на хранителни вещества.

ПСОВ – Добрич е проектирана и изпълнена за третиране на отпадъчни води, които са с битово-фекален и производствен произход от смесена канализационна мрежа на гр. Добрич, с общ проектен поток 24 000 м³/ден.

Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	112 000
Максимално часово водно количество	м ³ /час	2 200
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	1 584 000
БПК ₅	мг/л	279

Съгласно Разрешение за заустване № 1314 0291/22.12.2016г., издадено от Басейнова дирекция Дунавски район – Плевен, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във воден обект: река Добричка,

2. ПСОВ Генерал Тошево

ПСОВ – Ген. Тошево е проектирана и изпълнена за третиране на отпадъчни води, които са с битово-фекален произход. Те постъпват в ПСОВ Ген. Тошево по два довеждащи колектора гравитачно. Канализационната система довеждаща отпадъчните води е от смесен тип. На този етап в града няма действащи промишлени предприятия. Проектния капацитет е 899 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	990
Максимално часово водно количество	м ³ /час	139,29
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	26 970
БПК ₅	мг/л	66

Съгласно Разрешение за заустване № 1375 0007/22.11.2012г. издадено от Басейнова дирекция Дунавски район – Плевен, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във воден обект: Сухо дере.

Технологичната схема включва:

- механично пречистване;
- биологично пречистване;
- вторично утаяване.

Пречистването е на ниво вторично, без внедрено третично стъпало.

3. ПСОВ Тервел

В ПСОВ гр. Тервел се пречистват отпадъчни води от гр. Тервел. Канализационната система на града е смесена /отпадъчни и дъждовни води, като отпадъчните са битово-фекални/. Проектния капацитет е 1584 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	3500
Максимално часово водно количество	м ³ /час	5
Преливно водно количество	л/с	-
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	-
БПК ₅	мг/л	416,67

Притежава Разрешение за заустване № 1374 0096/04.07.2018г. издадено от Басейнова дирекция Дунавски район – Плевен.

Процесите включват:

- механично пречистване;
- биологично пречистване;
- утаяване.

Липсва третично пречистване.

4. ПСОВ Балчик

В ПСОВ – гр. Балчик се пречистват отпадъчни води от гр. Балчик, които постъпват нея посредством колектор ф 600 мм. Отпадъчните води, които тя пречиства са битово-фекални и производствени. Проектния капацитет е 5935 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	22 200
Максимално часово водно количество	м ³ /час	247
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	178 050
БПК ₅	мг/л	1330

Съгласно Разрешение за заустване № 2334 0009/23.10.2015г. издадено от Басейнова дирекция Черноморски район – Варна, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във воден обект: Черно море.

Технологията включва:

- механично пречистване;
- биологично пречистване;
- утаяване.

Съоръжението функционира при променливи натоварвания, като липсва пълно третично пречистване.

5. ПСОВ Каварна

ПСОВ Каварна е предназначена за пречистване на битовите отпадъчни води на гр. Каварна и е от смесен тип. Отпадъчните води се формират от населението, курортистите /през летния сезон/, от измиване на улици и дренажни води. Проектния капацитет е 1728 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	8 700
Максимално часово водно количество	м ³ /час	72
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	58 840
БПК ₅	мг/л	

Съгласно Разрешение за заустване № 2374 0002/25.07.2007г. издадено от Басейнова дирекция Черноморски район – Варна, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във не анализиран участък и крайбрежно водно тяло: от нос Калиакра до Каварна

Технологичната схема включва:

- механично пречистване;
- биологично пречистване;
- вторично утаяване.

Пречистването е на ниво вторично.

6. ПСОВ Шабла

В ПСОВ гр. Шабла се пречистват отпадъчни води от гр. Шабла. Канализационната система на града е смесена /отпадъчни и дъждовни води, като отпадъчните са битово-фекални/. Проектния капацитет е 120 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	360
Максимално часово водно количество	м ³ /час	5
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	3600
БПК ₅	мг/л	180

Съгласно Разрешение за заустване № 2324 0010/27.10.2017г. издадено от Басейнова дирекция Черноморски район – Варна, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във воден обект: Шабленско езеро.

Технологичната схема включва:

- механично пречистване;
- биологично пречистване;
- утаяване.

Липсва третично пречистване.

7. ПСОВ Албена

Новопридобитата ПСОВ Албена е проектирана и изпълнена за третиране на отпадъчни води, които са с битово-фекален произход. Същите постъпват в ПСОВ Албена по довеждащи колектори: от с. Кранево /гравитачно/, от КК Албена и с. Оброчище /помпажно/. Канализационната система довеждаща отпадъчните води е от смесен тип. Проектния капацитет е 22 500 м³/ден. Проектните натоварвания, по които са оразмерени пречиствателните съоръжения са както следва:

ПАРАМЕТЪР	МЯРКА	проектни
Проектен бр. Екв.Ж.	Бр.	61 875
Максимално часово водно количество	м ³ /час	938
Преливно водно количество	л/с	
Максимално месечно водно количество	м ³ /месец	675 000
БПК ₅	мг/л	165

Съгласно Разрешение за заустване № 2331 0004/22.04.2013г. издадено от Басейнова дирекция Черноморски район – Варна, заустването на пречистените отпадъчни води се извършва във воден обект: Черно море.

1.4.4. Очаквано изграждане и предоставяне за стопанисване на публични активи през периода на бизнес плана (извън инвестиционната програма на ВиК оператора)

През периода на бизнес плана 2027–2031 г. се очаква реконструкция и модернизация на 4 съществуващи пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) – ПСОВ Каварна, ПСОВ Балчик, ПСОВ Албена, ПСОВ Ген. Тошево и присъединяване на нови територии към тях, финансирани основно със средства от европейски програми.

Очаква се това да доведе до увеличаване на дела на пречистените отпадъчни води и подобряване на екологичните показатели.

1.5. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА С НЕПИТЕЙНИ КАЧЕСТВА

Дружеството не предоставя такава услуга.

1.5.1. Описание на системата за доставяне на вода с непитейни качества

1.5.2. Данни за доставени, фактурирани водни количества и загуби на вода, информация за монтирани средства за измерване

1.6. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ДРУГ ВИК ОПЕРАТОР

Дружеството не извършва такава дейност.

1.6.1. Описание на системата за доставяне на вода на друг ВиК оператор

1.6.2. Данни за доставени, фактурирани водни количества и загуби на вода, информация за монтирани средства за измерване на водните количества в пунктовете на отдаване на вода на друг ВиК оператор

1.7. ДОСТАВЕНА ВОДА ОТ ДРУГ ВИК ОПЕРАТОР – ЗАКУПЕНИ ВОДНИ КОЛИЧЕСТВА, ЦЕНА И ДОСТАВЧИК

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД не закупува водни количества от други ВиК оператори.

Водоснабдяването на обслужваната територия се осъществява изцяло от собствени водоизточници, като не са налице договорни отношения за доставка на вода от външни доставчици.

В тази връзка не се отчитат закупени водни количества, както и не се прилагат цени за доставка на вода от друг ВиК оператор.

1.8. ПРЕЧИСТЕНА ОТПАДЪЧНА ВОДА ОТ ДРУГ ВИК ОПЕРАТОР

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД не приема за пречистване отпадъчни води от други ВиК оператори.

1.9. ОПИСАНИЕ НА СОБСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД разполага със собствени източници за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници.

Реконструираната пречиствателна станция на Добрич (ПСОВ Врачанци) разполага с модерни съоръжения за усвояване на отпадъчния продукт. В процеса на третиране на утайката се произвежда газ метан, а посредством генератори - електрическа енергия, с която се покриват част от енергийните нужди на станцията

1.9.1. Количества произведена, използвана / продадена електрическа енергия от собствени източници

В рамките на отчетния и прогнозния период дружеството експлоатира собствени източници за производство на електроенергия, основно в обектите на ВиК системата. Анализът на историческите данни за периода 2022–2025 г. показва значителна динамика в произведените количества, обусловена от експлоатационните условия и технологичната натовареност на съоръженията. През 2022 г. е отчетено производство от 512 135 кВтч, което впоследствие се стабилизира в диапазона около 370 хил. кВтч в периода 2023–2024 г., с временно по-ниско ниво през 2025 г. (209 145 кВтч).

За регулаторния период 2024–2031 г. е заложена консервативна и плавно нарастваща прогноза за производство на електроенергия от 372 154 кВтч до 410 888 кВтч, съответстваща на очакваната стабилизация на експлоатационните режими и оптимизация на собствените енергийни мощности.

Произведената електроенергия се използва изцяло за покриване на вътрешните технологични нужди на дружеството, без реализиране на продажби към външния пазар. В разглеждания период не се предвижда търговска реализация на излишъци от произведена електроенергия, като цялото количество енергия се насочва към намаляване на закупената електроенергия и оптимизиране на общите разходи.

Закупената електроенергия остава допълващ източник за покриване на потреблението, при което собственото производство има стабилизираща и частично компенсираща роля в общия енергиен баланс на дружеството.

1.9.2. Приложимо Решение на Комисията за определяне на преференциална цена на електрическа енергия от съответните собствени източници

Дружеството използва електрическа енергия, произведена от собствени източници, единствено за покриване на вътрешните технологични нужди, без реализация на продажби на външния пазар. В тази връзка не се прилага преференциална цена за изкупуване на произведената електроенергия, доколкото липсва търговска реализация и съответно не се формира приход от продажба на електрическа енергия.

Произведената електроенергия се отчита по себестойност и се използва като вътрешен компенсиращ енергиен ресурс, който намалява необходимостта от закупуване на електроенергия от свободния пазар. По този начин ефектът от собственото производство се отразява единствено като намаление на разходите за електроенергия, а не като приход от продажба или прилагане на преференциална цена по решение на КЕВР.

Предвид горното, за целите на регулаторния модел не се прилага Решение на КЕВР за определяне на преференциална цена, тъй като не са налице доставки на произведена електроенергия към външни купувачи и не се формира обект на изкупуване по съответните преференциални механизми.

1.10. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВИК СИСТЕМИТЕ

1.10.1. Програма за подобряване управлението на ВиК системите – системи и регистри

1.10.1.1. Системи СКАДА – текущо състояние, внедряване на системи

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД са внедрени системи тип СКАДА за мониторинг и управление на част от водоснабдителната инфраструктура. Системите обхващат основно ключови съоръжения, включително водоснабдителни помпени станции и отделни елементи от системата, при които е необходимо дистанционно наблюдение и контрол.

Чрез внедрените СКАДА системи се осъществява:

- контрол на работата на помпени агрегати;
- наблюдение на дебити, налягания и нива;
- сигнализация при аварийни и извънредни ситуации;
- дистанционно управление на технологични процеси.

Към момента внедряването на СКАДА системи е **частично**, като не всички съоръжения и участъци от водоснабдителната система са обхванати от автоматизиран контрол.

Липсва централизирана интегрирана система, която да обединява всички данни и да позволява цялостно управление на активите в реално време.

Основни ограничения

- ограничен обхват на внедрените системи;
- липса на пълна интеграция между отделните обекти;
- недостатъчно ниво на автоматизация на процесите;
- ограничени възможности за централизирано управление.

1.10.1.2. Регистър на активи – текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се поддържат регистри и информационни масиви, свързани с експлоатираните активи на дружеството, включително за водоснабдителната и канализационната инфраструктура.

Наличната информация обхваща основни данни за съоръженията и мрежите, като се използва при осъществяване на експлоатационната дейност, отчитане и планиране на ремонти и поддръжка.

Към момента не е внедрена цялостна интегрирана система за управление на активите, която да осигурява пълна, структурирана и актуална информация за всички активи, включително тяхното местоположение, техническо състояние и експлоатационни характеристики.

Регистърът на активите е в процес на развитие, като съществуващите данни са разпределени в различни системи и регистри, без пълна интеграция между тях.

1.10.1.3. Географска информационна система (ГИС) – текущо състояние, внедряване на система

Към момента в „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД не е внедрена географска информационна система (ГИС) за управление на ВиК инфраструктурата.

Наличната информация за мрежите и съоръженията се поддържа под формата на отделни регистри, техническа документация и други информационни масиви, без да е осигурена пълна географска обвързаност на активите.

Липсата на ГИС система води до затруднения при:

- локализиране на елементи от водоснабдителната и канализационната мрежа;
- анализ на състоянието на инфраструктурата;
- планиране на ремонтни и инвестиционни дейности;
- управление на аварии и експлоатационни процеси.

1.10.1.4. Регистър на аварии – текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се поддържа информация за възникналите аварии по водоснабдителната и канализационната мрежа, която се използва за оперативно управление на експлоатационната дейност и за отчетност.

Данните за аварии се събират и обработват чрез наличните информационни системи и вътрешни регистри, като се използват за анализ на състоянието на инфраструктурата, планиране на ремонти и подобряване на експлоатацията.

Към момента не е внедрена цялостна интегрирана система за управление на аварията, която да осигурява централизирано събиране, обработка и анализ на данните в реално време.

1.10.1.5. Регистър на лабораторни изследвания за качеството на питейните води – текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се извършва регулярен лабораторен контрол върху качеството на питейните води, в съответствие с нормативните изисквания и действащите стандарти.

Резултатите от извършените анализи се съхраняват и поддържат в съответните регистри и информационни масиви на дружеството, като се използват за контрол на качеството на водата и за отчетност пред компетентните органи.

Към момента не е внедрена цялостна интегрирана система за управление на лабораторните данни, която да осигурява централизирано съхранение, обработка и анализ на информацията.

1.10.1.6. Регистър на лабораторни изследвания за качеството на отпадъчните води
– текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се извършва регулярен лабораторен контрол върху качеството на отпадъчните води, основно в пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ), в съответствие с изискванията на нормативната уредба и условията на разрешителните за заустване.

Резултатите от лабораторните анализи се съхраняват в съответните регистри и се използват за контрол върху ефективността на пречистването, както и за отчетност към контролните органи.

Към момента не е внедрена единна интегрирана система за управление на лабораторните данни за отпадъчни води, като информацията се поддържа в различни регистри и формати.

1.10.1.7. Регистър на оплаквания от потребители– текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се поддържа информация за постъпилите оплаквания и сигнали от потребители, която се използва за подобряване на качеството на предоставяните услуги и за оперативно управление на дейността.

Оплакванията се регистрират и обработват чрез наличните системи за обслужване на клиенти и вътрешни регистри, като обхващат сигнали, свързани с водоснабдяването, канализацията, качеството на услугите и други експлоатационни проблеми.

Към момента не е внедрена единна интегрирана система за управление на оплакванията, която да осигурява централизирано събиране, обработка и анализ на информацията.

1.10.1.8. Регистър за утайките от ПСОВ – текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се извършва управление на утайките, генерирани от експлоатираните **7 броя пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)**, като се поддържа информация за количествата и тяхното третиране в съответствие с нормативните изисквания.

Данните за утайките се събират и съхраняват в съответните регистри и отчетни форми, използвани при експлоатацията на ПСОВ и при отчетността към компетентните органи.

Към момента не е внедрена единна интегрирана система за управление на информацията за утайките, като данните се поддържат в различни регистри и документи.

1.10.1.9. Регистър на водомерите на СВО (средства за измерване) – текущо състояние, внедряване на регистър

В „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се поддържа информация за водомерите, монтирани на сградни водопроводни отклонения (СВО), които представляват основните средства за измерване на потреблението на вода.

Общият брой на водомерите, подлежащи на поддръжка и експлоатация от дружеството, е над **78 000 броя**, като те са разпределени по цялата обслужвана територия и осигуряват отчитане на потреблението на потребителите.

Информацията за водомерите се поддържа в съществуващите информационни системи и регистри на дружеството, включително данни за тяхното местоположение, технически характеристики, метрологичен статус и отчетени количества.

Към момента не е внедрена единна интегрирана система за управление на водомерите, като данните са разпределени в различни системи и бази данни.

1.10.1.10. Система за отчитане и фактуриране – текущо състояние, внедряване на система

Управлението на отношенията с потребителите на ВиК услуги в „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се осъществява чрез **Интегрирана автоматизирана система „Ниагара“**, в която се създава и поддържа картотека на потребителите на ВиК услуги. Чрез системата се генерират фактури въз основа на отчетените показания на водомерите, а различните ѝ модули осигуряват информация за разплащанията на клиентите в брой, по банков път и по електронен път.

Системата е внедрена и се използва в текущата дейност на дружеството като основен инструмент за отчитане на потреблението и фактуриране на предоставените ВиК услуги. Тя е свързана и с регистъра на водомерите на СВО, в който са заведени всички сградни водопроводни отклонения и прилежащите им измервателни средства.

С оглед повишаване на ефективността на процесите по отчитане и обслужване на потребителите, дружеството следва да продължи развитието на системата, включително по отношение на по-пълната интеграция с останалите информационни системи и разширяване на възможностите за автоматизиран обмен на данни.

1.10.1.11. Счетоводна система за регулаторна отчетност – текущо състояние, внедряване на система

Счетоводната система на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД представлява съвкупност от счетоводни концепции, правила и процедури, прилагани за получаване на информация по счетоводен път и за представянето ѝ по подходящ начин в годишните финансови отчети на дружеството.

Счетоводното отчитане в дружеството е организирано при спазване на изискванията на **Закона за счетоводството** и приложимите счетоводни стандарти. Разработената счетоводна политика е съобразена с вътрешните нормативни актове на дружеството и с необходимостта от информация за оценки и вземане на решения както

за управлението на дружеството, така и за потребителите на финансовите отчети. Аналитичната отчетност подпомага изготвянето на отчетите не само за **КЕВР**, но и за целите на данъчното облагане, статистическата отчетност и вътрешното управление.

За целите на регулирането на ВиК услугите дружеството е организирано счетоводната си отчетност в съответствие с изискванията на **Единната система за регулаторно отчитане (ЕСРО)**, разработена от КЕВР, както и с изискванията на единния сметкоплан за регулаторни цели. Сметкопланът на дружеството е съобразен с основните изисквания на регулатора по отношение на организацията на синтетичното и аналитичното отчитане на информацията.

Счетоводното отчитане е **автоматизирано**, като използваният софтуерен продукт е „**Тонеган**“. В него се извършва автоматичен обмен на данните от програмните продукти за склада, заплати и инкасо, а според бизнес плана – и от автотранспорт, ДМА и инкасо.

Системата е внедрена и функционира, като осигурява необходимата база за надеждна финансова и регулаторна отчетност, но развитието ѝ следва да продължи в посока по-пълна интеграция с останалите информационни системи на дружеството.

1.10.2. Програма за подобряване управлението на ВиК системите – бази данни

1.10.2.1. База данни с измерените количества вода на вход ВС – текущо състояние, внедряване

Във „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД се събира и поддържа информация за измерените количества вода на вход на водоснабдителните системи чрез наличните измервателни устройства и отчетни системи.

Данните се използват за изготвяне на водни баланси и анализ на загубите на вода. Към момента информацията не е организирана в единна интегрирана база данни, като се поддържа в различни регистри и системи.

1.10.2.2. База данни за контролни разходомери и дата логери – текущо състояние, внедряване

В дружеството са внедрени контролни водомери и дата логери за наблюдение на дебити и налягания, като събраната информация се използва за анализ на работата на системата.

Към момента не е изградена централизирана база данни, която да обединява информацията от всички измервателни устройства, като данните се съхраняват в различни системи и формати.

1.10.2.3. База данни за изчисляване на неизмерената законна консумация – текущо състояние, внедряване

Дружеството използва наличната информация от отчетите на водомерите и експлоатационните данни за определяне на водните баланси, включително за оценка на неизмерената законна консумация.

Към момента не е внедрена отделна специализирана база данни за тази цел, като изчисленията се извършват въз основа на наличните данни в различни системи.

1.10.2.4. База данни за изразходваната електрическа енергия – текущо състояние, внедряване

Информацията за изразходваната електрическа енергия се поддържа чрез счетоводната система и отчетите на дружеството.

Към момента не е изградена отделна интегрирана база данни за управление и анализ на енергийното потребление, като данните се съхраняват в счетоводни и отчетни системи.

1.10.2.5. База данни с измерените количества вода на вход ПСПВ – текущо състояние, внедряване

На територията на дружеството не са изградени пречиствателни станции за питейна вода (ПСПВ), поради което не се поддържа база данни за измерени количества вода на вход на такива съоръжения.

1.10.2.6. База данни с измерените количества вода на вход ПСОВ – текущо състояние, внедряване

В пречиствателните станции за отпадъчни води се извършва измерване на количествата входящи води чрез наличните измервателни устройства.

Данните се събират и използват за контрол на работата на ПСОВ и за отчетност, но не са организирани в единна интегрирана база данни.

1.10.2.7. База данни за сключени и изпълнени договори за присъединяване – текущо състояние, внедряване

Информацията за сключените и изпълнените договори за присъединяване се поддържа в съответните административни и информационни системи на дружеството, включително в системата за обслужване на клиенти.

Към момента не е внедрена отделна интегрирана база данни за управление на договорите, като информацията се съхранява в различни регистри и документи.

1.10.2.8. База данни с длъжностите и задълженията на персонала на ВиК оператора – текущо състояние, внедряване

Информацията за длъжностите и задълженията на персонала се поддържа чрез вътрешни документи, длъжностни характеристики и системи за управление на човешките ресурси.

Към момента не е изградена централизирана база данни, която да обединява тази информация в интегрирана система, като данните се съхраняват в различни документи и регистри.

1.11. СИСТЕМИ ЗА КАЧЕСТВО И ПУБЛИЧНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД осъществява дейността си в съответствие с нормативните изисквания за качество на ВиК услугите, като прилага вътрешни правила и процедури за контрол и управление на процесите.

Контролът върху качеството на услугите се осъществява чрез лабораторен мониторинг на питейните и отпадъчните води, както и чрез експлоатационен контрол на съоръженията и системите.

Публичността на информацията се осигурява чрез предоставяне на информация на потребителите посредством официални канали за комуникация.

1.11.1. Система за управление БДС EN ISO 9001; 2008

Не е внедрена и сертифицирана система за управление на качеството по стандарт БДС EN ISO 9001:2008.

Дейността по управление на качеството се осъществява чрез вътрешни правила и процедури, съобразени с нормативните изисквания.

1.11.2. Внедряване на система за управление БДС EN ISO 14001; 2004

Не е внедрена система за управление на околната среда по стандарт БДС EN ISO 14001:2004.

Контролът върху въздействието върху околната среда се осъществява чрез спазване на нормативните изисквания и условията на издадените разрешителни за заустване.

1.11.3. Система за управление BS OHSAS 18001:2007

Не е внедрена система за управление на здравословни и безопасни условия на труд по стандарт BS OHSAS 18001:2007.

Дейностите по осигуряване на безопасни условия на труд се осъществяват в съответствие с действащото законодателство и вътрешните правила на дружеството.

1.11.4. Създаване и поддържане на интернет страница

„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД поддържа интернет страница (<https://vikdobrich.bg/>), чрез която предоставя информация на потребителите относно предоставяните услуги, условията за тяхното ползване и други актуални данни.

Интернет страницата служи като основен канал за публичност и комуникация с потребителите.

2. ЦЕЛ НА БИЗНЕС ПЛАНА

Стратегическите цели на бизнес плана дефинират общата насока и подреждат приоритетите за развитие в рамките на прогнозния период 2027-2031 г.:

- Балансирано съчетание между интересите на потребителите, съдружниците и вътрешните интереси на дружеството с акцент върху нови инвестиции за рехабилитация и модернизация на системите;
- Устойчиво развитие с глобална цел отчитане потенциалните интереси и на следващите поколения жители на областта;
- Прилагане на съвременна политика за управление на човешките ресурси.

Стратегическите подцели произтичат от стратегическите цели, при съобразяване с изводите от диагностичния анализ на дружеството и са съставени на базата на тенденциите на развитие на дружеството. Стратегическите подцели са ориентирани към изпълнение в рамките на прогнозния хоризонт – до 2031 г. Те отговарят на изискванията за SMART цели – Специфични, Измерими, Постижими, Реалистични и Ориентирани във времето:

- Подобряване на условията за живот на населението, свързани с услугите по водоснабдяване и канализация;
- Постигане на европейски стандарти в предоставянето на водоснабдителни и канализационни услуги;
- Увеличаване на достъпността, надеждността и безопасността на услугите по водоснабдяване и канализация; подобряване качеството и ефективността им.
- Опазване на околната среда;
- Подновяване, разширение и подобрене на съществуващата водоснабдителна и канализационна система и прилежащите съоръжения в обособената територия;
- Непрекъснато усъвършенстване на човешките ресурси на дружеството – обучения в специфични професионални и управленски дейности и прилагане на конкурентно възнаграждение, свързано с адекватна оценка на персонала.

Стратегията за развитие на дружеството включва постепенно достигане на дългосрочните нива на показателите за качеството, регламентирани в *Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационни услуги (НРКВКУ)*, чрез преминаване през зададените индивидуални цели зададени от КЕВР.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ С ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА ВИК ОПЕРАТОРА

В началото на процеса на бизнес планиране „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД предложи за обсъждане, чрез публикуване на Интернет страницата си, целите на показателите за качество, върху които се изготвя настоящия Бизнес план. Навярно поради силно експертния характер на темата, в Дружеството не постъпиха коментари или възражения.

Независимо от това, „ВиК Добрич“ АД остава отворен за директна и честна комуникация, като всяко клиентско мнение се отразява и взема предвид от Дружеството.

ВиК Операторът планира за периода на бизнес плана да предприема периодично следните мерки за повишаване на информираността и удовлетвореността на потребителите:

- Провеждане на анкети;
- Разяснителни дейности, вкл. за новите потребители на канализационни услуги;
- Предоставяне на информация на интернет сайта и на видно за потребителите място.

4. ОПИСАНИЕ НА ВРЪЗКАТА НА БИЗНЕС ПЛАНА С РЕГИОНАЛНИЯ ГЕНЕРАЛЕН ПЛАН НА ОБОСОБЕНАТА ТЕРИТОРИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИК УСЛУГИ

Бизнес планът на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД за периода 2027–2031 г. е разработен в съответствие с приоритетите и целите, заложи в Регионалния генерален план (РГП) за обособената територия на област Добрич.

Регионалният генерален план определя дългосрочната стратегия за развитие на ВиК инфраструктурата, включително необходимите инвестиции за подобряване на водоснабдяването и канализацията, повишаване на ефективността на системите и постигане на съответствие с европейските и националните изисквания.

Бизнес планът отразява основните насоки, заложи в РГП, като включва мерки и дейности, насочени към:

- подобряване на състоянието на съществуващата инфраструктура;
- намаляване на загубите на вода;
- разширяване на канализационната мрежа и обхвата на услугите;
- повишаване на ефективността на експлоатацията;
- подобряване качеството на предоставяните ВиК услуги.

Инвестиционната програма на дружеството е съобразена с приоритетните проекти, идентифицирани в Регионалния генерален план, като се отчита и необходимостта от поетапна реализация на мерките в рамките на наличните финансови ресурси.

В допълнение, бизнес планът отчита и очакваното изграждане на публични ВиК активи, финансирани чрез външни източници (включително европейски програми), които са предвидени в РГП и ще бъдат предоставени за експлоатация на ВиК оператора.

По този начин се осигурява съответствие между стратегическото планиране на ниво обособена територия и средносрочното планиране на дейността на дружеството.

5. ОПИСАНИЕ НА ВРЪЗКАТА НА БИЗНЕС ПЛАНА С ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО, КОИТО СА ПРЕДВИДЕНИ В ДОГОВОРА С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ НА ВИК УСЛУГИТЕ

Бизнес планът на „Водоснабдяване и канализация Хасково“ ЕООД/АД е разработен в пряка връзка с показателите за качество на ВиК услугите, предвидени в договора с възложителя на ВиК услугите – Асоциацията по ВиК на обособената територия. Договорът определя основните задължения на ВиК оператора по стопанисване, поддържане и експлоатация на публичните ВиК активи, както и по предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги при спазване на нормативно установените изисквания за качество, надеждност, ефективност и устойчивост.

Заложените в бизнес плана цели, мерки и инвестиции са насочени към поетапно постигане на договорените и регулаторно определени нива на показателите за качество. Те обхващат основните направления на дейността на оператора, включително непрекъснатост и надеждност на водоснабдяването, качество на питейната вода, намаляване на загубите на вода, ограничаване на аварияте, подобряване на експлоатацията на канализационните системи, ефективно пречистване на отпадъчните води, повишаване на събираемостта и подобряване на обслужването на потребителите.

Инвестиционната и ремонтната програма на дружеството са съобразени с необходимостта от изпълнение на тези показатели, като приоритет се дава на дейности с пряко въздействие върху качеството на услугите – реконструкция и рехабилитация на амортизирани участъци от водоснабдителната и канализационната мрежа, подмяна и метрологично осигуряване на измервателни устройства, подобряване на контрола върху водните количества, модернизация на съоръженията, внедряване на системи за мониторинг, както и мерки за повишаване на енергийната и оперативната ефективност.

Изпълнението на бизнес плана ще подпомогне оператора при постигане на изискваните нива на качество, като осигури по-добра проследимост на резултатите, по-ефективно управление на ВиК системите и по-висока надеждност на предоставяните услуги. Предвидените дейности са насочени както към изпълнение на договорните ангажименти към възложителя, така и към съответствие с изискванията на Комисията за енергийно и водно регулиране и действащата нормативна уредба.

По този начин бизнес планът представлява основен инструмент за планиране, управление и контрол на дейността на ВиК оператора, като осигурява връзка между договорните задължения, регулаторните изисквания, инвестиционните намерения и очакваните резултати по отношение на качеството на ВиК услугите.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството и натрупаните инфраструктурни дефицити, залагането на нереалистично високи целеви нива по отделни показатели би създавало значителен риск от тяхното неизпълнение. Това от своя страна би могло да доведе до неблагоприятни регулаторни и договорни последици, включително санкции, които биха утежнили допълнително финансовото състояние на оператора и биха ограничили възможностите му за бъдещи инвестиции и устойчиво подобряване на качеството на услугите.

Ето защо в настоящия бизнес план е възприет подход на поетапно, реалистично и финансово обезпечено подобряване на показателите за качество. Предложените целеви нива са съобразени с наличните ресурси, с обективното състояние на ВиК системите и с възможностите за изпълнение на инвестиционната и ремонтната програма през регулаторния период. По този начин се цели избягване на формално залагане на неизпълними ангажменти и насочване на усилията към реално постижими подобрения, които да не създават допълнителен финансов риск за дружеството.

Дружеството запазва ангажмента си за изпълнение на договорните задължения към възложителя на ВиК услугите, като ще приоритизира мерките с най-съществен ефект върху качеството, надеждността и ефективността на услугите. При наличие на допълнителни източници на финансиране, включително средства от европейски програми, държавния бюджет, общините, Български ВиК холдинг ЕАД или други допустими механизми, ще бъдат предприемани действия за ускорено постигане на по-високи нива на показателите за качество.

II. ТЕХНИЧЕСКА ЧАСТ

1. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ГОДИШНИТЕ ИНДИВИДУАЛНИ ЦЕЛЕВИ НИВА НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО НА ВИК УСЛУГИТЕ ПО СИСТЕМИ

Представените в таблицата целеви нива отразяват подход на поетапно и финансово обезпечено подобряване на качеството на ВиК услугите. Дружеството запазва ангажимента си за изпълнение на договорните и регулаторните изисквания, но при определяне на конкретните стойности е отчетено, че постигането на част от показателите е пряко зависимо от реализирането на значителни инвестиции, модернизация на инфраструктурата и наличие на устойчив финансов ресурс. Залагането на нива, които не са технически, организационно и финансово обезпечени, би създадо риск от неизпълнение, регулаторни или договорни последици и допълнително влошаване на финансовото състояние на дружеството.

ПК	Параметър	Ед. мярка	2024 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.	Индивидуална цел за 2031 г.	Дългосрочно ниво
ПК1	Ниво на покритие с водоснабдителни услуги	%	95,74 %	95,76 %	96,78 %	97,86 %	98,97 %	99,90 %	99,90%	99%
ПК2 а	Качество на питейната вода в големи зони на водоснабдяване	%	99,59 %	99,59 %	99,59 %	99,59 %	99,59 %	99,60 %	99,60%	99%
ПК2 б	Качество на питейната вода в малки зони на водоснабдяване	%	99,02 %	99,02 %	99,02 %	99,02 %	99,02 %	99,02 %	99,02%	98%
ПК2 в	Мониторинг на качеството на питейната вода	%	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00%	100%
ПК3	Непрекъснатост на водоснабдяването	съотношение	2,854	2,597	2,449	2,301	2,151	2,000	2,00	8
ПК4 а	Общи загуби на вода във водоснабдителните системи	м ³ /км/ден	16,68	16,59	16,44	16,30	16,15	15,95	16,04	15
ПК4 б	Общи загуби на вода във водоснабдителните системи	%	74,91 %	74,66 %	74,05 %	73,45 %	72,78 %	71,99 %	69,50%	49%

	лните системи									
ПК5	Аварии по водопроводната мрежа	бр/100км/год	73,71	67,57	61,69	58,75	55,82	55,82	70,01	60
ПК6	Налягане във водоснабдителната система	%	908,85%	6,54%	7,31%	8,08%	8,46%	9,62%	56,45%	100%
ПК7а	Ниво на покритие с услуги по отвеждане на отпадъчни води	%	59,63%	59,64%	59,65%	59,67%	73,25%	74,88%	74,83%	75%
ПК7б	Ниво на покритие с услуги по пречистване на отпадъчни води	%	59,63%	59,64%	59,66%	59,67%	73,25%	74,88%	74,83%	75%
ПК8	Качество на отпадъчните води	%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	93,00%	93%
ПК9	Аварии на канализационната мрежа	бр/100км/год	314,89	306,38	305,17	303,72	254,35	251,67	120,05	120
ПК10	Наводнения в имоти на трети лица, причинени от канализацията	бр/10 000 потреб	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,247	0,5
ПК11а	Енергийна ефективност за дейността по доставяне на вода на потребителите	кВтч/м³	1,326	1,356	1,384	1,412	1,441	1,472	1,200	0,45
ПК11б	Енергийна ефективност за дейността по пречистване на отпадъчни води	кВтч/м³	0,228	0,208	0,205	0,202	0,200	0,198	0,220	0,25
ПК11в	Оползотворяване на утайките от ПСОВ	%	0,00%	58,40%	41,95%	42,74%	43,48%	44,18%	84,90%	100%
ПК11г	Рехабилитация на водопроводната мрежа	%	0,38%	0,44%	0,68%	0,88%	1,03%	1,20%	1,20%	1,25%
ПК11д	Активен контрол на течовете	%	2,64%	2,70%	2,76%	2,85%	2,91%	3,00%	3,00%	1,25%
ПК12а	Ефективност на разходите за услугата доставяне на вода на потребителите	съотношение	1,16	1,04	1,05	1,06	1,06	1,05	1,10	1,1

ПК1 2б	Ефективност на разходите за услугата отвеждане на отпадъчни води	съотношение	1,39	1,24	1,30	1,34	1,35	1,33	1,10	1,1
ПК1 2в	Ефективност на разходите за услугата пречистване на отпадъчни води	съотношение	1,20	1,17	1,23	1,25	1,23	1,21	1,10	1,1
ПК1 2г	Събираемост	%	78,84 %	80,05 %	80,54 %	80,86 %	80,98 %	81,90 %	82,00%	95%
ПК1 2д	Ефективност на привеждане на водомерите в годност	%	22,41 %	5,10%	8,93%	11,48 %	15,27 %	20,00 %	20,00%	20%
ПК1 2е	Ефективност на изграждане на водомерното стопанство	%	0,01%	25,51 %	30,61 %	36,99 %	43,27 %	50,00 %	69,70%	90%
ПК1 3	Срок за отговор на писмени жалби на потребителите	%	96,00 %	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	106,3 8%	100,00%	100%
ПК1 4а	Присъединяване към водоснабдителната система	%	76,47 %	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,00%	100%
ПК1 4б	Присъединяване към канализационната система	%	85,71 %	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,0 0%	100,00%	100%
ПК1 5а	Ефективност на персонала за услугата доставяне на вода на потребителите	бр/1 000 СВО	3,61	3,77	3,77	3,77	3,77	3,77	4,000	4
ПК1 5б	Ефективност на персонала за услугите отвеждане и пречистване	бр/1 000 СКО	2,80	3,67	3,67	3,67	3,19	3,19	2,970	3

2. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО ПО ОТНОШЕНИЕ НА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

2.1. АНАЛИЗ НА НИВОТО НА ПОКРИТИЕ С ВОДОСНАБДИТЕЛНИ УСЛУГИ

Показателят ПК1 „Ниво на покритие с водоснабдителни услуги“ отразява дела на населението в обособената територия, което има достъп до централизирано водоснабдяване, предоставяно от ВиК оператора. Той е основен показател за достъпност на услугата и има пряко значение за оценката на степента на изграденост и използваемост на водоснабдителната инфраструктура.

Към базовата 2024 г. нивото на покритие с водоснабдителни услуги е 95,74%, което показва висока степен на осигурен достъп до услугата на територията, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД. Въпреки това, стойността под 100% показва наличие на ограничен дял от населението или отделни имоти/територии, които не са включени към централизирана водоснабдителна система или при които достъпът до услугата не е напълно реализиран.

За периода на бизнес плана е предвидено поетапно повишаване на показателя — от 95,76% през 2027 г. до 99,90% през 2031 г. Предложената индивидуална цел за 2031 г. е 99,90%, като тя надвишава дългосрочното ниво от 99%. Това показва амбиция за практически пълно покритие с водоснабдителни услуги в рамките на обслужваната територия.

Постигането на заложените нива е свързано с изпълнението на мерки за разширяване и доизграждане на водоснабдителната инфраструктура, присъединяване на нови потребители, оптимизиране на експлоатационния обхват и въвеждане в експлоатация на новоизградени публични ВиК активи. От значение ще бъдат основно проектите, финансирани чрез външни източници, включително Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 - „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“ по програма „Околна среда“ 2021 - 2027 г, държавния бюджет, общините и други допустими механизми за финансиране.

Следва да се отчете, че постигането на почти пълно покритие с водоснабдителни услуги изисква значителни инвестиции, особено в територии с разпръсната селищна структура, ниска гъстота на населението и отдалечени имоти. В тези случаи разходите за изграждане и поддържане на инфраструктурата са високи спрямо броя на обслужваните потребители, което създава необходимост от внимателно приоритизиране на инвестициите и съобразяване с реалните финансови възможности на дружеството.

В заключение, показателят ПК1 е с много висока базова стойност и с положителна тенденция за развитие през периода на бизнес плана. Предложената цел за 2031 г. е постижима при условие че бъдат реализирани предвидените инвестиции, осигурена е необходимата координация с възложителя, общините и финансиращите институции, както и че финансовото състояние на дружеството позволява изпълнение

на съответните дейности без създаване на допълнителен риск за устойчивостта на оператора.

2.2. АНАЛИЗ НА КАЧЕСТВОТО НА ПИТЕЙНАТА ВОДА В ГОЛЕМИ ЗОНИ НА ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Показателят ПК2а „Качество на питейната вода в големи зони на водоснабдяване“ отразява степента на съответствие на подаваната питейна вода с нормативно установените изисквания за качество в големите зони на водоснабдяване. Той е сред основните показатели за оценка на безопасността и надеждността на водоснабдителната услуга, тъй като качеството на питейната вода има пряко значение за здравето на потребителите и за общественото доверие към ВиК оператора.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 99,59%, което показва много високо ниво на съответствие с изискванията за качество на питейната вода в големите зони на водоснабдяване. През периода на бизнес плана е предвидено запазване на това високо ниво, като за периода 2027–2030 г. стойността остава 99,59%, а за 2031 г. е заложено минимално повишение до 99,60%. Предложената индивидуална цел за 2031 г. е 99,60%, като тя надвишава дългосрочното ниво от 99%.

Качеството на питейната вода в големите зони на водоснабдяване е пряко зависимо от състоянието на водоизточниците, санитарно-охранителните зони, довеждащите съоръжения, водопроводната мрежа, резервоарите и съоръженията за обеззаразяване. На територията, обслужвана от дружеството, водоснабдяването се осъществява основно от подземни водоизточници, които по правило се характеризират с относително стабилни качествени показатели. Въпреки това амортизацията на част от инфраструктурата, наличието на дълги довеждащи водопроводи и необходимостта от поддържане на санитарно-охранителните зони създават постоянна необходимост от контрол и превантивни действия.

За поддържане на високото ниво на показателя дружеството ще продължи да изпълнява регулярна програма за мониторинг на качеството на питейната вода, включително лабораторен контрол по утвърден график, проследяване на резултатите от пробовземането, контрол върху процесите на обеззаразяване и предприемане на своевременни коригиращи действия при установяване на отклонения. Особено значение имат мерките за поддръжка и възстановяване на санитарно-охранителните зони, профилактиката на резервоари и съоръжения, както и подмяната на амортизирани участъци от водоснабдителната мрежа.

Следва да се отчете, че по-нататъшното подобряване на показателя е ограничено от вече постигнатото високо ниво и от обективните технически и финансови възможности на дружеството. В тази връзка заложено минимално повишение до 99,60% през 2031 г. представлява реалистична и защитима цел, която отчита както нормативните изисквания, така и необходимостта от финансова устойчивост при изпълнение на мерките.

В заключение, показателят ПК2а се характеризира с много висока базова стойност и устойчиво изпълнение над дългосрочното ниво. Основният приоритет на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД през периода на бизнес плана е запазване на високото качество на питейната вода в големите зони на водоснабдяване чрез постоянен мониторинг, превантивна поддръжка на инфраструктурата, ефективен контрол върху водоизточниците и съоръженията и своевременна реакция при възникване на риск от отклонения.

2.3. АНАЛИЗ НА КАЧЕСТВОТО НА ПИТЕЙНАТА ВОДА В МАЛКИ ЗОНИ НА ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Показателят ПК2б „Качество на питейната вода в малки зони на водоснабдяване“ отразява степента на съответствие на питейната вода с нормативно установените изисквания за качество в малките зони на водоснабдяване. Този показател е от особено значение за оценката на качеството на услугата в по-малките населени места, където водоснабдителните системи често се характеризират с по-голяма разпръснатост, по-малък брой потребители и по-специфични експлоатационни условия.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 99,02%, което показва много високо ниво на съответствие с изискванията за качество на питейната вода в малките зони на водоснабдяване. За периода на бизнес плана 2027–2031 г. е предвидено запазване на стойността на показателя на ниво 99,02%. Индивидуалната цел за 2031 г. също е 99,02%, като тя надвишава дългосрочното ниво от 98%.

Малките зони на водоснабдяване са свързани със специфични предизвикателства, произтичащи от големия брой населени места, разпръснатата селищна структура, по-малкия брой потребители в отделни населени места, дългите довеждащи водопроводи и високата степен на амортизация на част от инфраструктурата. Тези особености налагат постоянен мониторинг и своевременни действия за предотвратяване на отклонения в качеството на питейната вода.

За поддържане на високото ниво на показателя дружеството ще продължи да изпълнява утвърдените програми за мониторинг на качеството на питейната вода, включително регулярни лабораторни анализи, контрол върху процесите на обеззаразяване, профилактика на водоеми и съоръжения, поддръжка на санитарно-охранителните зони и предприемане на коригиращи мерки при установяване на несъответствия.

В заключение, показателят ПК2б е с много висока базова стойност и се поддържа над дългосрочното ниво. Основният приоритет на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД през периода на бизнес плана е запазване на постигнатото качество на питейната вода в малките зони на водоснабдяване чрез постоянен контрол, превантивна поддръжка и приоритизиране на мерките с най-голям ефект върху безопасността и надеждността на водоснабдяването.

2.4. МОНИТОРИНГ НА КАЧЕСТВОТО НА ПИТЕЙНАТА ВОДА

Показателят ПК2в „Мониторинг на качеството на питейната вода“ отразява степента на изпълнение на изискванията за контрол и наблюдение на качеството на питейната вода, предоставяна от ВиК оператора. Той има съществено значение за гарантиране безопасността на водоснабдителната услуга, тъй като чрез него се проследява изпълнението на задължителните програми за пробовземане, лабораторен анализ и отчетност пред компетентните органи.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 100,00%, което показва пълно изпълнение на изискванията за мониторинг на качеството на питейната вода. За целия период на бизнес плана 2027–2031 г. е предвидено запазване на показателя на ниво 100,00%, като индивидуалната цел за 2031 г. също е 100,00% и съответства на дългосрочното ниво от 100%.

Поддържането на показателя на максимално ниво показва, че дружеството изпълнява в пълен обем нормативно изискуемите дейности по контрол на качеството на питейната вода. Това включва изготвяне и изпълнение на програми за мониторинг, регулярно пробовземане от водоизточници, резервоари, водопроводна мрежа и пунктове при потребители, извършване на лабораторни анализи по микробиологични, физико-химични и други приложими показатели, както и своевременно документиране и докладване на резултатите.

За запазване на стойността на показателя на ниво 100,00% през периода на бизнес плана дружеството следва да се съобрази с нарасналите европейски изисквания за мониторинг и контрол на нови и специфични замърсители, като продължи да осигурява необходимата организация, технически капацитет и финансов ресурс за изпълнение на програмите за мониторинг. Това включва поддържане на лабораторната дейност, обезпечаване на пробовземането, актуализиране на програмите за контрол при промяна в обстоятелствата, както и сътрудничество с регионалните здравни инспекции и други компетентни органи.

С оглед финансовото състояние на дружеството, поддържането на показателя на ниво 100,00% следва да се разглежда като задължителен приоритет, тъй като мониторингът на качеството на питейната вода е основна предпоставка за безопасност на услугата и за съответствие с нормативните изисквания. В същото време разходите за изпълнение на мониторинга следва да бъдат планирани реалистично и обезпечени в рамките на необходимите експлоатационни разходи.

2.5. ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПИТЕЙНАТА ВОДА

Програмата за подобряване качеството на питейната вода е насочена към запазване на постигнатите високи нива на съответствие с нормативните изисквания и към ограничаване на риска от възникване на отклонения в качеството на водата, доставяна на потребителите. С оглед отчетените стойности на показателите ПК2а, ПК2б и ПК2в, основният приоритет през периода на бизнес плана е поддържане на устойчив контрол върху качеството на питейната вода в големите и малките зони на водоснабдяване, както и пълно изпълнение на програмите за мониторинг.

Основните мерки по програмата включват продължаване на регулярния лабораторен контрол, стриктно изпълнение на утвърдените графици за пробовземане, проследяване на резултатите от анализите и своевременно предприемане на коригиращи действия при установяване на несъответствия. Особено внимание ще бъде отделено на контрола върху водоизточниците, състоянието на санитарно-охранителните зони, процесите на обеззаразяване, профилактиката на резервоари и съоръжения, както и поддържането на надеждна отчетност пред компетентните контролни органи.

Подобряването на качеството на питейната вода е пряко свързано и със състоянието на водоснабдителната инфраструктура. В тази връзка дружеството ще приоритизира дейности по подмяна и рехабилитация на амортизирани участъци от водопроводната мрежа, ограничаване на аварийността, намаляване на риска от вторично замърсяване, подобряване на управлението на налягането и поддържане на съоръженията за дезинфекция. Мерките ще се изпълняват поетапно, съобразно техническата им необходимост, ефекта върху качеството на услугата и наличния финансов ресурс.

Предвид текущото финансово състояние на дружеството, програмата следва да се разглежда като реалистична и изпълнима рамка за поддържане и постепенно подобряване на качеството на питейната вода, без поемане на необезпечени ангажименти. При наличие на допълнително финансиране, включително чрез европейски програми, държавен бюджет, общини, Български ВиК холдинг ЕАД или други допустими източници, дружеството ще предприема действия за ускорено изпълнение на мерките с най-съществен ефект върху безопасността, надеждността и устойчивостта на водоснабдяването.

2.6. АНАЛИЗ НА НЕПРЕКЪСНАТОСТТА НА ВОДОСНАБДЯВАНЕТО

Показателят ПКЗ „Непрекъснатост на водоснабдяването“ отразява степента, в която ВиК операторът осигурява редовно и надеждно подаване на питейна вода към потребителите. Той е един от основните показатели за качеството на водоснабдителната услуга, тъй като прекъсванията във водоснабдяването оказват пряко въздействие върху населението, стопанските потребители и обществените обекти.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 2,854, при дългосрочно ниво 8. За периода на бизнес плана е предвидено поетапно подобрене на показателя — от 2,597 през 2027 г. до 2,000 през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 2,00. Заложената тенденция показва стремеж към ограничаване на прекъсванията и повишаване надеждността на водоснабдяването, като се отчита, че за този показател по-ниската стойност изразява по-добро изпълнение.

Непрекъснатостта на водоснабдяването е пряко зависима от техническото състояние на водоснабдителната инфраструктура, надеждността на водоизточниците, помпените станции, довеждащите водопроводи, резервоарите и разпределителната мрежа. На обслужваната от дружеството територия съществуват обективни предизвикателства, свързани с голямата дължина на водопроводната мрежа,

разпръснатата селищна структура, високия дял на амортизирани участъци и необходимостта от значителни инвестиции за подмяна и рехабилитация на съоръженията.

Основните фактори, които влияят върху стойността на показателя, са честотата и продължителността на аварията, възможностите за бърза локализация и отстраняване на повредите, наличието на резервираност в системите, състоянието на помпеното оборудване, както и организацията на аварийните екипи. Особено значение имат довеждащите водопроводи и основните разпределителни мрежи, тъй като аварията по тях могат да засегнат значителен брой потребители.

За подобряване на непрекъснатостта на водоснабдяването дружеството ще приоритизира мерки, насочени към намаляване на аварийността, подмяна на критични участъци от мрежата, подобряване на управлението на налягането, модернизация на помпени станции, поддържане на резервни съоръжения и по-добра организация на аварийните дейности. Важна роля ще имат и внедряването на системи за мониторинг, СКАДА, ГИС и по-прецизен анализ на данните за аварии и прекъсвания.

Следва да се отчете, че постигането на съществено подобрение по този показател изисква значителен финансов ресурс и дългосрочна инвестиционна последователност. Поради текущото финансово състояние на дружеството и високата степен на амортизация на част от водоснабдителната инфраструктура, заложеното поетапно подобрение до 2,00 през 2031 г. представлява реалистична и обоснована цел. Залагането на по-амбициозни стойности без необходимото техническо и финансово обезпечаване би създавало риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици.

2.7. АНАЛИЗ НА ОБЩИТЕ ЗАГУБИ НА ВОДА ВЪВ ВОДОСНАБДИТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ ПО СИТЕМИ

2.7.1. Анализ на търговските загуби на вода (Q8)

Търговските загуби на вода представляват част от общите загуби във водоснабдителните системи, която не е свързана с физическо изтичане на вода от мрежата, а с неточности при измерването, непълно или неправилно отчитане, нерегламентирано потребление и други фактори, водещи до несъответствие между реално доставените и фактурираните водни количества. Те имат пряко отражение върху приходите на дружеството, ефективността на търговската дейност и достоверността на водните баланси.

Към базовата 2024 г. търговските загуби на вода са оценени на 2 214 321 м³/год., или 8,0%. За периода на бизнес плана е предвидено поетапно намаляване на тези загуби до 2 120 000 м³/год. през 2031 г., което съответства на 7,7%. Заложената тенденция е умерена и реалистична, като отчита както необходимостта от подобряване на търговската ефективност, така и ограниченията, свързани с финансовия ресурс, техническото състояние на измервателните устройства и организационния капацитет на дружеството.

Основните компоненти на търговските загуби са незаконното ползване на вода (Q8.1) и неточността при измерване (Q8.2). При незаконното ползване се предвижда намаляване от 50 000 м³/год. през 2024 г. до 0 м³/год. през 2031 г. Тази цел следва да се разглежда като стремеж към максимално ограничаване на нерегламентираното потребление чрез засилен контрол, проверки на място, подобряване на работата с потребителите и своевременно предприемане на действия при установени нарушения. На практика пълното елиминиране на този компонент изисква постоянен контрол и добра координация между техническите и търговските звена.

Неточността при измерване формира преобладаващата част от търговските загуби. През 2024 г. тя е оценена на 2 164 321 м³/год., като до 2031 г. се предвижда намаляване до 2 120 000 м³/год. Основните причини за този компонент са свързани с водомери с изтекла метрологична годност, остарели или неточни измервателни устройства, трудности при достъпа за отчет, забавяне при подмяната на водомери и ограничено внедряване на дистанционно отчитане. Намаляването на тези загуби предполага последователна програма за подмяна и проверка на водомерите, подобряване на отчетността, актуализиране на клиентските данни и по-добра интеграция между системите за отчитане, фактуриране и управление на водомерното стопанство.

Предвид финансовото състояние на дружеството, заложеното намаление на търговските загуби е обосновано като поетапно и изпълнимо. По-значително намаляване би изисквало съществен финансов ресурс за масова подмяна на измервателни устройства, внедряване на дистанционно отчитане, разширяване на контролните дейности и модернизация на информационните системи. Поради това целите за периода 2027–2031 г. са съобразени с реалните възможности на оператора и с необходимостта да не се залагат необезпечени ангажменти, чието неизпълнение би довело до допълнителен регулаторен и финансов риск.

В заключение, намаляването на търговските загуби на вода е важен приоритет за „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, тъй като влияе пряко върху приходите, точността на отчетността и ефективността на управлението на водните количества. Основният акцент през периода на бизнес плана следва да бъде поставен върху подобряване на метрологичния контрол, подмяна на неточни и амортизирани водомери, ограничаване на нерегламентираното потребление и повишаване качеството на данните, използвани за формиране на водния баланс.

2.7.2. Анализ на реалните загуби на вода (Q7)

Реалните загуби на вода представляват физическите загуби във водоснабдителната система, дължащи се на течове, аварии, скрити повреди, препълване на резервоари и други технически причини, при които добитата и подадена във водоснабдителната система вода не достига до потребителите. Този показател е от ключово значение за оценка на техническата ефективност на системата, състоянието на активите и необходимостта от инвестиции в реконструкция и модернизация на водоснабдителната инфраструктура.

Към базовата 2024 г. реалните загуби на вода са оценени на 17 406 892 м³/год., или 62,9%. За периода на бизнес плана е предвидено поетапно намаляване до 16 586 667 м³/год. през 2031 г., което съответства на 60,3%. Макар намалението да е умерено, то отразява реалистичен подход, съобразен с мащаба на водоснабдителната система, високата степен на амортизация на активите, голямата дължина на довеждащите и разпределителните водопроводи и ограничените финансови възможности на дружеството.

Най-същественият компонент на реалните загуби са течове в системата за пренос и разпределение (Q7.2). През 2024 г. те възлизат на 15 307 485 м³/год., като до 2031 г. се предвижда намаляване до 14 500 000 м³/год. Този дял показва, че основният проблем е концентриран в довеждащите и разпределителните водопроводи, значителна част от които са изградени преди десетилетия, с преобладаващо участие на азбестоциментови и стоманени тръби с изчерпан експлоатационен ресурс. Честите аварии, скритите течове, недостатъчното зонироване и ограниченият контрол върху налягането допринасят за поддържането на високи нива на загуби.

Компонентът Q7.1 „Течове във водопроводите за сурова вода и загуби при пречистването“ остава относително постоянен през периода — около 776 хил. м³/год. Това показва, че в тази част на системата се очаква поддържане на съществуващото ниво на загуби, като възможностите за съществено намаление са ограничени без значителни инвестиции в довеждаща инфраструктура, измерване, контрол и оптимизация на експлоатационните режими. Поради липсата на класически пречиствателни станции за питейна вода, основният акцент при този компонент е върху довеждащите водопроводи и съоръженията от водоизточниците до системите за разпределение.

Загубите от течове и препълване на резервоарите за съхранение (Q7.3) са оценени на 360 335 м³/год. през 2024 г., като се предвижда намаляване до около 350 000 м³/год. през 2031 г. Този компонент е свързан със състоянието на водоемите, арматурата, преливниците, нивомерите и системите за управление на пълненето и изпразването. Предвиденото ограничено намаление предполага изпълнение на мерки за подобряване на контрола върху нивата, профилактика на резервоарите, ремонт на арматура и по-добро управление на водните количества.

Компонентът Q7.4 „Течове в сградните отклонения“ се движи в сравнително тесен диапазон — от 963 072 м³/год. през 2024 г. до 960 000 м³/год. през 2031 г., с междинно намаление до 939 000 м³/год. през 2030 г. Тези загуби са свързани с техническото състояние на сградните водопроводни отклонения, част от които са амортизирани, трудно достъпни за контрол и често с ограничена възможност за бърза локализация на течове. Намаляването им изисква целенасочена подмяна на проблемни отклонения, подобряване на отчетността и по-добра координация между аварийните и търговските звена.

Основните мерки за намаляване на реалните загуби следва да бъдат насочени към реконструкция и подмяна на критични участъци от водопроводната мрежа,

въвеждане на водомерни зони, управление на налягането, по-точно измерване на водните количества, внедряване на системи за мониторинг и по-добър анализ на аварийността. Особено значение имат проектите, финансирани чрез външни източници, включително Програма „Околна среда“ 2021–2027 г., тъй като мащабът на необходимите инвестиции надхвърля възможностите на дружеството да ги реализира само със собствени средства.

Следва да се отчете, че високият размер на реалните загуби е резултат от натрупани през годините инфраструктурни дефицити и не може да бъде преодолян в кратък срок без значителен финансов ресурс. Поради това заложеното поетапно намаление до 60,3% през 2031 г. представлява предпазлив, но изпълним подход. Залагането на по-амбициозни цели без осигурено финансиране, проектна готовност и технически капацитет би създадо риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици за дружеството.

В заключение, реалните загуби на вода остават един от най-съществените технически и финансови проблеми пред „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД. Основният фокус през периода на бизнес плана следва да бъде върху намаляване на течовете в системата за пренос и разпределение, подобряване на управлението на налягането, контрол върху резервоарите и сградните отклонения, както и приоритизиране на инвестиции с най-голям ефект върху ограничаването на физическите загуби и повишаване на надеждността на водоснабдяването.

2.7.3. Анализ на подадена нефактурирана вода (Q3A)

Подадената нефактурирана вода представлява част от водните количества, които са въведени във водоснабдителната система и са използвани за законни цели, но не са фактурирани на потребителите. Тя включва основно количества, необходими за технологични, експлоатационни, противопожарни, обществени и други нормативно допустими нужди, както и количества, които поради спецификата на потреблението не се измерват индивидуално и не се фактурират.

Към базовата 2024 г. подадената нефактурирана вода е 1 106 806 м³/год., или 4,00% от подадените водни количества. За периода на бизнес плана се предвижда практически запазване на този обем, като през 2031 г. стойността е 1 105 880 м³/год., съответстваща на 4,02%. Незначителното изменение в относителния дял се дължи основно на промени в общите подадени и фактурирани количества, а не на съществено увеличение на самата нефактурирана консумация.

Структурата на показателя показва, че нефактурирана измерена консумация на вода (Q3A.1) не се отчита през целия период, като стойността ѝ е 0 м³/год. Основният и единствен компонент е нефактурираната неизмерена консумация на вода (Q3A.2), която през 2024 г. възлиза на 1 106 806 м³/год., а през 2031 г. се предвижда да бъде 1 105 880 м³/год. Това показва, че дружеството отчита тези количества като нормативно допустими и свързани предимно с експлоатационни и технологични нужди, които не са обхванати от индивидуално измерване.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, заложеното поддържане на подадената нефактурирана вода около 4% представлява реалистичен подход. По-съществено намаление би изисквало допълнителни инвестиции в измервателни устройства, информационни системи и организационен капацитет, като ефектът върху общото ниво на загубите би бил ограничен в сравнение с мерките, насочени към реалните загуби във водопроводната мрежа.

2.7.4. Обосновка за изчисление на количествата загуби по категории

Изчислението на количествата загуби на вода по категории е извършено въз основа на водния баланс на дружеството, отчетените количества вода на вход водоснабдителни системи, фактурираните количества към потребителите, данните от измервателните устройства, отчетната информация от търговските системи и експлоатационните данни за аварии, ремонти, промивки и други технологични дейности. При определянето на отделните категории е приложена методологията за разпределяне на водните количества по основни компоненти — фактурирана вода, подадена нефактурирана вода, търговски загуби и реални загуби.

Подадената нефактурирана вода е определена като законно използвана, но нефактурирана консумация, свързана основно с експлоатационни и технологични нужди на дружеството. В тази категория са включени количества за промивки на водопроводни мрежи и резервоари, обезвъздушаване, пожарогасителни нужди, аварийни и ремонтни дейности, както и други дейности, необходими за поддържане на качеството и нормалната експлоатация на водоснабдителните системи. Поради липса на пълно измерване на тези количества, част от тях са определени чрез експертна оценка на база оперативни данни, утвърдени практики и отчетени дейности през базовата година.

Търговските загуби са изчислени като съвкупност от загуби, произтичащи от неточности при измерването, непълно или неправилно отчитане, нерегламентирано потребление и други фактори, които водят до разлика между реално доставените и фактурираните водни количества. Основният дял в тази категория се формира от неточността при измерване на потребителските водомери, включително водомери с изтекла метрологична годност, остарели измервателни устройства, трудности при отчет и непълно актуализирана клиентска информация. Компонентът, свързан с незаконно ползване, е оценен на база установени случаи, резултати от проверки и експертна преценка на потенциалния обем нерегламентирано потребление.

Реалните загуби са определени като остатъчна и технически обусловена част от водния баланс след приспадане на фактурираните количества, подадената нефактурирана вода и търговските загуби. Те включват физическите загуби от течове и аварии по довеждащи водопроводи, разпределителна мрежа, сградни отклонения, резервоари и съоръжения. Разпределението им по подкатегории е извършено въз основа на наличната информация за аварийност, дължина и състояние на мрежите, тип и възраст на тръбите, данни от експлоатационните райони, както и оценка на

относителния принос на отделните елементи на системата към общия размер на физическите загуби.

При формирането на прогнозните стойности за периода 2027–2031 г. е приложен предпазлив и реалистичен подход, съобразен с очакваните ефекти от инвестиционната и ремонтната програма, планираната подмяна на водомери, подобряването на контрола върху водните количества, ограничаването на незаконното ползване и реализирането на външно финансирани проекти. Прогнозите отчитат, че значителна част от загубите са резултат от висока степен на амортизация на водоснабдителната инфраструктура и не могат да бъдат намалени съществено без мащабни инвестиции, техническа готовност и устойчив финансов ресурс.

Заложените количества по категории следва да се разглеждат като обосновани прогнозни стойности, базирани на наличната към момента информация и на реалните възможности на дружеството за въздействие върху отделните компоненти на загубите. С подобряване на измерването, изграждане на водомерни зони, внедряване на ГИС и СКАДА, по-добра отчетност на технологичните води и системен анализ на аварийността, точността на разпределението по категории ще се повишава през следващите регулаторни периоди.

2.8. АНАЛИЗ НА АВАРИИТЕ ПО ВОДОПРОВОДНАТА МРЕЖА ПО СИСТЕМИ

Показателят ПК5 „Аварии по водопроводната мрежа“ отразява броя на възникналите аварии по водопроводната мрежа, отнесени към 100 км мрежа за една година. Той е основен индикатор за техническото състояние на водоснабдителната инфраструктура, ефективността на експлоатационната дейност и надеждността на предоставяната водоснабдителна услуга. Високата аварийност води до прекъсвания на водоснабдяването, увеличени експлоатационни разходи, допълнителни загуби на вода и понижаване на удовлетвореността на потребителите.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 73,71 бр./100 км/год. За периода на бизнес плана е предвидено поетапно намаляване на аварийността — до 67,57 бр./100 км/год. през 2027 г., 61,69 бр./100 км/год. през 2028 г., 58,75 бр./100 км/год. през 2029 г. и 55,82 бр./100 км/год. през 2030–2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 70,01 бр./100 км/год., а дългосрочното ниво е 60 бр./100 км/год. Заложените прогнозни стойности показват намерение за постепенно подобряване на състоянието на мрежата и ограничаване на броя на аварията, като през последните години на периода се достига ниво под дългосрочната референтна стойност.

Основните причини за високата аварийност са свързани с голямата дължина на експлоатираната водопроводна мрежа, значителния дял на амортизирани довеждащи и разпределителни водопроводи, остарелите материали, включително азбестоциментови и стоманени тръби, както и с експлоатацията на системите при сложни хидравлични режими. Разпръснатата селищна структура на областта и големите разстояния между водоизточниците и населените места допълнително затрудняват бързото локализиране и отстраняване на аварията.

Аварийността по отделните водоснабдителни системи не е равномерна и зависи от възрастта и материала на мрежата, режима на водоподаване, налягането, наличието на резервираност и степента на извършени реконструкции. Най-рискови са участъците с изчерпан експлоатационен ресурс, при които се наблюдават повтарящи се аварии и скрити течове. Именно тези участъци следва да бъдат приоритетно включвани в ремонтната и инвестиционната програма на дружеството.

За намаляване на броя на аварияте дружеството следва да прилага мерки, насочени към подмяна и рехабилитация на критични участъци от водопроводната мрежа, подобряване на управлението на налягането, въвеждане на водомерни зони, по-добро проследяване на аварийността и анализ на повтарящите се повреди. От съществено значение е и развитието на ГИС и СКАДА системите, които ще позволят по-точна локализация на проблемните участъци, по-бърза реакция при аварии и по-добро планиране на превантивните ремонти.

Следва да се отчете, че същественото намаляване на аварийността изисква значителен финансов ресурс и не може да бъде постигнато единствено чрез текуща поддръжка. Поради натрупаните инфраструктурни дефицити и текущото финансово състояние на дружеството, заложеното поэтапно намаляване на показателя представлява реалистичен подход, съобразен с възможностите за изпълнение на инвестиционната програма и с очакваното въздействие на външно финансираните проекти.

В заключение, показателят ПК5 е пряко свързан с надеждността на водоснабдителната услуга, загубите на вода и разходите за експлоатация. Основният приоритет на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД през периода на бизнес плана е ограничаване на аварийността чрез целенасочени инвестиции в най-проблемните участъци, по-добър контрол върху мрежата, повишаване на техническата обезпеченост на аварийните екипи и прилагане на превантивен подход при управлението на водоснабдителните системи.

2.9. АНАЛИЗ НА НАЛЯГАНЕТО ВЪВ ВОДОПРОВОДНАТА МРЕЖА

Показателят ПК6 „Налягане във водоснабдителната система“ отразява степента на обхват и контрол върху налягането във водоснабдителната мрежа в съответствие с нормативните и експлоатационните изисквания. Налягането е съществен фактор за качеството на водоснабдяването, тъй като влияе върху непрекъснатостта на услугата, равномерността на водоподаването, аварийността, загубите на вода и удовлетвореността на потребителите.

Към базовата 2024 г. отчетената стойност на показателя е 5,77%, при качество на информацията 2, което показва ограничен обхват на наличните данни и необходимост от подобряване на системата за мониторинг и контрол на налягането. За периода на бизнес плана е предвидено постепенно повишаване на показателя — 6,54% през 2027 г., 7,31% през 2028 г., 8,08% през 2029 г., 8,46% през 2030 г. и 9,62% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 56,45%, а дългосрочното ниво е 100%.

Съществуващото състояние на водоснабдителната система се характеризира с голяма дължина на водопроводната мрежа, разпръсната селищна структура, значителни денивелации, множество помпени станции и водоеми, както и висока степен на амортизация на част от мрежата. Тези фактори затрудняват поддържането на оптимални и равномерни налягания във всички зони на водоснабдяване и изискват изграждане на по-развит мониторинг в ключови точки от системата.

Подобряването на показателя е пряко свързано с въвеждането на водомерни и хидравлични зони, монтаж на контролни разходомери, налягане-логери и регулираща арматура, както и с развитие на СКАДА и ГИС системите. Тези мерки ще позволят по-точно проследяване на реалните режими на работа на мрежата, идентифициране на проблемни зони и оптимизиране на експлоатационните режими.

Следва да се отчете, че достигането на индивидуалната цел от 56,45% и дългосрочното ниво от 100% изисква цялостно зонироване, широкообхватен мониторинг, техническо обезпечаване на ключовите точки от мрежата и значителни инвестиции в арматура, измервателни устройства, автоматизация и реконструкция на проблемни участъци. Предвид текущото финансово състояние на дружеството и големия обхват на обслужваната територия, заложеното поетапно подобрене до 9,62% през 2031 г. представлява предпазлив и реалистичен подход.

В заключение, показателят ПК6 е ключов за ефективното управление на водоснабдителната мрежа, намаляването на аварията и ограничаването на реалните загуби на вода. Основният приоритет на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД през периода на бизнес плана следва да бъде поетапното разширяване на мониторинга на налягането, подобряване на качеството на данните, зонироване на мрежата и приоритизиране на инвестиции в участъци с най-голям риск за надеждността и ефективността на водоснабдяването.

2.10. ПРОГРАМА ЗА ЗОНИРАНЕ НА ВОДОПРОВОДНАТА МРЕЖА

Зонироването на водопроводната мрежа представлява ключова мярка за подобряване на управлението на водоснабдителните системи, ограничаване на загубите на вода, контрол върху налягането и по-бързо локализиране на аварии и скрити течове. Чрез обособяване на водомерни зони се създава възможност за по-точно проследяване на подадените и потребените водни количества, анализ на водния баланс по отделни части от мрежата и приоритизиране на мерките за намаляване на загубите.

Към базовата 2024 г. на обслужваната от дружеството територия са обособени 260 водомерни зони, като 15 от тях разполагат с постоянно измерване на дебит и налягане на вход/изход зона, с интервал на запис на данни от 15 минути, архивиране на данните в електронни бази за период минимум една година и измервания в критична точка при необходимост. За периода на бизнес плана се предвижда поетапно увеличаване на броя на зоните с постоянно измерване — 17 през 2027 г., 19 през 2028 г., 21 през 2029 г., 22 през 2030 г. и 25 през 2031 г. Общият брой на водомерните зони остава 260 през целия период.

Предвиденото увеличение на броя на зоните с постоянно измерване отразява реалистичен подход към развитие на мониторинга, като се отчита необходимостта от допълнително оборудване с контролни разходомери, налягане-логери, комуникационни модули, хранване, софтуерна обработка и архивиране на данните. Разширяването на обхвата ще позволи по-добро идентифициране на проблемни участъци, проследяване на нощните минимални дебита, оценка на ефекта от ремонтни и инвестиционни дейности и подобряване на оперативното управление на системите.

Основните дейности по програмата включват избор на приоритетни зони с високи загуби, честа аварийност или нестабилно налягане; монтаж и поддръжка на измервателни устройства; въвеждане на регулярна обработка и анализ на данните; интегриране на информацията със СКАДА, ГИС и базите данни за аварии; както и използване на резултатите при планиране на ремонти, управление на налягането и реконструкция на мрежата. При необходимост ще се извършват и допълнителни измервания в критични точки на зоните с цел по-прецизна оценка на хидравличния режим.

Следва да се отчете, че макар общият брой на водомерните зони да е значителен, оборудването на всички зони с постоянен мониторинг изисква значителен финансов ресурс и организационен капацитет. Поради текущото финансово състояние на дружеството, заложеното поетапно нарастване до 25 зони с постоянно измерване през 2031 г. представлява предпазлив и изпълним подход. Залагането на по-висок обхват без осигурено финансиране, техническа готовност и капацитет за поддръжка би създадо риск от неизпълнение и неефективно използване на наличните ресурси.

2.11. ПРОГРАМА ЗА АКТИВЕН КОНТРОЛ НА ТЕЧОВЕТЕ

Показателят ПК11д „Активен контрол на течовете“ отразява степента на прилагане на системни и целенасочени дейности за откриване, локализиране и ограничаване на скрити и явни течове във водоснабдителната мрежа. Активният контрол е един от основните инструменти за намаляване на реалните загуби на вода, ограничаване на аварийността, подобряване на непрекъснатостта на водоснабдяването и повишаване на ефективността на експлоатацията.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 2,64%, при качество на информацията 2, което показва наличие на дейности по контрол на течовете, но и необходимост от разширяване на обхвата, подобряване на отчетността и повишаване на достоверността на данните. За периода на бизнес плана е предвидено постепенно повишаване на показателя — 2,70% през 2027 г., 2,76% през 2028 г., 2,85% през 2029 г., 2,91% през 2030 г. и 3,00% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 3,00%. Посочените стойности надвишават дългосрочното ниво от 1,25%, което показва, че дружеството предвижда запазване и постепенно разширяване на дейностите по активен контрол на течовете.

Програмата включва приоритетно обследване на участъци с висока аварийност, повтарящи се повреди, високи реални загуби и нестабилно налягане. Основните дейности са свързани с извършване на обходи и акустични проверки, използване на

корелатори и логери за шум, анализ на минималните нощни дебити във водомерни зони, проверка на арматура и сградни отклонения, както и проследяване на резултатите от предприетите ремонтни действия. Особено внимание следва да се отдели на зоните с амортизирани азбестоциментови и стоманени водопроводи, където рискът от скрити течове е най-висок.

Предвид текущото финансово състояние на дружеството, програмата е планирана като поетапна и насочена към участъците с най-висок очакван ефект. По-значително разширяване на активния контрол би изисквало допълнителни инвестиции в специализирана техника, измервателни устройства, софтуер, обучение на персонал и организационен капацитет. Поради това заложеното увеличение до 3,00% през 2031 г. представлява реалистичен и финансово съобразен подход, който избягва поемането на необезпечени ангажименти.

2.12. ПРОГРАМА ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ВОДОПРОВОДНАТА МРЕЖА ПО СИСТЕМИ

Показателят ПК11г „Рехабилитация на водопроводната мрежа“ отразява дела на рехабилитираната, реконструирана или подменена водопроводна мрежа спрямо общата дължина на експлоатираната мрежа. Той е пряко свързан с техническото състояние на активите, честотата на аварията, нивото на реалните загуби на вода, непрекъснатостта на водоснабдяването и качеството на предоставяната услуга.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 0,38%, при качество на информацията 2, което показва ограничен обхват на рехабилитационните дейности спрямо мащаба и състоянието на водопроводната мрежа. За периода на бизнес плана се предвижда постепенно увеличаване на дела на рехабилитираната мрежа — 0,44% през 2027 г., 0,68% през 2028 г., 0,88% през 2029 г., 1,03% през 2030 г. и 1,20% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 1,20%, като тя е близка до дългосрочното ниво от 1,25%.

Необходимостта от рехабилитация е обусловена от високата степен на амортизация на значителна част от водопроводната инфраструктура, голямата дължина на довеждащите и разпределителните водопроводи, преобладаващия дял на стари тръби с изчерпан експлоатационен ресурс и високите нива на реални загуби и аварийност. Приоритет следва да се дава на участъци с повтарящи се аварии, високи загуби на вода, нестабилно налягане, риск за непрекъснатостта на водоснабдяването и съществено значение за обслужването на по-голям брой потребители.

Програмата за рехабилитация следва да се изпълнява по системи и поетапно, като изборът на конкретни обекти се основава на анализ на аварийността, данни от водомерните зони, резултати от активния контрол на течовете, състоянието и възрастта на тръбите, материала на мрежата и възможността за постигане на осезаем ефект върху загубите и надеждността на услугата. Рехабилитационните дейности следва да включват подмяна на амортизирани водопроводи, реконструкция на критични участъци, обновяване на сградни отклонения, подмяна на арматура и създаване на условия за по-добро управление на налягането.

Заложеното увеличение на показателя до 1,20% през 2031 г. представлява реалистичен подход, съобразен с финансовите възможности на дружеството и с очакваното въздействие на инвестиционната програма и външно финансираните проекти. Предвид текущото финансово състояние на оператора, постигането на по-високи стойности без осигурено финансиране би създавало риск от неизпълнение на заложените цели и от допълнително финансово натоварване. Поради това програмата е насочена към обекти с най-висока техническа необходимост и най-голям очакван ефект.

3. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО ПО ОТНОШЕНИЕ НА УСЛУГАТА ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

3.1. АНАЛИЗ НА НИВОТО НА ПОКРИТИЕ С УСЛУГИ ПО ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Показателят ПК7а „Ниво на покритие с услуги по отвеждане на отпадъчни води“ отразява дела на населението в обособената територия, което има достъп до централизирана канализационна система, експлоатирана от ВиК оператора. Той е основен показател за степента на изграденост на канализационната инфраструктура и за достъпността на услугата по събиране и отвеждане на отпадъчни води.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 59,63%, което показва, че услугата по отвеждане на отпадъчни води обхваща малко над половината от населението на обслужваната територия. Това ниво е значително по-ниско от покритието с водоснабдителни услуги и отразява обективното състояние на канализационната инфраструктура в област Добрич, където канализационни системи са изградени основно в по-големите населени места, докато в голяма част от малките населени места липсва централизирана канализация.

За периода на бизнес плана е предвидено минимално нарастване на показателя през първите години — от 59,64% през 2027 г. до 59,67% през 2029 г., последвано от съществено увеличение до 73,25% през 2030 г. и 74,88% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 74,83%, а дългосрочното ниво е 75%. Прогнозираното рязко подобрене в края на периода е свързано основно с очакваното въвеждане в експлоатация на новоизградени и реконструирани канализационни мрежи по външно финансирани проекти, включително проекти по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г.

Ограниченото покритие с канализационни услуги се дължи на исторически натрупаното изоставане в изграждането на канализационна инфраструктура, разпръснатата селищна структура, наличието на голям брой малки населени места и високата стойност на инвестициите за изграждане на мрежи и съоръжения спрямо броя на потенциалните потребители. В тези условия разширяването на услугата изисква значителен финансов ресурс, добра проектна готовност и координация между ВиК оператора, Асоциацията по ВиК, общините и финансиращите институции.

Постигането на заложените стойности е пряко зависимо от успешното изпълнение и въвеждане в експлоатация на планираните публични ВиК активи. След предоставянето им за стопанисване и експлоатация на дружеството ще се разшири обхватът на услугата по отвеждане на отпадъчни води, като същевременно ще възникне необходимост от осигуряване на допълнителен експлоатационен, технически и финансов ресурс за тяхното поддържане.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, поставената цел следва да се разглежда като изпълнима основно при условие че бъдат реализирани предвидените външно финансирани проекти и че новите активи бъдат въведени в експлоатация в планираните срокове. Залагането на по-високи междинни стойности без осигурено финансиране и проектна готовност би създадо риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици.

3.2. АНАЛИЗ НА АВАРИИТЕ НА КАНАЛИЗАЦИОННАТА МРЕЖА

Показателят ПК9 „Аварии на канализационната мрежа“ отразява броя на възникналите аварии, запушвания и други експлоатационни нарушения по канализационната мрежа, отнесени към 100 км мрежа за една година. Той е основен индикатор за техническото състояние на канализационната инфраструктура, ефективността на експлоатационната поддръжка и надеждността на услугата по отвеждане на отпадъчни води.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 314,89 бр./100 км/год., при качество на информацията 2, което показва висока аварийност и необходимост от подобряване както на техническото състояние на мрежата, така и на качеството на данните за регистриране и анализ на аварията. За периода на бизнес плана е предвидено постепенно намаляване на показателя — 306,38 бр./100 км/год. през 2027 г., 305,17 бр./100 км/год. през 2028 г., 303,72 бр./100 км/год. през 2029 г., 254,35 бр./100 км/год. през 2030 г. и 251,67 бр./100 км/год. през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 120,05 бр./100 км/год., а дългосрочното ниво е 120 бр./100 км/год.

Високата стойност на показателя се дължи на състоянието и спецификата на съществуващата канализационна мрежа, която е изградена поетапно през различни периоди, с различни материали и технически решения. Част от мрежата е с висока степен на амортизация, недостатъчна проводимост, повредени или деформирани участъци, компрометирани ревизионни шахти и повишен риск от запушвания. Допълнително влияние оказват инфилтрацията на подземни води, навлизането на дъждовни води в смесените системи, неправомерното заустване на твърди отпадъци и мазнини, както и ограниченият обхват на превантивното почистване и видеодиагностика.

Намаляването на аварията по канализационната мрежа е свързано с изпълнение на последователни мерки за профилактика, реконструкция и подобряване на експлоатационния контрол. Основните дейности следва да включват регулярна промивка и почистване на критични участъци, видеодиагностика на колектори и проблемни трасета, ремонт и възстановяване на ревизионни шахти, подмяна на

деформирани или компрометирани участъци, както и по-добро документиране и анализ на причините за възникналите аварии. От значение е и синхронизирането на ремонтната програма с очакваните външно финансирани проекти за реконструкция и доизграждане на канализационни системи.

Предвиденото по-съществено намаление на показателя след 2029 г. следва да се разглежда във връзка с очакваното изпълнение и въвеждане в експлоатация на нови и реконструирани канализационни активи по проекти, финансирани чрез външни източници. Подобрението ще зависи от реалното изпълнение на тези проекти, качеството на строителството, своевременното приемане на активите за експлоатация и наличието на необходимия ресурс за тяхната поддръжка.

Следва да се отчете, че достигането на индивидуалната цел от 120,05 бр./100 км/год. и дългосрочното ниво от 120 бр./100 км/год. изисква значителни инвестиции в реконструкция на мрежата, системна профилактика, внедряване на специализирана техника за диагностика и почистване, както и изграждане на по-надеждна база данни за аварията. С оглед текущото финансово състояние на дружеството, заложеното намаляване до 251,67 бр./100 км/год. през 2031 г. представлява по-реалистичен междинен резултат, докато пълното достигане на индивидуалната цел е силно зависимо от осигуряване на допълнителен финансов ресурс и реализация на мащабни инфраструктурни проекти.

3.3. АНАЛИЗ НА НАВОДНЕНИЯТА В ИМОТИ НА ТРЕТИ ЛИЦА, ПРИЧИНЕНИ ОТ КАНАЛИЗАЦИЯТА

Показателят ПК10 „Наводнения в имоти на трети лица, причинени от канализацията“ отразява броя на случаите, при които в резултат на експлоатационни проблеми, аварии, запущвания или недостатъчна проводимост на канализационната мрежа са причинени наводнения в имоти на потребители или други трети лица. Показателят е пряко свързан с надеждността и безопасността на канализационната услуга, както и с риска от имуществени вреди и възникване на претенции към ВиК оператора.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 0,000 бр./10 000 потребители, като за целия период на бизнес плана 2027–2031 г. е предвидено запазване на стойност 0,000 бр./10 000 потребители. Индивидуалната цел за 2031 г. е 0,247 бр./10 000 потребители, а дългосрочното ниво е 0,5 бр./10 000 потребители. Запазването на нулева стойност показва, че дружеството не отчита регистрирани случаи на наводнения в имоти на трети лица, причинени от канализационната мрежа, и планира да поддържа това ниво през целия регулаторен период.

4. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО ПО ОТНОШЕНИЕ НА УСЛУГАТА ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

4.1. АНАЛИЗ НА НИВОТО НА ПОКРИТИЕ С УСЛУГИ ПО ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Показателят ПК76 „Ниво на покритие с услуги по пречистване на отпадъчни води“ отразява дела на населението в обособената територия, чиито отпадъчни води се отвеждат към пречиствателни станции за отпадъчни води и подлежат на пречистване преди заустване във водоприемници. Той е основен показател за екологичната ефективност на канализационните услуги и за степента на съответствие с нормативните изисквания в областта на опазването на водите и околната среда.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 59,63%, което съответства на нивото на покритие с услуги по отвеждане на отпадъчни води и показва, че отпадъчните води от обслужваните канализационни системи се насочват към пречиствателни съоръжения. За периода на бизнес плана е предвидено минимално нарастване през първите години — 59,64% през 2027 г., 59,66% през 2028 г. и 59,67% през 2029 г., последвано от съществено увеличение до 73,25% през 2030 г. и 74,88% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 74,83%, а дългосрочното ниво е 75%.

Прогнозираното увеличение в края на периода е свързано с очакваното въвеждане в експлоатация на нови и реконструирани канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения, включително по проекти, финансирани чрез Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. и други външни източници. След присъединяването на нови територии към канализационните системи и насочването на отпадъчните води към ПСОВ се очаква значително разширяване на обхвата на услугата по пречистване.

Ограниченото покритие през базовата година и през първите години на бизнес плана се дължи на неравномерното развитие на канализационната инфраструктура в областта, липсата на централизирана канализация в голяма част от малките населени места и високата стойност на инвестициите за изграждане на мрежи и съоръжения спрямо броя на обслужваните потребители. В тези условия увеличаването на покритието с услуги по пречистване е пряко зависимо от реализирането на външно финансирани инфраструктурни проекти и от последващото предоставяне на активите за стопанисване и експлоатация на ВиК оператора.

Следва да се отчете, че разширяването на услугата по пречистване на отпадъчни води ще доведе не само до подобряване на екологичните показатели, но и до увеличаване на експлоатационните разходи на дружеството — за електроенергия, реагенти, лабораторен контрол, персонал, поддръжка на ПСОВ и управление на утайките. Поради това постигането на заложените стойности следва да бъде съпроводено с реалистично финансово планиране и осигуряване на необходимия ресурс за устойчива експлоатация на разширената инфраструктура.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, постигането на индивидуалната цел от 74,83% към 2031 г. следва да се разглежда като изпълнимо при условие че планираните проекти бъдат реализирани в срок, новите и реконструирани активи бъдат въведени в експлоатация и бъде осигурено финансиране за тяхната поддръжка. Залагането на по-високи стойности без обезпечено проектно и финансово изпълнение би създавало риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици.

4.2. АНАЛИЗ НА КАЧЕСТВОТО НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ, ПОСТЪПВАЩИ ЗА ПРЕЧИСТВАНЕ НА ПСОВ, С ОЦЕНКА НА ПРИНОСА НА БИТОВИЯ ПОТОК, ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, ДЪЖДОВНИТЕ ВОДИ И ИНФИЛТРАЦИЯТА; ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТИТЕ ЗА КАЧЕСТВО НА ИЗХОД ПСОВ

Показателят ПК8 „Качество на отпадъчните води“ отразява степента на съответствие на пречистените отпадъчни води с изискванията, определени в разрешителните за заустване и приложимата нормативна уредба. Той е основен показател за ефективността на пречиствателните станции за отпадъчни води и за въздействието на ВиК оператора върху водните обекти и околната среда.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 100,00%, като за целия период на бизнес плана 2027–2031 г. е предвидено запазване на стойност 100,00%. Индивидуалната цел за 2031 г. е 93,00%, а дългосрочното ниво също е 93%. Това показва, че дружеството отчита пълно съответствие на качеството на пречистените отпадъчни води с нормативно определените изисквания и планира да поддържа това ниво през целия регулаторен период.

Качеството на отпадъчните води, постъпващи за пречистване в ПСОВ, се формира основно от битовия поток от населението, производствените отпадъчни води от стопански субекти, дъждовните води при смесени канализационни системи, както и от инфилтрацията на подземни и дренажни води в канализационната мрежа. Битовият поток има водещо значение за органичното натоварване на станциите, изразено чрез показатели като БПК₅, ХПК, неразтворени вещества, азот и фосфор. Производствените отпадъчни води могат да оказват допълнително влияние върху натоварването на ПСОВ в зависимост от характера на дейността на съответните предприятия и спазването на условията за заустване в канализационната система.

Дъждовните води и инфилтрацията оказват съществено влияние върху хидравличното натоварване на ПСОВ, особено при смесени канализационни системи и при участъци от мрежата с висока степен на амортизация. Те водят до разреждане на отпадъчните води, повишаване на постъпващите водни количества, натоварване на помпени станции и пречиствателни съоръжения, както и до риск от нестабилност на технологичните процеси при интензивни валежи или високи подпочвени води. Поради това ограничаването на инфилтрацията и нерегламентираното постъпване на дъждовни води е важно условие за поддържане на ефективно пречистване.

Дружеството осъществява контрол върху качеството на отпадъчните води чрез лабораторен мониторинг на вход и изход ПСОВ, проследяване на основните показатели за замърсеност и изпълнение на условията в разрешителните за заустване. Резултатите от мониторинга се използват за управление на технологичните процеси, за оптимизиране на работата на пречиствателните съоръжения и за своевременно предприемане на коригиращи действия при риск от отклонения.

Запазването на показателя на ниво 100,00% през периода на бизнес плана предполага поддържане на ефективна експлоатация на ПСОВ, регулярна профилактика на съоръженията, контрол върху производствените зауствания, лабораторен мониторинг и осигуряване на необходимите разходи за електроенергия, реагенти, персонал и поддръжка. Въпреки постигнатото високо ниво, следва да се отчете, че част от пречиствателните станции и канализационни системи са изложени на риск от повишено хидравлично натоварване поради дъждовни води и инфилтрация, както и на риск от амортизация на оборудването.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, поддържането на 100% съответствие следва да се разглежда като приоритет, но и като задача, зависима от осигуряването на достатъчен ресурс за експлоатация, ремонт и модернизация на ПСОВ. При недостиг на средства за поддръжка, обновяване на оборудване, лабораторен контрол и управление на утайките съществува риск от затруднения при запазване на постигнатото ниво на съответствие.

4.3. АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ОТ ИЗВЪРШВАНИЯ МОНИТОРИНГ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА ЗАУСТВАНИТЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ В ГРАДСКАТА КАНАЛИЗАЦИЯ, ПОСТЪПВАЩИ ЗА ПРЕЧИСТВАНЕ НА ПСОВ

4.3.1. Регистър на контролираните предприятия (групирани по степени на замърсеност, съобразно данните от последно извършените анализи на формираните отпадъчни води, средногодишни стойности на ХПК и БПК₅, годишно количество на отпадъчните води за тези предприятия през отчетната година)

Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД поддържа регистър на контролираните предприятия, които заустват производствени отпадъчни води в експлоатираните от дружеството канализационни системи. Регистърът има за цел да осигури проследимост на източниците на производствено замърсяване, оценка на влиянието им върху работата на канализационната мрежа и ПСОВ, както и контрол върху спазването на условията за приемане на отпадъчни води в градската канализация.

Предприятията се групират по степени на замърсеност въз основа на резултатите от последно извършените анализи на формираните отпадъчни води, включително средногодишните стойности на основните показатели за замърсяване — ХПК и БПК₅, както и годишното количество на зауствените отпадъчни води през отчетната година. Тази класификация позволява да бъдат идентифицирани обектите с по-съществен принос към органичното и хидравличното натоварване на канализационните системи и пречиствателните станции.

Дружеството извършва периодичен контрол на контролираните предприятия чрез пробовземане, лабораторни анализи, проверка на количествата зауствени води и проследяване на изпълнението на договорните и нормативните изисквания. При установяване на отклонения от допустимите стойности се предприемат действия за уведомяване на съответния ползвател, изискване на коригиращи мерки, ограничаване на замърсяването и прилагане на предвидените в договорите и нормативната уредба механизми.

Регистърът се актуализира ежегодно, като в него се отразяват нови предприятия, промени в характера на дейността, промени в количествата и качеството на заустваните отпадъчни води, както и резултатите от извършените лабораторни анализи. Поддържането на актуален регистър е важно условие за ефективно управление на входящото натоварване към ПСОВ, за правилно планиране на лабораторния контрол и за оценка на риска от производствени замърсявания.

4.3.2. Обосновка за избраните стойности на коефициентите на замърсеност

4.3.1.2. Анализ на товара по БПК₅ (кг/год.) по степени на замърсеност 1, 2 и 3 за 2025 г.

През 2025 г. „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД осъществява периодичен контрол върху 71 предприятия на територията на област Добрич, които заустват производствени отпадъчни води в експлоатираните от дружеството канализационни системи. В рамките на контролната дейност са взети и изпитани 159 броя проби за определяне на такса пречистване, като резултатите от лабораторните анализи се използват за оценка на замърсителния товар, формиран от отделните предприятия.

Анализът на товара по БПК₅, изразен в кг/год., се извършва въз основа на средногодишните концентрации на БПК₅ в отпадъчните води на контролираните предприятия и годишните количества зауствени отпадъчни води. Получените стойности дават възможност предприятията да бъдат групирани по степени на замърсеност 1, 2 и 3, съобразно влиянието им върху органичното натоварване на канализационната мрежа и съответната ПСОВ.

Предприятията от степен 1 формират отпадъчни води с по-ниско органично натоварване и ограничен принос към общия товар по БПК₅. Обичайно това са обекти, при които отпадъчните води са с характеристики, близки до битово-фекалните, или при които производствената дейност не води до значително повишаване на показателите за органично замърсяване. Въпреки по-ниския риск, тези предприятия остават обект на периодичен контрол с цел проследяване на спазването на допустимите условия за заустване.

Предприятията от степен 2 имат умерен принос към товара по БПК₅ и могат да оказват по-съществено влияние върху работата на канализационната система и ПСОВ, особено при колебания в производствената дейност или при липса на ефективно предварително третиране на отпадъчните води. За тази група е необходимо поддържане

на регулярна контролна дейност, проследяване на концентрациите и количествата зауствени води, както и изискване на коригиращи действия при установяване на отклонения.

Предприятията от степен 3 представляват обекти с най-висок потенциален принос към органичното натоварване по БПК₅. Тяхното влияние върху ПСОВ може да бъде значимо, особено когато формираните отпадъчни води са с високи концентрации на органични вещества или с неравномерно постъпване в канализационната мрежа. Тази група следва да бъде приоритетна при планиране на контролните пробовземания, анализа на риска и изискването за предварително третиране или други мерки за ограничаване на замърсяването.

Резултатите от анализа на товара по БПК₅ за 2025 г. показват необходимостта от продължаване на системния контрол върху производствените зауствания, тъй като дори ограничен брой предприятия с по-висока степен на замърсеност могат да формират съществен дял от общото органично натоварване на ПСОВ. Поддържането на актуален регистър на контролираните предприятия и проследяването на товара по степени на замърсеност са важни предпоставки за правилно определяне на такса пречистване, защита на канализационната инфраструктура и стабилна работа на пречиствателните станции.

4.3.1.3. Обосновка за избраните стойности на коефициенти на замърсеност съобразно приноса на товара по БПК₅ (кг/год.) по степени на замърсеност 1, 2 и 3 за 2027-2031 г.

Избраните стойности на коефициентите на замърсеност за периода 2027–2031 г. са определени въз основа на резултатите от извършвания контрол върху производствените отпадъчни води, данните от лабораторните анализи на контролираните предприятия и оценката на приноса им към общия товар по БПК₅, изразен в кг/год. При формирането на коефициентите са отчетени средногодишните концентрации на БПК₅, годишните количества зауствени отпадъчни води, характерът на производствената дейност, устойчивостта на резултатите във времето и потенциалното въздействие върху работата на канализационната система и ПСОВ.

Коефициентите по степени на замърсеност 1, 2 и 3 отразяват различната тежест на отделните групи предприятия върху органичното натоварване на пречиствателните съоръжения. За предприятията от степен 1 се приема по-нисък коефициент, тъй като формираните от тях отпадъчни води са с характеристики, близки до битово-фекалните, и имат ограничен принос към общия товар по БПК₅. За предприятията от степен 2 се прилага междинен коефициент, отчитащ умерено органично натоварване и възможно по-съществено влияние върху технологичните процеси при определени режими на работа. За предприятията от степен 3 се залага най-висок коефициент, тъй като те формират отпадъчни води с най-висока степен на органично замърсяване или с най-значим относителен принос към товара по БПК₅.

За прогнозния период 2027–2031 г. не се предвиждат резки промени в избраните коефициенти, освен ако резултатите от ежегодния контрол не покажат трайна промяна

в качеството или количеството на заустваните производствени отпадъчни води. Този подход е обоснован от необходимостта да се осигури предвидимост за стопанските потребители и устойчивост на приходите на дружеството, без да се създават необосновани финансови тежести или риск от подценяване на разходите за пречистване.

№	Описание	Мярка	Пречистване на отпадъчни води				
			2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.
1	К-т за степен на замърсеност на пречистени отпадъчни води						
1.1	Коефициент за замърсеност степен 1	Коеф.	1,41	1,35	1,35	1,35	1,35
1.2	Коефициент за замърсеност степен 2	Коеф.	1,67	1,69	1,69	1,69	1,69
1.3	Коефициент за замърсеност степен 3	Коеф.	2,11	2,14	2,14	2,14	2,14

Избраните стойности на коефициентите са съобразени и с необходимостта от защита на технологичните процеси в пречиствателните станции. Производствени отпадъчни води с високи стойности на БПК₅ могат да доведат до повишено органично натоварване, затруднения в биологичното пречистване, повишени разходи за електроенергия, реагенти, управление на утайките и лабораторен контрол. Поради това коефициентите изпълняват не само ценова, но и регулаторна функция, като стимулират предприятията да ограничават замърсяването и при необходимост да прилагат предварително третиране на отпадъчните води.

4.4. АНАЛИЗ НА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕТО НА УТАЙКИТЕ ОТ ПСОВ

4.4.1. Планирани и извършени анализи на утайките, включително от акредитирана лаборатория;

Утайките, образувани при пречистването на отпадъчните води в експлоатираните от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД пречиствателни станции за отпадъчни води, подлежат на контрол по отношение на количеството, състава и възможностите за последващо третиране или оползотворяване. Анализите на утайките са необходим елемент от управлението на ПСОВ, тъй като чрез тях се оценява тяхната пригодност за съхранение, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане при спазване на действащите нормативни изисквания.

Дружеството извършва текущ контрол върху формираните утайки чрез вътрешна отчетност на количествата и периодически проследяване на основни показатели, свързани с тяхното третиране. При необходимост и съобразно изискванията на компетентните органи се възлагат изпитвания на проби от утайки на акредитирана лаборатория. Анализите обхващат показатели, необходими за оценка на качеството и безопасността на утайките, включително съдържание на сухо вещество, органично вещество, хранителни елементи, тежки метали и други приложими показатели съгласно нормативната уредба и условията за последващо оползотворяване или обезвреждане.

Планираните анализи през периода на бизнес плана ще се извършват приоритетно за утайките, генерирани от основните ПСОВ, както и в случаи на промяна в технологичния режим, съществено изменение в количествата или състава на постъпващите отпадъчни води, наличие на производствени зауствания с потенциално

влияние върху качеството на утайките или при подготовка за предаване на утайки за оползотворяване. Резултатите от анализите ще се използват за избор на подходящ начин за управление на утайките, включително временно съхранение, транспортиране, предаване на външни лица, земеделско оползотворяване при допустимост или друг законосъобразен метод.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, планирането на анализите следва да бъде организирано така, че да се осигури изпълнение на нормативно задължителния контрол, без да се създава необосновано финансово натоварване. Приоритет следва да се дава на анализи, които са необходими за законосъобразното третиране, предаване или оползотворяване на утайките и за предотвратяване на риск от санкции, екологични последици или затруднения в експлоатацията на ПСОВ.

4.4.2. Използвани методи за третиране на утайките

Утайките, образувани при пречистването на отпадъчните води в експлоатираните от „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД ПСОВ, се управляват в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба и с цел ограничаване на риска за околната среда и общественото здраве. Основните дейности по третиране включват сгъстяване, стабилизиране, обезводняване, временно съхранение на площадките на ПСОВ и последващо предаване за оползотворяване или обезвреждане чрез допустими по закон методи.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя ПК11в „Оползотворяване на утайките от ПСОВ“ е 0,00%, което показва, че през базовата година не е отчетено оползотворяване на генерираните утайки. За периода на бизнес плана се предвижда съществено подобрение — 58,40% през 2027 г., 41,95% през 2028 г., 42,74% през 2029 г., 43,48% през 2030 г. и 44,18% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 84,90%, а дългосрочното ниво е 100%.

Предвидените стойности показват намерение за преминаване от преимуществено съхранение и ограничено третиране към по-активно използване на възможностите за оползотворяване на утайките. На практика това може да включва предаване на утайки на лица, притежаващи необходимите разрешителни за последващо третиране, компостиране, рекултивация, земеделско оползотворяване при доказано съответствие с нормативните изисквания или други допустими методи, определени след анализ на състава на утайките и възможностите на пазара.

Следва да се отчете, че достигането на индивидуалната цел от 84,90% и дългосрочното ниво от 100% е силно зависимо от наличието на устойчиви външни изпълнители, разрешителни режими, подходящи площадки, транспортна обезпеченост, положителни лабораторни резултати и финансов ресурс за организиране на процеса. Поради текущото финансово състояние на дружеството и практическите ограничения на пазара за оползотворяване на утайки, заложеното ниво от 44,18% през 2031 г. представлява по-реалистичен междинен резултат.

4.4.3. Оползотворяване на утайките – сключени договори, количества, методи за оползотворяване

Към момента на изготвяне на бизнес плана „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД няма действащи сключени договори за оползотворяване на утайките, образувани при експлоатацията на пречиствателните станции за отпадъчни води. Поради това за базовата година не са отчетени количества утайки, предадени за оползотворяване, а показателят за оползотворяване на утайките е с нулева стойност.

Дружеството отчита, че устойчивото управление на утайките е важен елемент от дейността по пречистване на отпадъчни води и условие за съответствие с екологичните изисквания. В тази връзка се предприемат действия за проучване на възможностите за последващо третиране и оползотворяване на утайките чрез допустими по закон методи, включително предаване на лица, притежаващи съответните разрешителни, компостиране, рекултивация, земеделско оползотворяване при доказана пригодност или други приложими решения.

През периода на бизнес плана дружеството ще работи за идентифициране на надеждни партньори, подготовка на необходимата документация и осигуряване на условия за сключване на договори за оползотворяване на утайките. До реализиране на устойчиво договорно решение утайките ще се управляват по начин, който гарантира спазване на нормативните изисквания, предотвратяване на екологичен риск и недопускане на нерегламентирано третиране или предаване.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, изборът на метод за оползотворяване ще бъде съобразен както с екологичните изисквания, така и с икономическата целесъобразност и възможността за реално изпълнение. Основната цел е през регулаторния период да се премине от липса на договорно обезпечено оползотворяване към поэтапно въвеждане на законосъобразен, устойчив и финансово обоснован механизъм за управление на утайките от ПСОВ.

4.4.4. Депониране на утайките - сключени договори, количества

Депонирането на утайките от ПСОВ се разглежда като временен и допълващ метод за управление на утайките, приложим в случаите, когато не са налице технически, нормативни или пазарни условия за тяхното оползотворяване. Основната цел на дружеството през периода на бизнес плана е постепенно увеличаване на дела на оползотворените утайки и ограничаване на количествата, насочвани към депониране, при спазване на действащите екологични изисквания.

Към началото на периода дружеството разполага със значителни налични количества утайки, произведени както преди 2024 г., така и през периода 2024–2031 г. Общото количество утайки за оползотворяване и депониране нараства от 2 548 тона сухо вещество през 2024 г. до 11 550 тона сухо вещество през 2031 г. Това увеличение се дължи както на натрупаните остатъци от предходни години, така и на ежегодно произвежданите утайки от експлоатацията на ПСОВ. Произведените утайки през годината се увеличават от 1 130 тона сухо вещество през 2024 г. до 3 880 тона сухо вещество през 2031 г., при отчетена влажност на произведените утайки 78%.

По отношение на депонирането са отчетени 105 тона сухо вещество през 2024 г. и 465 тона сухо вещество през 2025 г., като за периода 2026–2031 г. се предвижда депониране на по 1 000 тона сухо вещество годишно. В реално тегло това съответства на приблизително 1 818 тона утайки годишно при влажност на депонираните утайки 45%. Планираните количества за депониране са съобразени с необходимостта от постепенно намаляване на натрупаните количества и ограничаване на риска от прекомерно съхранение на утайки на площадките на ПСОВ.

Наред с депонирането, от 2026 г. се предвижда и поетапно оползотворяване на част от утайките, произведени през предходната година. Планираните количества за оползотворяване са 1 320 тона сухо вещество през 2026 г., като нарастват до 1 670 тона сухо вещество през 2031 г. Това показва намерение за постепенно преминаване към по-устойчив модел на управление, при който депонирането се запазва като резервен или допълващ способ, а приоритет се дава на законосъобразното оползотворяване чрез допустими методи.

Въпреки предвидените количества за оползотворяване и депониране, остатъкът от утайки към края на периода продължава да нараства — от 2 443 тона сухо вещество през 2024 г. до 8 880 тона сухо вещество през 2031 г. Това показва, че генерираните количества надвишават планираните обеми за последващо третиране и налага предприемане на допълнителни действия за осигуряване на устойчиви договорни решения, разширяване на възможностите за оползотворяване и оптимизиране на процеса по обезводняване и временно съхранение.

Разходите за оползотворяване и депониране са планирани в размер на 62 хил. лв. през 2025 г. и 250 хил. лв. годишно за периода 2026–2031 г., от които 100 хил. лв. за външни услуги за депониране и 150 хил. лв. за външни услуги за оползотворяване. Разходът за оползотворяване и депониране на тон сухо вещество намалява от 132,3 лв./тон с.в. през 2025 г. до 93,6 лв./тон с.в. през 2031 г., което отразява очакван ефект от по-големите обеми третирани утайки и по-добра организация на дейностите.

Към момента на изготвяне на бизнес плана дружеството следва да осигури или актуализира необходимите договорни отношения с външни изпълнители за депониране и/или оползотворяване на утайките, притежаващи съответните разрешителни по Закона за управление на отпадъците. Сключването на такива договори е ключово условие за изпълнение на планираните количества, за ограничаване на натрупването на утайки на площадките на ПСОВ и за недопускане на екологичен или регулаторен риск.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, програмата за депониране и оползотворяване е планирана като поетапна и финансово съобразена. Приоритет следва да се даде на решения, които едновременно гарантират нормативно съответствие, екологична безопасност и икономическа целесъобразност. При наличие на допълнителен финансов ресурс или достъп до по-ефективни методи за третиране, дружеството следва да предприеме действия за увеличаване на дела на оползотворените утайки и ограничаване на остатъчните количества.

4.4.5. Икономическа оценка, лев/тон сухо вещество за оползотворена/депонирана утайка

Икономическата оценка на разходите за оползотворяване и депониране на утайките е извършена на база планираните количества утайки, изразени в тон сухо вещество, и прогнозните разходи за външни услуги по тяхното последващо третиране. Оценката има за цел да определи ориентировъчната единична стойност на управлението на утайките и да послужи като база за финансово планиране на дейността по пречистване на отпадъчни води през периода на бизнес плана.

За периода на бизнес плана разходите за оползотворяване и депониране са планирани основно като разходи за външни услуги. През 2025 г. са предвидени 62 хил. лв. за депониране, а за периода 2026–2031 г. общият годишен разход е планиран в размер на 250 хил. лв., от които 100 хил. лв. за външни услуги за депониране и 150 хил. лв. за външни услуги за оползотворяване. Не са планирани собствени разходи за депониране или оползотворяване, тъй като дружеството предвижда дейностите да се изпълняват чрез външни изпълнители, притежаващи необходимите разрешителни и технически капацитет.

Разходът за оползотворяване и депониране на тон сухо вещество е прогнозен и се изменя в зависимост от планираните количества третирани утайки. Според представените разчети единичният разход възлиза на 132,3 лв./тон с.в. през 2025 г., след което намалява до 107,8 лв./тон с.в. през 2026 г., 104,6 лв./тон с.в. през 2027 г., 101,6 лв./тон с.в. през 2028 г., 98,8 лв./тон с.в. през 2029 г., 96,2 лв./тон с.в. през 2030 г. и 93,6 лв./тон с.в. през 2031 г. Намалението на единичната стойност се дължи основно на увеличаване на количествата утайки, насочени за последващо третиране, при относително постоянен общ годишен разход.

При изчисление на база реално тегло на утайките, разходите също показват тенденция на намаляване — от 72,8 лв./тон през 2025 г. до 104,4 лв./тон през 2031 г. Тези стойности следва да се разглеждат във връзка с различната влажност на произведените, оползотворените и депонираните утайки, поради което показателят в лв./тон сухо вещество е по-подходящ за съпоставимост и икономически анализ.

Икономическата оценка показва, че управлението на утайките ще представлява нарастващ разходен компонент в дейността по пречистване на отпадъчни води, особено с оглед увеличаването на произведените количества и необходимостта от ограничаване на натрупването на остатъчни утайки на площадките на ПСОВ. В същото време планираното използване на външни услуги позволява по-голяма гъвкавост и спазване на нормативните изисквания, без необходимост от значителни първоначални инвестиции в собствена инфраструктура за третиране.

Следва да се отчете, че реалните разходи за оползотворяване и депониране ще зависят от пазарните условия, наличието на изпълнители с необходимите разрешителни, транспортните разстояния, качеството и влажността на утайките, лабораторните резултати и приложимия метод за последващо третиране. При промяна в тези обстоятелства е възможно отклонение от прогнозните единични стойности.

4.4.6. Програма за оползотворяването на натрупаната преди и генерираната през регулаторния период утайка

Програмата за оползотворяване на утайките е насочена към поетапно управление както на натрупаните количества утайки, произведени преди 2024 г., така и на утайките, които ще се генерират през регулаторния период. Основната цел е ограничаване на натрупването на утайки на площадките на ПСОВ, намаляване на екологичния и регулаторния риск и постепенно преминаване към устойчив модел на последващо третиране чрез законосъобразни методи за оползотворяване и, при необходимост, депониране.

Към началото на периода дружеството разполага със значителни налични количества утайки, включително 1 356 тона сухо вещество, произведени преди 2024 г., които остават като натрупан остатък. През периода 2024–2031 г. се предвижда ежегодно генериране на нови количества утайки от експлоатацията на ПСОВ, като произведените количества нарастват от 1 130 тона сухо вещество през 2024 г. до 3 880 тона сухо вещество през 2031 г. Това налага прилагането на последователна програма за управление на утайките, която да обхваща както текущо образуваните количества, така и натрупаните остатъци от предходни години.

През първите години от периода основният акцент е върху осигуряване на договорна и организационна готовност за предаване на утайки за последващо третиране. Предвижда се от 2026 г. да започне поетапно оползотворяване на утайки, произведени през предходната година, като планираните количества за оползотворяване нарастват от 1 320 тона сухо вещество през 2026 г. до 1 670 тона сухо вещество през 2031 г. Паралелно с това се планира ежегодно депониране на 1 000 тона сухо вещество, което ще служи като допълващ механизъм за управление на количествата, за които към съответния момент не са осигурени условия за оползотворяване.

Оползотворяването на утайките ще се извършва само при наличие на доказано съответствие с нормативните изисквания и след извършване на необходимите лабораторни анализи, включително чрез акредитирани лаборатории. Допустимите методи ще се определят в зависимост от качеството на утайките, съдържанието на сухо вещество, показателите за безопасност, наличието на изпълнители с необходимите разрешителни и икономическата целесъобразност на съответния метод. Възможните направления включват предаване за компостиране, рекултивация, земеделско оползотворяване при доказана пригодност или други допустими по закон форми на последващо третиране.

Предвидената програма отчита, че натрупаните преди 2024 г. утайки са трудни за оползотворяване поради продължителното им съхранение, възможни промени в качествените им характеристики и необходимостта от допълнителни анализи и подготовка. Поради това през периода на бизнес плана основният практически фокус е насочен към овладяване на текущо генерираните количества и ограничаване на

допълнителното натрупване, като паралелно се търсят решения за поетапно намаляване на историческия остатък при наличие на подходящи технически и финансови условия.

Въпреки планираните количества за оползотворяване и депониране, остатъкът от утайки към края на периода се очаква да остане значителен и да нарасне до 8 880 тона сухо вещество през 2031 г. Това показва, че за пълно решаване на проблема е необходимо разширяване на възможностите за оползотворяване, сключване на устойчиви договори с външни изпълнители, подобряване на процесите по обезводняване и намаляване на влажността, както и осигуряване на допълнителен финансов ресурс за третиране на по-големи количества.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството програмата е разработена като реалистична и поетапна, без поемане на необезпечени ангажменти за пълно оползотворяване на всички натрупани и генерирани утайки в рамките на регулаторния период. Приоритет ще се дава на дейности, които осигуряват нормативно съответствие, намаляват риска от санкции и екологични последици и позволяват контролируемо управление на разходите. При наличие на допълнително финансиране или по-благоприятни пазарни условия дружеството ще предприеме действия за увеличаване на дела на оползотворените утайки и намаляване на остатъчните количества.

5. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ДРУЖЕСТВОТО

5.1. АНАЛИЗ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПО ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Показателят ПК11а „Енергийна ефективност за дейността по доставяне на вода на потребителите“ отразява количеството електрическа енергия, изразходвано за доставяне на един кубичен метър вода до потребителите. Той е ключов индикатор за ефективността на водоснабдителната система, тъй като разходите за електроенергия формират съществен дял от експлоатационните разходи на дружеството и оказват пряко влияние върху финансовата устойчивост на ВиК оператора.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 1,326 кВтч/м³, при качество на информацията 2, което показва необходимост от по-нататъшно подобряване на отчетността и анализа на енергопотреблението по системи, помпени станции и водоснабдителни зони. За периода на бизнес плана е прогнозирано повишаване на специфичния разход на електроенергия — 1,356 кВтч/м³ през 2027 г., 1,384 кВтч/м³ през 2028 г., 1,412 кВтч/м³ през 2029 г., 1,441 кВтч/м³ през 2030 г. и 1,472 кВтч/м³ през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 1,200 кВтч/м³, а дългосрочното ниво е 0,45 кВтч/м³.

Повишаването на показателя през периода следва да се разглежда във връзка със спецификата на водоснабдителната система на дружеството. Водоснабдяването се осъществява основно от подземни водоизточници, при значителни дълбочини на водочерпене, голям брой помпени станции, дълги довеждащи водопроводи, значителни

разстояния между водоизточниците и населените места, както и разпръснатата селищна структура. Тези обективни фактори обуславят висока енергоемкост на дейността по добив, транспорт и доставка на вода.

Съществено влияние върху енергийната ефективност оказват и високите реални загуби на вода, амортизацията на помпеното оборудване, недостатъчната автоматизация, ограниченото управление на налягането и необходимостта от поддържане на водоснабдяване в системи с неблагоприятни хидравлични характеристики. В такива условия намаляването на специфичния разход на електроенергия изисква не само подмяна на отделни помпени агрегати, но и цялостна оптимизация на водоснабдителните режими, намаляване на загубите и модернизация на управлението на системите.

Основните мерки за подобряване на показателя са насочени към подмяна на енергоемки помпени агрегати с по-ефективни, внедряване на честотно управление, оптимизиране на работните режими на помпените станции, намаляване на излишните напори, развитие на СКАДА системите, въвеждане на по-прецизен мониторинг на енергопотреблението и обвързване на енергийните данни с данните за подадени и фактурирани водни количества. Паралелно с това, мерките за намаляване на реалните загуби на вода ще имат косвен, но значим ефект върху енергийната ефективност, тъй като ще ограничат количествата вода, които се добиват и транспортират без да достигат до потребителите.

Следва да се отчете, че достигането на индивидуалната цел от 1,200 кВтч/м³ и особено на дългосрочното ниво от 0,45 кВтч/м³ е изключително предизвикателно при настоящата структура на водоснабдителната система. Необходимите инвестиции за съществено подобрене включват модернизация на помпени станции, подмяна на оборудване, автоматизация, реконструкция на довеждащи водопроводи, управление на налягането и намаляване на загубите. Предвид текущото финансово състояние на дружеството, заложените прогнозни стойности отразяват реалистична оценка на възможностите за изпълнение през периода на бизнес плана, макар и да не осигуряват достигане на индивидуалната цел.

5.2. АНАЛИЗ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПО ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Дейността по отвеждане на отпадъчни води включва събиране и транспортиране на отпадъчните води чрез канализационната мрежа и канализационните помпени станции до съответните пречиствателни съоръжения или точки на заустване. Енергийната ефективност при тази дейност зависи основно от броя и режима на работа на канализационните помпени станции, релефните особености на обслужваните територии, техническото състояние на оборудването, количествата отвеждани отпадъчни води и наличието на инфилтрация и дъждовни води в канализационната система.

Към базовата 2024 г. общо изразходваната електроенергия за дейността по отвеждане на отпадъчни води е 438 029 кВтч, като цялото количество е отчетено на

ниско напрежение. За периода на бизнес плана е предвидено постепенно увеличение на потреблението — 446 790 кВтч през 2027 г., 455 726 кВтч през 2028 г., 464 840 кВтч през 2029 г., 474 137 кВтч през 2030 г. и 483 620 кВтч през 2031 г. Увеличението е умерено и е свързано с очакваното разширяване на обхвата на услугата, въвеждането в експлоатация на нови или реконструирани канализационни активи и необходимостта от поддържане на нормален режим на работа на съоръженията.

Разходите за електроенергия за отвеждане на отпадъчни води нарастват от 114 хил. лв. през 2024 г. до 148 хил. лв. през 2031 г. Основната причина за това е както увеличението на потреблението, така и по-високата прогнозна средна цена на електроенергията — от 261,052 лв./МВтч през 2024 г. до 306,377 лв./МВтч за периода 2027–2031 г. В таблицата не са отчетени количества електроенергия на средно или високо напрежение, както и електроенергия, произведена от собствени източници, което показва пълна зависимост на дейността от закупена електроенергия.

Специфичният разход на електроенергия за дейността по отвеждане на отпадъчни води е относително стабилен през периода. През 2024 г. той е 0,091 кВтч/м³ фактурирана вода, а през прогнозния период се движи в диапазона 0,092–0,101 кВтч/м³, като през 2031 г. достига 0,094 кВтч/м³. Това показва, че въпреки нарастването на общото потребление на електроенергия, не се очаква съществено влошаване на енергийната ефективност на единица обем, което е резултат от относително балансирано нарастване на електропотреблението спрямо обема на услугата.

Основните фактори, които могат да доведат до повишаване на енергоемкостта при отвеждането на отпадъчни води, са увеличаването на броя на канализационните помпени станции, навлизането на дъждовни и инфилтрационни води в канализационната система, амортизацията на помпеното оборудване, неефективните режими на работа и липсата на достатъчна автоматизация. Особено значение имат смесените канализационни системи, при които при валежи се увеличават водните количества, транспортирани и препомпвани от съоръженията.

Мерките за подобряване на енергийната ефективност следва да бъдат насочени към оптимизиране на режима на работа на канализационните помпени станции, подмяна на амортизирани и енергоемки помпени агрегати, внедряване на честотно управление, автоматизация и дистанционен контрол, както и към ограничаване на инфилтрацията и нерегламентираното постъпване на дъждовни води в канализационната мрежа. Важна роля ще има и по-доброто планиране на профилактиката и ремонтите, с цел намаляване на аварийните режими и неефективната работа на съоръженията.

5.3. АНАЛИЗ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПО ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Показателят ПК116 „Енергийна ефективност за дейността по пречистване на отпадъчни води“ отразява специфичния разход на електрическа енергия, необходим за пречистването на един кубичен метър отпадъчни води. Той е важен индикатор за ефективността на експлоатацията на пречиствателните станции за отпадъчни води, тъй

като електроенергията формира съществен дял от оперативните разходи за тази дейност.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 0,228 кВтч/м³, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност на данните. За периода на бизнес плана е предвидено поетапно подобрене на показателя — 0,208 кВтч/м³ през 2027 г., 0,205 кВтч/м³ през 2028 г., 0,202 кВтч/м³ през 2029 г., 0,200 кВтч/м³ през 2030 г. и 0,198 кВтч/м³ през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 0,220 кВтч/м³, а дългосрочното ниво е 0,25 кВтч/м³. Заложените стойности показват, че дружеството вече постига ниво, по-добро от дългосрочното, и планира допълнително повишаване на енергийната ефективност през регулаторния период.

Подобряването на показателя е свързано с оптимизиране на технологичните режими на ПСОВ, по-ефективна работа на помпи, въздуходувки и друго електромеханично оборудване, както и с по-добър контрол върху количествата отпадъчни води, постъпващи за пречистване. Върху енергийната ефективност влияние оказват както техническото състояние на съоръженията, така и хидравличното и органичното натоварване на станциите, сезонните колебания, делът на дъждовните и инфилтрационните води и режимът на експлоатация.

Предвиденото намаляване на специфичния разход до 0,198 кВтч/м³ през 2031 г. предполага последователно прилагане на мерки за оптимизация на енергопотреблението. Такива мерки включват профилактика и поддръжка на електромеханичното оборудване, подмяна на амортизирани и енергоемки агрегати, въвеждане на честотно управление, автоматизация на процесите, оптимизиране на аерационните режими и по-добро управление на утайките. Особено значение има и ограничаването на излишния хидравличен товар, причинен от инфилтрация и дъждовни води, тъй като той води до пречистване на допълнителни водни количества без съответстващо увеличение на приходите.

Следва да се отчете, че част от планираното подобрене е свързано с очакваната реконструкция и модернизация на пречиствателни станции и съпътстваща инфраструктура по външно финансирани проекти. Въвеждането на по-ефективно оборудване и автоматизирано управление може да доведе до по-нисък специфичен разход на електроенергия, но реалният ефект ще зависи от сроковете на изпълнение на проектите, качеството на внедрените решения и осигуряването на необходимия експлоатационен ресурс.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, заложените стойности следва да се разглеждат като реалистични, доколкото са обвързани с изпълнение на конкретни мерки и инвестиции. При недостиг на средства за поддръжка, ремонти и модернизация съществува риск част от очакваното подобрене да не бъде постигнато в пълен размер. Поради това усилията следва да бъдат насочени към мерки с най-висок ефект върху енергопотреблението и с възможност за изпълнение в рамките на наличния финансов ресурс.

5.4. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РАЗХОДИТЕ ЗА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ПО СИСТЕМИ

Показателят ПК12а „Ефективност на разходите за услугата доставяне на вода на потребителите“ отразява съотношението между необходимите разходи за предоставяне на услугата и приходната база/регулаторно признатите параметри за дейността. Той е основен индикатор за икономическата устойчивост на водоснабдителната услуга и за способността на дружеството да осигурява надеждно водоснабдяване при контролируемо ниво на разходите.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 1,16, което показва, че разходната тежест за услугата доставяне на вода е над целевото ниво. За периода на бизнес плана се предвижда стабилизиране на показателя — 1,04 през 2027 г., 1,05 през 2028 г., 1,06 през 2029 г., 1,06 през 2030 г. и 1,05 през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 1,10, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 1,1.

Прогнозните стойности показват известно влошаване спрямо базовата 2024 г. и остават под индивидуалната цел за 2031 г. Това отразява обективния натиск върху разходите за услугата по доставяне на вода, включително високата енергоемкост на водоснабдителната система, значителните реални загуби на вода, голямата дължина на довеждащите и разпределителните водопроводи, високата аварийност и необходимостта от поддържане на множество помпени станции и съоръжения.

Спецификата на област Добрич — преобладаващо помпажно водоснабдяване, дълбоки подземни водоизточници, разпръсната селищна структура и значителни разстояния между водоизточници и потребители — обуславя високи постоянни и променливи разходи за услугата. Това затруднява поддържането на показателя на ниво над индивидуалната цел без съществено подобрение на техническата ефективност и без достатъчен финансов ресурс за инвестиции.

Мерките за подобряване на показателя следва да бъдат насочени към повишаване на приходната и разходната ефективност, включително намаляване на реалните и търговските загуби на вода, оптимизация на енергопотреблението, подмяна на енергоемко помпено оборудване, управление на налягането, ограничаване на аварийността, подобряване на измерването и по-добро планиране на ремонтните дейности. От значение е и подобряването на събираемостта, тъй като тя влияе върху способността на дружеството да покрива разходите за предоставяне на услугата.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, достигането на индивидуалната цел от 1,10 през 2031 г. следва да се разглежда като предизвикателство, зависимо от изпълнението на планираните инвестиции, ограничаването на ръста на експлоатационните разходи и повишаването на ефективността на приходите. Залагането на по-високи стойности без реални предпоставки за тяхното постигане би създадо риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици.

5.5. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РАЗХОДИТЕ ЗА УСЛУГАТА ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Показателят ПК126 „Ефективност на разходите за услугата отвеждане на отпадъчни води“ отразява степента, в която приходите и признатите икономически параметри на услугата осигуряват покритие на необходимите разходи за нейното предоставяне. При този показател по-високата стойност е по-благоприятна, тъй като показва по-добра способност на услугата да покрива разходите, свързани с експлоатацията, поддръжката и управлението на канализационната инфраструктура.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 1,39, което е значително над индивидуалната цел и дългосрочното ниво от 1,10. За периода на бизнес плана са заложили стойности 1,24 през 2027 г., 1,30 през 2028 г., 1,34 през 2029 г., 1,35 през 2030 г. и 1,33 през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 1,10, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 1,1. Прогнозните стойности остават над целевото ниво през целия период, което показва запазване на положително съотношение между приходите и разходите за услугата по отвеждане на отпадъчни води.

Намалението на показателя спрямо базовата 2024 г. не следва да се тълкува като критично влошаване, тъй като през целия прогнозен период стойностите остават над индивидуалната цел. То отразява очакваното нарастване на експлоатационните разходи, свързани с поддръжката на канализационната мрежа, канализационните помпени станции, аварийната дейност, почистването на мрежата, разходите за електроенергия и подготовката за приемане на нови активи. Върху показателя влияние оказват и цените на материали, външни услуги и персонал.

Ефективността на разходите при услугата отвеждане на отпадъчни води е пряко свързана със състоянието и обхвата на канализационната инфраструктура. В обслужваната територия канализационните услуги са концентрирани основно в по-големите населени места, а мрежата е с неравномерно техническо състояние. Част от съществуващите колектори и мрежи са амортизирани и изискват регулярна поддръжка, почистване, видеодиагностика и ремонтни дейности. Допълнителен натиск върху разходите създават инфилтрацията и постъпването на дъждовни води, които увеличават количествата, транспортирани през системата и натоварват канализационните помпени станции.

През периода на бизнес плана се очаква разширяване на обхвата на услугата по отвеждане на отпадъчни води чрез въвеждане в експлоатация на новоизградени или реконструирани канализационни активи по външно финансирани проекти. Това ще подобри покритието и екологичния ефект от услугата, но същевременно ще доведе до допълнителни разходи за експлоатация, поддръжка, електроенергия, персонал и аварийна готовност. Поради това запазването на показателя над целевото ниво изисква внимателно планиране и контрол на разходите.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, заложените стойности за ПК126 са сравнително благоприятни, но следва да се разглеждат като зависими от запазване на контрол върху разходите и от своевременното осигуряване на

необходимото финансиране за поддръжка на разширяващата се инфраструктура. Залагането на по-високи стойности без реални предпоставки за тяхното постигане би създадо риск от неизпълнение, особено при нарастване на разходите за електроенергия, материали и външни услуги.

5.6. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РАЗХОДИТЕ ЗА УСЛУГАТА ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Показателят ПК12в „Ефективност на разходите за услугата пречистване на отпадъчни води“ отразява степента, в която приходите и признатите икономически параметри на услугата осигуряват покритие на необходимите разходи за нейното предоставяне. При този показател по-високата стойност е по-благоприятна, тъй като показва по-добра възможност за покриване на разходите, свързани с експлоатацията, поддръжката и управлението на пречиствателните станции за отпадъчни води.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 1,20, което е над индивидуалната цел и дългосрочното ниво от 1,10. За периода на бизнес плана са заложили стойности 1,17 през 2027 г., 1,23 през 2028 г., 1,25 през 2029 г., 1,23 през 2030 г. и 1,21 през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 1,10, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 1,1. Прогнозните стойности остават над целевото ниво през целия период, което показва запазване на сравнително добра ефективност на разходите за услугата по пречистване на отпадъчни води.

Основните фактори, които влияят върху ефективността на разходите при пречистването на отпадъчни води, са електроенергията, персоналът, реагентите, ремонтите, лабораторният контрол, управлението на утайките, външните услуги и поддръжката на електромеханичното оборудване. Върху показателя оказват влияние и количествата постъпващи отпадъчни води, включително дъждовните и инфилтрационните води, които увеличават хидравличното натоварване на ПСОВ без да водят до пропорционално увеличение на приходите.

Мерките за запазване и подобряване на ефективността на разходите следва да бъдат насочени към оптимизиране на технологичните режими на ПСОВ, контрол върху електропотреблението, подмяна на енергоемко оборудване, внедряване на честотно управление и автоматизация, ограничаване на инфилтрацията и дъждовния приток, подобряване на лабораторния контрол и по-ефективно управление на утайките.

5.7. АНАЛИЗ НА СЪБИРАЕМОСТТА

Показателят ПК12г „Събираемост“ отразява дела на събраните вземания от потребителите спрямо начислените приходи от предоставените ВиК услуги. Той е един от основните показатели за финансовата стабилност на ВиК оператора, тъй като пряко влияе върху ликвидността на дружеството, възможността за покриване на текущите експлоатационни разходи, изпълнението на инвестиционната програма и обслужването на задълженията.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 78,84%, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност на данните, но и относително

ниско ниво на събираемост спрямо дългосрочното ниво. За периода на бизнес плана е предвидено постепенно повишаване на показателя — 80,05% през 2027 г., 80,54% през 2028 г., 80,86% през 2029 г., 80,98% през 2030 г. и 81,90% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 82,00%, докато дългосрочното ниво е 95%.

Заложеното подобрение до 81,90% през 2031 г. е близко до индивидуалната цел и отразява реалистичен подход, съобразен със съществуващата структура на потребителите, натрупаните вземания от предходни периоди, социално-икономическите характеристики на обслужваната територия и финансовото състояние на дружеството. Въпреки положителната тенденция, достигането на дългосрочното ниво от 95% в рамките на регулаторния период би било трудно постижимо без съществени организационни, правни и технологични промени в процесите по събиране на вземанията.

Основните фактори, които влияят върху събираемостта, са платежоспособността на част от потребителите, натрупаните просрочени задължения, трудностите при събиране на вземания от неактивни или трудно откриваеми клиенти, забавянията при съдебно и извънсъдебно събиране, както и необходимостта от актуална и точна клиентска база данни. Допълнително влияние оказват сезонните колебания в потреблението, особено в туристическите райони, както и наличието на потребители с нерегулярно плащане.

За подобряване на събираемостта дружеството следва да продължи мерките за активна работа с потребителите, включително своевременно уведомяване за задължения, предлагане на възможности за разсрочване при обосновани случаи, засилване на контрола върху просрочените вземания, прилагане на законовите механизми за събиране, ограничаване на услугата при трайно неплащане съгласно нормативните изисквания и подобряване на комуникацията с клиентите. От съществено значение е и разширяването на възможностите за електронно плащане, по-лесен достъп до информация за задълженията и по-добра интеграция между системите за отчитане, фактуриране и събиране.

Подобряването на събираемостта е тясно свързано с качеството на клиентските данни и ефективността на търговската дейност. В тази връзка е необходимо поддържане на актуална клиентска база, периодична проверка на партидите, идентифициране на неактивни или проблемни абонати, подобряване на отчетността на водомерите и своевременно фактуриране на реално потребените количества. Тези мерки ще допринесат за по-точно начисляване на приходите и за намаляване на риска от натрупване на несъбираеми вземания.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, повишаването на събираемостта е от ключово значение за осигуряване на минимално необходимия паричен поток за нормална експлоатация на ВиК системите. Заложеното поетапно подобрение до 81,90% представлява реалистична цел, която отчита наличните организационни възможности и необходимостта от избягване на необезпечени ангажименти. В същото време дружеството следва да продължи да търси устойчиви

решения за доближаване до дългосрочното ниво чрез модернизация на търговските процеси и по-активно управление на вземанията.

5.8. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРИВЕЖДАНЕ НА ВОДОМЕРИТЕ В ГОДНОСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРОГРАМА ЗА ПОСЛЕДВАЩА ПРОВЕРКА НА СРЕДСТВАТА ЗА ТЪРГОВСКО ИЗМЕРВАНЕ (ВОДОМЕРИ НА ВОДОИЗТОЧНИЦИ И ВОДОМЕРИ НА СВО)

Показателят ПК12д „Ефективност на привеждане на водомерите в годност“ отразява дела на средствата за търговско измерване, които са приведени в метрологична годност чрез последваща проверка, ремонт или подмяна. Той има съществено значение за точността на отчетените водни количества, намаляването на търговските загуби, коректното фактуриране на потреблението и формирането на надежден воден баланс.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 22,41%, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност на данните и ниво над индивидуалната цел и дългосрочното ниво от 20%. За периода на бизнес плана са заложили стойности 5,10% през 2027 г., 8,93% през 2028 г., 11,48% през 2029 г., 15,27% през 2030 г. и 20,00% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 20,00%, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 20%.

Ниските стойности през първите години на регулаторния период спрямо базовата 2024 г. следва да се разглеждат в контекста на финансовите ограничения на дружеството, необходимостта от приоритизиране на неотложни експлоатационни разходи и значителния обем водомери, които подлежат на последваща проверка или подмяна. Постигането на по-високи нива на показателя изисква осигуряване на устойчив финансов ресурс за закупуване, проверка, ремонт и монтаж на средства за измерване, както и достатъчен организационен капацитет за изпълнение на дейностите по места.

Програмата за последваща проверка на средствата за търговско измерване следва да обхваща както водомерите на сградните водопроводни отклонения, така и измервателните устройства на водоизточници, входи на водоснабдителни системи, водомерни зони и други ключови контролни точки. Приоритет следва да се дава на водомери с изтекла метрологична годност, водомери с установени отклонения или съмнения за неточно измерване, обекти с високо потребление, както и измервателни точки с важно значение за формиране на водния баланс и контрола върху загубите.

Основните дейности по програмата включват ежегодна актуализация на регистъра на средствата за измерване, идентифициране на водомерите с изтичаща или изтекла метрологична годност, планиране на последващи проверки, подмяна на негодни или икономически нецелесъобразни за ремонт устройства, въвеждане на резултатите от проверките в информационните системи и проследяване на ефекта върху отчетеното потребление и търговските загуби. От значение е и подобряването на връзката между регистъра на водомерите, системата за отчитане и фактуриране и базите данни за водния баланс.

Предвид текущото финансово състояние на дружеството, заложеното поетапно повишаване на показателя до 20,00% през 2031 г. представлява реалистичен и финансово съобразен подход. Залагането на по-високи стойности без осигурено финансиране би създавало риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици, като същевременно би ограничило възможността на дружеството да насочи средства към други неотложни дейности по поддръжка и експлоатация на ВиК системите.

5.9. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ИЗГРАЖДАНЕ НА ВОДОМЕРНОТО СТОПАНСТВО

Показателят ПК12е „Ефективност на изграждане на водомерното стопанство“ отразява степента на развитие и обхват на водомерното стопанство, включително наличието на средства за измерване, тяхното техническо и метрологично състояние, организацията на отчетността и възможността за надеждно формиране на водни баланси и приходи от предоставените ВиК услуги. Показателят има пряко значение за намаляване на търговските загуби, коректното фактуриране, подобряване на събираемостта и повишаване на управляемостта на водоснабдителните системи.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 0,01%, при качество на информацията 1, което показва надеждност на отчетените данни, но и изключително ниско изходно ниво по отношение на изградеността и ефективността на водомерното стопанство съгласно прилаганата методика. За периода на бизнес плана е предвидено съществено поетапно повишаване на показателя — 25,51% през 2027 г., 30,61% през 2028 г., 36,99% през 2029 г., 43,27% през 2030 г. и 50,00% през 2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 69,70%, а дългосрочното ниво е 90%.

Заложеното увеличение до 50,00% през 2031 г. представлява значителен напредък спрямо базовата стойност, но остава под индивидуалната цел и дългосрочното ниво. Това отразява реалното състояние на водомерното стопанство, необходимостта от значителен финансов ресурс за подмяна и монтаж на водомери, ограничените възможности за бързо внедряване на дистанционно отчитане и необходимостта от подобряване на регистрите и информационните системи, свързани с измерването.

Основните фактори, които ограничават по-бързото подобрене на показателя, са големият брой водомери на сградни водопроводни отклонения, необходимостта от последваща метрологична проверка и подмяна на водомери с изтекла годност, наличието на остарели или технически неподходящи измервателни устройства, трудностите при достъпа до част от обектите, както и необходимостта от по-добра интеграция между регистрите на водомерите, системата за отчитане и фактуриране и данните за водния баланс. Допълнително значение има и необходимостта от измерване в ключови точки на системата — водоизточници, входи на водоснабдителни системи, водомерни зони и контролни точки.

Програмата за развитие на водомерното стопанство следва да включва поетапна подмяна на водомери с изтекла метрологична годност, монтаж на липсващи

измервателни устройства, приоритизиране на обекти с високо потребление, подобряване на отчетността и актуализиране на клиентската база данни. При възможност следва да се разширява използването на водомери с дистанционно отчитане, особено при големи потребители, трудно достъпни обекти и ключови контролни точки, където ефектът върху отчетността и търговските загуби е най-съществен.

За водомерното стопанство от особено значение е поддържането на актуален регистър на всички средства за измерване, включително данни за местоположение, тип, номер, дата на монтаж, метрологична годност, последващи проверки, подмяна и отчетени количества. Надеждната база данни е необходима както за текущата търговска дейност, така и за формиране на точни водни баланси, анализ на загубите и планиране на инвестициите в измервателна инфраструктура.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, достигането на индивидуалната цел от 69,70% през 2031 г. следва да се разглежда като сериозно предизвикателство. Заложеното повишаване до 50,00% представлява по-реалистичен междинен резултат, съобразен с наличните ресурси, организационния капацитет и необходимостта от разпределяне на инвестиционния ресурс между множество приоритетни направления. Залагането на по-високи стойности без осигурено финансиране би създавало риск от неизпълнение и неблагоприятни регулаторни последици.

5.10. АНАЛИЗ НА СРОКА ЗА ОТГОВОР НА ПИСМЕНИ ЖАЛБИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Показателят ПК13 „Срок за отговор на писмени жалби на потребителите“ отразява степента на спазване на нормативно и вътрешно определените срокове за разглеждане и отговор на постъпили писмени жалби от потребители. Той е важен показател за качеството на административното обслужване, ефективността на комуникацията с клиентите и способността на дружеството своевременно да реагира на възникнали проблеми, сигнали и неудовлетвореност от предоставяните ВиК услуги.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 96,00%, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност и висока степен на спазване на сроковете за отговор. За периода на бизнес плана е предвидено достигане и поддържане на ниво 100,00% през 2027–2030 г., а за 2031 г. е отчетена стойност 106,38%. Индивидуалната цел за 2031 г. е 100,00%, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 100%.

Заложените стойности показват, че дружеството цели пълно спазване на сроковете за отговор на писмени жалби през целия регулаторен период. Стойността над 100% през 2031 г. следва да се разглежда като резултат от прилаганата методика за изчисление и/или специфичен начин на формиране на показателя, като от практическа гледна точка тя означава изпълнение над изискваното ниво и потвърждава намерението на дружеството да поддържа максимално качество на обслужване по този показател.

Постигането на 100% изпълнение изисква добра организация на процеса по приемане, регистриране, разпределяне, разглеждане и приключване на писмените жалби. От значение са ясното разпределение на отговорностите между административните, техническите и търговските звена, поддържането на актуален регистър на жалбите, проследяването на сроковете и своевременното предоставяне на обоснован отговор на потребителите.

Основните жалби и сигнали на потребителите обичайно са свързани с прекъсвания на водоснабдяването, аварии, качество на водата, начислени количества, отчет на водомери, канализационни проблеми, срокове за присъединяване и други въпроси, свързани с предоставянето на ВиК услугите. Ефективното им разглеждане изисква координация между звената, достъп до актуална информация и възможност за бърза проверка на фактите по всеки конкретен случай.

За поддържане на показателя на ниво 100% дружеството следва да продължи да развива вътрешните правила за работа с жалби, да използва централизирана регистрация на постъпилите писмени сигнали, да проследява автоматично или регулярно сроковете за отговор и да анализира причините за повтарящи се оплаквания. Подобряването на комуникацията с потребителите, включително чрез интернет страницата, електронна поща, клиентски центрове и други канали, ще подпомогне по-бързото и по-прозрачно обслужване.

5.11. АНАЛИЗ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОКАЗАТЕЛ ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ВОДОСНАБДИТЕЛНАТА СИСТЕМА

Показателят ПК14а „Присъединяване към водоснабдителната система“ отразява степента на изпълнение на задълженията на ВиК оператора по разглеждане, обработване и реализиране на заявленията за присъединяване на потребители към водоснабдителната система в нормативно определените срокове и при спазване на приложимите технически изисквания. Той е показател за административната ефективност, организацията на процеса по присъединяване и качеството на обслужване на нови потребители.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 76,47%, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност, но и наличие на неизпълнение по част от процедурите или забавяния при присъединяване през базовата година. За периода на бизнес плана е предвидено достигане и поддържане на 100,00% изпълнение през всяка година от периода 2027–2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 100,00%, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 100%.

Планираното подобрене на показателя до максимално ниво отразява намерението на дружеството да осигури по-добра организация на процеса по присъединяване, своевременно разглеждане на заявленията, спазване на сроковете за издаване на становища и договори, както и по-добра координация между техническите, административните и търговските звена. Постигането на 100% изпълнение изисква ясно разпределение на отговорностите, проследимост на всяка преписка и своевременно предприемане на действия при установени забавяния.

Процесът по присъединяване към водоснабдителната система включва приемане и регистриране на заявление, проверка на техническата възможност за присъединяване, издаване на становище или условия за присъединяване, сключване на договор, изпълнение на необходимите строително-монтажни дейности и въвеждане на отклонението в експлоатация. Всяка от тези стъпки следва да бъде документирана и проследима, за да се гарантира законосъобразност, прозрачност и равнопоставеност на потребителите.

Основните фактори, които могат да затруднят изпълнението на показателя, са непълна документация от страна на заявителите, необходимост от съгласуване с други институции, липса на изградена водоснабдителна инфраструктура в конкретния район, технически ограничения на съществуващата мрежа, необходимост от допълнителни инвестиции или забавяне при изпълнение на строително-монтажните дейности. Част от тези фактори са извън пряк контрол на ВиК оператора, но следва да бъдат своевременно документираны и комуникирани с потребителите.

За поддържане на показателя на ниво 100,00% дружеството следва да продължи да усъвършенства вътрешната организация на процеса по присъединяване, включително чрез централизирано регистриране на заявленията, проследяване на сроковете, стандартизиране на документацията, своевременно уведомяване на заявителите при необходимост от допълнителни документи и по-добра координация с общините, Асоциацията по ВиК и други компетентни органи. От значение е и поддържането на актуална информация за техническите възможности на водоснабдителната мрежа.

5.12. АНАЛИЗ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОКАЗАТЕЛ ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ КАНАЛИЗАЦИОННАТА СИСТЕМА

Показателят ПК146 „Присъединяване към канализационната система“ отразява степента на изпълнение на задълженията на ВиК оператора по разглеждане, обработване и реализиране на заявленията за присъединяване на потребители към експлоатираната канализационна система. Той е показател за качеството на административното обслужване, организацията на процеса по присъединяване и способността на дружеството да осигурява достъп до услугата по отвеждане на отпадъчни води при наличие на техническа възможност.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 85,71%, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност, но и наличие на отделни случаи на забавяне или неизпълнение в рамките на нормативно определените срокове. За периода на бизнес плана е предвидено достигане и поддържане на 100,00% изпълнение през всяка година от периода 2027–2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 100,00%, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 100%.

Процесът по присъединяване към канализационната система включва приемане и регистриране на заявление, проверка на наличната канализационна инфраструктура, оценка на техническата възможност за присъединяване, издаване на становище или условия за присъединяване, сключване на договор и изпълнение на необходимите

строително-монтажни дейности. При всяка процедура е необходимо да се осигури проследимост на действията, спазване на сроковете и ясна комуникация със заявителите.

Постигането на 100% изпълнение през регулаторния период изисква добра координация между административните, техническите и експлоатационните звена на дружеството. От значение са централизираното регистриране на заявленията, своевременното изискване на липсващи документи, поддържането на актуална информация за канализационната мрежа и ясното документиране на случаите, при които присъединяването е ограничено поради липса на изградена канализационна инфраструктура или недостатъчна техническа възможност.

Основните фактори, които могат да затруднят изпълнението на показателя, са ограниченото покритие с канализационни услуги в част от обслужваната територия, липсата на изградена канализационна мрежа в голяма част от малките населени места, необходимостта от съгласуване с общини и други институции, непълна документация от страна на заявителите, както и необходимостта от допълнителни инвестиции при присъединяване към отдалечени или технически проблемни участъци.

За поддържане на показателя на ниво 100,00% дружеството следва да прилага ясни вътрешни правила за обработка на заявленията, да проследява сроковете по всяка преписка, да осигурява навременна комуникация със заявителите и да документира обективните причини, когато присъединяването не може да бъде реализирано поради липса на техническа възможност. Особено значение има и координацията с инвестиционните проекти за разширяване и реконструкция на канализационната мрежа, тъй като въвеждането на нови публични активи ще увеличи броя на потенциалните присъединявания.

5.13. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПЕРСОНАЛА ЗА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Показателят ПК15а „Ефективност на персонала за услугата доставяне на вода на потребителите“ отразява броя на персонала, ангажиран с дейността по доставяне на вода, отнесен към 1 000 сградни водопроводни отклонения. Той е показател за организационната ефективност на дружеството, натовареността на персонала и способността на ВиК оператора да осигурява надеждна експлоатация, поддръжка и обслужване на водоснабдителната инфраструктура.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 3,61 бр./1 000 СВО, при качество на информацията 1, което показва надеждна отчетност и ниво под индивидуалната цел и дългосрочното ниво от 4,00 бр./1 000 СВО. За периода на бизнес плана е предвидено стойността на показателя да бъде 3,77 бр./1 000 СВО през всяка година от периода 2027–2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 4,000 бр./1 000 СВО, като тя съвпада с дългосрочното ниво от 4.

При този показател стойностите следва да се тълкуват с оглед спецификата на дейността и методиката за изчисление. По-ниската стойност може да показва по-висока

натовареност и по-икономично използване на персонала, но не винаги означава по-добро качество на услугата, особено при голяма дължина на мрежата, разпръсната селищна структура, висока аварийност и значителен брой съоръжения. В този смисъл целта не е механично намаляване на персонала, а постигане на оптимален баланс между ефективност, достатъчен експлоатационен капацитет и качество на обслужването.

Обслужваната от дружеството територия се характеризира с голяма площ, множество населени места, значителна дължина на довеждащи и разпределителни водопроводи, висока степен на амортизация на мрежата и необходимост от постоянна аварийна готовност. Тези обективни особености изискват поддържане на достатъчен брой технически и експлоатационен персонал, който да осигурява своєвременна реакция при аварии, поддръжка на помпени станции, водоеми, водоизточници, измервателни устройства и други елементи на системата.

Заложената стойност от 3,77 бр./1 000 СВО през периода 2027–2031 г. показва умерено увеличение спрямо базовата година и доближаване до индивидуалната цел. Това увеличение следва да се разглежда като необходимо за обезпечаване на експлоатационните дейности, особено предвид очакваното въвеждане на нови или реконструирани активи, разширяване на мониторинга, зонирването, активния контрол на течовете, поддръжката на измервателни устройства и повишените изисквания към отчетността.

Основните мерки за подобряване на ефективността на персонала следва да бъдат насочени не само към числеността, но и към организацията на труда, квалификацията, техническата обезпеченост и внедряването на информационни системи. От значение са оптимизиране на работните процеси, обучение на служителите, по-добро планиране на аварийните и ремонтните дейности, въвеждане на ГИС, СКАДА и мобилни решения за управление на задачи, както и по-ясно разпределение на отговорностите между експлоатационните райони.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, поддържането на необходимия персонал следва да бъде балансирано с възможностите за финансиране на разходите за труд. Недостатъчният персонал би създал риск от забавена реакция при аварии, по-ниско качество на обслужването и затруднения при изпълнение на инвестиционната и ремонтната програма. От друга страна, необосновано увеличение на числеността би довело до допълнителен разходен натиск. Поради това заложените стойности отразяват реалистичен подход към осигуряване на необходимия капацитет без прекомерно нарастване на разходите.

5.14. АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПЕРСОНАЛА ЗА УСЛУГИТЕ ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ

Показателят ПК156 „Ефективност на персонала за услугите отвеждане и пречистване“ отразява броя на персонала, ангажиран с дейностите по отвеждане и пречистване на отпадъчни води, отнесен към 1 000 сградни канализационни отклонения. Той е индикатор за организационната ефективност, натовареността на

персонала и способността на дружеството да осигурява нормална експлоатация, поддръжка и контрол на канализационната мрежа, канализационните помпени станции и пречиствателните станции за отпадъчни води.

Към базовата 2024 г. стойността на показателя е 2,80 бр./1 000 СКО, при качество на информацията 2, което показва необходимост от подобряване на точността на разпределение на персонала по дейности и услуги. За периода на бизнес плана е предвидено повишаване на показателя до 3,67 бр./1 000 СКО през 2027–2029 г., след което стойността намалява до 3,19 бр./1 000 СКО през 2030–2031 г. Индивидуалната цел за 2031 г. е 2,970 бр./1 000 СКО, а дългосрочното ниво е 3,00 бр./1 000 СКО.

Повишаването на показателя през първите години на периода следва да се разглежда във връзка с необходимостта от осигуряване на достатъчен експлоатационен капацитет за съществуващите канализационни системи и ПСОВ, както и с очакваното въвеждане в експлоатация на нови или реконструирани активи. Разширяването на обхвата на услугите по отвеждане и пречистване ще увеличи необходимостта от персонал за експлоатация, контрол, лабораторна дейност, поддръжка на съоръженията, управление на утайките и аварийна готовност.

Намаляването на стойността до 3,19 бр./1 000 СКО през 2030–2031 г. отразява очаквано подобряване на организационната ефективност след стабилизиране на дейността и въвеждане на по-добри управленски и технически решения. Това може да бъде постигнато чрез по-добро планиране на работните процеси, по-ефективно разпределение на персонала между канализационните системи и ПСОВ, внедряване на автоматизация, дистанционен контрол и по-добра координация между експлоатационните звена.

При този показател следва да се избягва механичното тълкуване, че по-ниската стойност винаги е по-добра. Недостатъчният персонал би създал риск от влошена поддръжка на канализационната мрежа, забавено отстраняване на аварии, неефективна експлоатация на ПСОВ, пропуски в лабораторния контрол и затруднения при управлението на утайките. От друга страна, необосновано високата численост би увеличила разходите и би оказала натиск върху финансовото състояние на дружеството. Поради това целта е постигане на оптимален баланс между ефективност, достатъчен експлоатационен капацитет и качество на услугите.

Основните мерки за подобряване на ефективността на персонала включват ясно разпределение на функциите по дейности, обучение и повишаване на квалификацията, въвеждане на по-добра отчетност на работното време и извършените дейности, използване на СКАДА и други системи за дистанционно наблюдение, оптимизация на аварийните екипи и по-добра организация на профилактиката и ремонтите. От значение е и по-точното разпределение на персонала между дейностите по отвеждане и пречистване за целите на регулаторната отчетност.

С оглед текущото финансово състояние на дружеството, планираната динамика на показателя представлява реалистичен подход. През първите години е необходимо

временно по-високо кадрово обезпечаване, свързано с поддръжката на съществуващите и нововъведени активи, докато в края на периода се очаква по-добра ефективност вследствие на организационни подобрения и технологична модернизация. Залагането на по-ниски стойности без реална възможност за запазване на качеството на експлоатацията би създавало риск от влошаване на услугата и от неблагоприятни регулаторни последици.

6. ПРОИЗВОДСТВЕНА ПРОГРАМА

6.1. АНАЛИЗ НА НИВОТО НА ПОТРЕБЛЕНИЕ – КОНСУМАЦИЯ НА ВОДА В Л/Ж/Д

Нивото на потребление, изразено в литри на жител на ден, е основен показател за оценка на фактическата консумация на ВиК услуги от населението. То отразява както реалното водопотребление на домакинствата, така и обхвата на услугите по доставяне, отвеждане и пречистване на отпадъчни води. Анализът на този показател е важен за планиране на водните количества, приходите, експлоатационните разходи и необходимите инвестиции в инфраструктурата.

Фактурираното потребление за услугата доставяне на вода на потребителите нараства от 96 л/ж/д през 2023 г. до 102 л/ж/д през 2024 г. и 104 л/ж/д през 2025 г. За периода на бизнес плана е предвидено потреблението да достигне 111 л/ж/д през 2027 г. и да се запази на това ниво до 2031 г. Тази прогноза отразява очакване за стабилизиране на потреблението след отчетения ръст през предходните години, както и за по-пълно обхващане и отчитане на реално потребените количества.

При услугите отвеждане и пречистване на отпадъчни води отчетеното потребление е по-ниско от това при доставянето на вода, което е логично предвид по-ограниченото покритие с канализационни и пречиствателни услуги на територията на дружеството. За двете услуги стойностите са еднакви — 85 л/ж/д през 2023 г., 87 л/ж/д през 2024 г., 92 л/ж/д през 2025 г., като през 2027–2029 г. се предвижда нарастване до 98 л/ж/д. За 2030–2031 г. е заложено ниво от 94 л/ж/д, което може да се разглежда като по-предпазлива прогноза, отчитаща промени в обхвата на услугите, броя на потребителите, сезонността и структурата на фактурираните количества.

Разликата между потреблението за доставяне на вода и потреблението за отвеждане и пречистване се дължи основно на това, че не всички водоснабдени потребители са присъединени към централизирана канализационна система и ПСОВ. В голяма част от малките населени места липсва изградена канализационна инфраструктура, поради което потреблението за услугите отвеждане и пречистване се формира само от потребителите в населените места и зоните с налична канализация и пречистване.

Планираните стойности следва да се разглеждат и във връзка с очакваното въвеждане в експлоатация на нови или реконструирани ВиК активи през периода на бизнес плана. Разширяването на канализационната инфраструктура и присъединяването на нови потребители могат да доведат до промени в отчетеното потребление по услугите отвеждане и пречистване. В същото време демографските

тенденции, сезонното потребление в туристическите райони, повишаването на цените и мерките за по-точно измерване могат да оказват влияние върху фактурираните количества.

6.2. БАЛАНС НА ВОДНИТЕ КОЛИЧЕСТВА

Балансът на водните количества представлява основен инструмент за анализ на движението на водата във водоснабдителните системи — от добива и подаването във водоснабдителната мрежа до фактурирането на потреблението и отчитането на различните видове загуби. Чрез него се проследява съотношението между добитите, подадените, фактурираните и нефактурираните водни количества, както и структурата на реалните и търговските загуби. Балансът е важна основа за планиране на мерките за намаляване на загубите, подобряване на измерването, оптимизация на експлоатацията и повишаване на приходната ефективност.

Водоснабдяването на обслужваната територия се осигурява основно от собствени подземни водоизточници, като добитите количества се транспортират чрез значителна по дължина довеждаща и разпределителна мрежа. Спецификата на системата — голям брой водоизточници, помпажно водоснабдяване, разпръсната селищна структура, дълги довеждащи водопроводи и висока степен на амортизация на част от инфраструктурата — оказва съществено влияние върху формирането на водния баланс и върху нивото на загубите.

Основните компоненти на баланса включват фактурираната вода, подадената нефактурирана вода, търговските загуби и реалните загуби. Фактурираните количества отразяват потреблението на населението, стопанските и обществените потребители и са пряко свързани с приходите на дружеството. Подадената нефактурирана вода включва законно използвани, но нефактурирани количества за технологични и експлоатационни нужди, като промивки, пожарогасителни нужди, аварийни и ремонтни дейности. Търговските загуби се формират основно от неточности при измерването, непълно отчитане, водомери с изтекла метрологична годност и нерегламентирано потребление. Реалните загуби представляват физически загуби от течове, аварии, скрити повреди, загуби по довеждащи и разпределителни водопроводи, резервоари и сградни отклонения.

№	Описание	Мярк а	2024 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.
I.	Доставяне на вода на потребители							
1.	Общо количество вода на входа на системата АЗ/Q4	м ³ /Год	27 670 157	27 600 000	27 590 000	27 580 000	27 575 000	27 520 000
1.1	Добита сурова вода от повърхностни водоизточници	м ³ /Год	0	0	0	0	0	0
1.2	Добита сурова вода от подземни водоизточници	м ³ /Год	27 670 157	27 600 000	27 590 000	27 580 000	27 575 000	27 520 000
1.3	Подадена сурова вода от друг ВиК оператор/доставчик	м ³ /Год	0	0	0	0	0	0
1.4	Подадена пречистена вода от друг ВиК оператор / доставчик	м ³ /Год	0	0	0	0	0	0
1.5	Продадена сурова вода на друг ВиК оператор	м ³ /Год	0	0	0	0	0	0

1.6	Загуби при доставяне сурова вода на друг ВиК оператор	м³/Год	0	0	0	0	0	0
1.7	Продадена пречистена вода на друг ВиК оператор	м³/Год	0	0	0	0	0	0
1.8	Загуби при доставяне пречистена вода на друг ВиК оператор	м³/Год	0	0	0	0	0	0
2	Обща законна консумация iA14/Q5	м³/Год	8 048 944	8 100 005	8 265 184	8 428 716	8 610 827	8 813 333
		%	29,1%	29,3%	30,0%	30,6%	31,2%	32,0%
2.1	Продадена фактурирана вода Q3, в т.ч.:	м³/Год	6 942 138	6 993 205	7 159 224	7 322 796	7 504 947	7 707 453
		%	25,1%	25,3%	25,9%	26,6%	27,2%	28,0%
2.1.1	битови потребители	м³/Год	5 461 019	5 307 604	5 284 935	5 262 962	5 241 031	5 219 058
2.1.2	обществени и търговски потребители	м³/Год	1 133 040	1 358 133	1 494 075	1 643 597	1 808 057	1 988 948
2.1.3	стопански потребители	м³/Год	348 079	327 468	360 215	396 236	435 860	479 446
2.1.4	ефект от намаление на търговски загуби Q8	м³/Год		0	20 000	20 000	20 000	20 000
2.2	Подадена нефактурирана вода A13(Q3A)	м³/Год	1 106 806	1 106 800	1 105 960	1 105 920	1 105 880	1 105 880
		%	4,00%	4,01%	4,01%	4,01%	4,01%	4,02%
2.2.1	Нефактурирана измерена консумация на вода Q3A.1	м³/Год	0	0	0	0	0	0
2.2.2	Нефактурирана неизмерена консумация на вода Q3A.2	м³/Год	1 106 806	1 106 800	1 105 960	1 105 920	1 105 880	1 105 880
3	Общи загуби на вода A15(Q6)	м³/Год	19 621 213	19 499 995	19 324 816	19 151 284	18 964 173	18 706 667
		%	70,9%	70,7%	70,0%	69,4%	68,8%	68,0%
		м³/км/ден	15,79	15,69	15,55	15,41	15,26	15,06
3.1	Търговски загуби на вода Q8	м³/Год	2 214 321	2 200 000	2 180 000	2 160 000	2 140 000	2 120 000
		%	8,0%	8,0%	7,9%	7,8%	7,8%	7,7%
3.1.1	Незаконно ползване Q8.1	м³/Год	50 000	40 000	30 000	20 000	10 000	0
3.1.2	Неточност при измерване Q8.2	м³/Год	2 164 321	2 160 000	2 150 000	2 140 000	2 130 000	2 120 000
3.2	Реални загуби на вода Q7	м³/Год	17 406 892	17 299 995	17 144 816	16 991 284	16 824 173	16 586 667
		%	62,9%	62,7%	62,1%	61,6%	61,0%	60,3%
3.2.1	Течове във водопроводите за сурова вода и загуби при пречистването Q7.1	м³/Год	776 000	776 395	776 000	775 284	774 000	776 667
3.2.2	Течове в системата за пренос и разпределение Q7.2	м³/Год	15 307 485	15 200 600	15 050 000	14 900 000	14 764 173	14 500 000
3.2.3	Течове и препълване на резервоарите за съхранение Q7.3	м³/Год	360 335	360 000	358 816	357 000	347 000	350 000
3.2.4	Течове в сградните отклонения Q7.4	м³/Год	963 072	963 000	960 000	959 000	939 000	960 000
4	Неносеща приходи вода (неотчетена вода) Q9	м³/Год	20 728 019	20 606 795	20 430 776	20 257 204	20 070 053	19 812 547
		%	74,91%	74,66%	74,05%	73,45%	72,78%	71,99%

	м ³ /км/ден	16,68	16,59	16,44	16,30	16,15	15,95
	разлика	0	0	0	0	0	0

Неносещата приходи вода намалява от 20 728 019 м³/год. през 2024 г. до 19 812 547 м³/год. през 2031 г. Относителният ѝ дял се понижава от 74,91% до 71,99%, а изразена като м³/км/ден — от 16,68 до 15,95 м³/км/ден. Въпреки очакваното подобрене, стойностите остават високи, което показва необходимост от продължаване на мерките за намаляване на реалните и търговските загуби, подобряване на измерването, развитие на водомерните зони и активен контрол на течовете.

В заключение, прогнозният баланс на водните количества показва умерено намаляване на водата на входа на системата, постепенно увеличаване на законната и фактурираната консумация и поетапно намаляване на общите загуби и неносещата приходи вода. Заложените стойности отразяват реалистичен подход, съобразен със състоянието на водоснабдителната инфраструктура и финансовите възможности на дружеството. Основният приоритет през периода на бизнес плана следва да бъде намаляване на реалните загуби чрез рехабилитация на критични участъци, управление на налягането, зонирание, активен контрол на течовете и подобряване на измерването, както и ограничаване на търговските загуби чрез развитие на водомерното стопанство и по-добра отчетност.

7. РЕМОНТНА ПРОГРАМА

7.1. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

7.1.1. Организация и планиране на работата от подаване на сигнал до отстраняване на аварията – описание на процеса

Организацията на аварийната дейност при услугата доставяне на вода на потребителите е насочена към своевременно приемане, регистриране, проверка и отстраняване на възникнали аварии по водоснабдителната мрежа и съоръженията. Основната цел на процеса е ограничаване на времето на прекъсване на водоснабдяването, намаляване на загубите на вода, минимизиране на неблагоприятното въздействие върху потребителите и възстановяване на нормалния експлоатационен режим в най-кратки практически възможни срокове.

Сигнали за аварии постъпват в дружеството чрез различни канали – телефонни обаждания от потребители, сигнали от общини и институции, информация от експлоатационните райони, констатации на дежурни и аварийни екипи, данни от измервателни устройства, СКАДА системи, контролни водомери и наблюдение на налягането. Всеки постъпил сигнал се регистрира в съответния вътрешен регистър или оперативна система, като се отбелязват дата и час на постъпване, населено място, адрес или ориентир, характер на проблема, подател на сигнала и първоначална оценка на възможното въздействие върху потребителите.

След регистриране на сигнала се извършва първоначална оценка и приоритизация. Приоритет се дава на аварии, които засягат голям брой потребители,

обществени обекти, лечебни и образователни заведения, основни довеждащи водопроводи, помпени станции, резервоари и други ключови елементи на системата. При оценката се отчита и рискът от значителни загуби на вода, влошаване на качеството на питейната вода, нарушаване на непрекъснатостта на водоснабдяването, увреждане на пътна или друга инфраструктура и необходимост от взаимодействие с други институции.

В зависимост от характера и местоположението на аварията ръководителят на съответния експлоатационен район организира изпращане на аварийна група, осигуряване на необходимата механизация, материали, резервни части, арматура и средства за безопасност. При необходимост се извършва предварително локализиране на аварията чрез обход, проверка на шахти и арматура, анализ на налягане и дебити, както и използване на специализирана техника за откриване на течове. Когато аварията изисква спиране на водоподаването, се предприемат действия за ограничаване на засегнатата зона чрез затваряне на спирателна арматура и пренасочване на водни количества, когато това е технически възможно.

При аварии, водещи до прекъсване или съществено ограничаване на водоснабдяването, дружеството предприема действия за уведомяване на засегнатите потребители чрез наличните канали за комуникация – интернет страница, телефонни линии, съобщения до общини, кметства и други заинтересовани страни. Информацията включва ориентировъчен обхват на засегнатата зона, причина за прекъсването, очакван срок за възстановяване на водоснабдяването и допълнителни указания при необходимост. При продължителни прекъсвания се разглежда възможност за осигуряване на алтернативно водоснабдяване съобразно техническите и организационните възможности на дружеството.

Отстраняването на аварията се извършва при спазване на изискванията за безопасност на труда, техническите правила за работа по водопроводната мрежа и процедурите за опазване качеството на питейната вода. След извършване на ремонтните дейности се осъществява възстановяване на водоподаването, промивка на участъка при необходимост, проверка за херметичност и контрол на нормалния експлоатационен режим. Когато характерът на аварията налага, се извършва и последващ контрол на качеството на водата.

След приключване на ремонта се документират извършените действия, вложените материали, използваната техника, времето за реакция и отстраняване, причината за аварията и броят или обхватът на засегнатите потребители. Данните се използват за актуализиране на регистъра на аварията, анализ на повтарящи се проблеми, планиране на превантивни ремонти и приоритизиране на участъци за рехабилитация или подмяна. Тази информация има значение и за отчитане на показателите за качество, свързани с аварийност, непрекъснатост на водоснабдяването и ефективност на експлоатацията.

С оглед голямата дължина на водопроводната мрежа, разпръснатата селищна структура и високата степен на амортизация на част от инфраструктурата,

организацията на аварийната дейност изисква постоянна готовност, добро взаимодействие между експлоатационните райони и рационално използване на наличните ресурси. Предвид финансовото състояние на дружеството, процесът се планира така, че приоритетно да се отстраняват аварията с най-голямо въздействие върху потребителите, качеството на услугата и загубите на вода, като същевременно се събират данни за дългосрочно планиране на инвестиции в най-проблемните участъци.

7.1.2. Мерки и технологии за отстраняване на аварии

Мерките за отстраняване на аварии по водоснабдителната мрежа са насочени към бързо локализиране на повредата, ограничаване на засегнатата зона, намаляване на загубите на вода и възстановяване на нормалното водоснабдяване при спазване на изискванията за качество на питейната вода и безопасност на труда. Изборът на конкретна технология за ремонт се определя според вида на аварията, материала и диаметъра на тръбата, дълбочината на полагане, хидравличния режим, достъпността на участъка и броя на засегнатите потребители.

Основните мерки включват своевременно изолиране на авариралия участък чрез спирателна арматура, организиране на аварийна група, осигуряване на механизация, изкопни работи, разкриване на повредата, обезопасяване на работната зона и възстановяване на водопровода чрез подходящ ремонтен способ. При необходимост се извършва временно пренасочване на водни количества, ограничаване на налягането или въвеждане на временен режим на водоподаване с цел намаляване на въздействието върху потребителите.

При аварии по тръбопроводи се използват различни технологии в зависимост от характера на повредата. При локални течове и пукнатини се прилагат ремонтни скоби, муфи, стоманени или чугунени обхвати и други подходящи съединителни елементи. При по-сериозни повреди, разрушени участъци или чести повторяеми аварии се извършва частична подмяна на тръбния участък с нови тръби от подходящ материал, включително полиетилен, чугун или друг съвместим с експлоатационните условия материал. При повреди по сградни водопроводни отклонения се извършва ремонт или подмяна на отклонението, арматурата и водомерния възел, когато това е необходимо.

Особено внимание се отделя на аварии по довеждащи водопроводи, главни разпределителни клонове, водопроводи с голям диаметър и участъци, обслужващи значителен брой потребители или обществени обекти. При тези случаи ремонтът се планира с приоритет, като се осигурява необходимата техника, материали и екипи за работа в съкратени срокове. При сложни аварии се извършва координация с общински администрации, органи на пътна безопасност, електроразпределителни дружества и други заинтересовани страни.

Предвид високата степен на амортизация на част от водопроводната мрежа и ограничените финансови ресурси на дружеството, мерките за аварийно отстраняване се съчетават с приоритетно планиране на участъците с най-голяма аварийност и най-висок ефект върху непрекъснатостта на водоснабдяването. Основната цел е наличният ресурс да се използва ефективно, като се осигури бърза реакция при аварии и постепенно

намаляване на риска от повторяеми повреди чрез поетапна рехабилитация и модернизация на критичните участъци.

7.1.3. Използване на вътрешни ресурси

При отстраняване на аварии по водоснабдителната мрежа „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД използва преимуществено собствен експлоатационен и технически ресурс. Това включва аварийни екипи, технически ръководители, специалисти по експлоатация на водоснабдителни системи, механизация, транспортни средства, складови наличности от материали, резервни части, арматура и измервателна техника. Използването на вътрешни ресурси позволява по-бърза реакция при възникване на аварии, по-добър контрол върху изпълнението на ремонтните дейности и по-ефективно управление на разходите.

Аварийните дейности се организират основно чрез експлоатационните райони на дружеството, които разполагат с персонал, познаващ конкретните водоснабдителни системи, местоположението на мрежите и съоръженията, характерните проблемни участъци и възможностите за изолиране на засегнатите зони. Това познаване на местната инфраструктура е съществено предимство при локализиране на повреди, ограничаване на прекъсванията и избор на подходяща технология за ремонт.

Вътрешните ресурси включват и наличната механизация и транспортна техника — багери, самосвали, аварийни автомобили, водоноски, компресори, заваръчна и режеща техника, помпи за отводняване, както и ръчни инструменти и оборудване за работа по водопроводната мрежа. При необходимост се използват и налични средства за откриване на течове, контрол на налягането, обезопасяване на работната зона и временно възстановяване на експлоатационния режим.

Материалното обезпечаване на аварийните ремонти се осигурява чрез складовите бази на дружеството, в които се поддържат основни видове тръби, фитинги, ремонтни скоби, муфи, спирателна арматура, фланци, уплътнения, водомерни възли и други често използвани резервни части. Поддържането на минимални складови наличности е от съществено значение за ограничаване на времето за отстраняване на аварии и за недопускане на продължителни прекъсвания на водоснабдяването.

При по-сложни аварии или аварии с по-голям обхват се осигурява координация между няколко експлоатационни района, като се пренасочват екипи, техника и материали според приоритета на съответната авария. Това позволява по-гъвкаво използване на наличния ресурс и концентриране на усилията в участъци с най-голямо значение за непрекъснатостта на водоснабдяването, ограничаване на загубите и защита на обществения интерес.

7.1.4. Използване на подизпълнители

Основната част от аварийните дейности по водоснабдителната мрежа се изпълнява със собствени ресурси на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД. Използването на подизпълнители се прилага като допълващ механизъм в случаите, когато характерът, обемът или сложността на аварията надхвърлят наличния вътрешен

капацитет на дружеството или когато е необходима специализирана техника, оборудване, материали или експертност.

Подизпълнители могат да бъдат ангажирани при аварии по водопроводи с голям диаметър, дълбоки или труднодостъпни участъци, аварии в урбанизирана среда с необходимост от възстановяване на пътни настилки, аварии, изискващи специализирани изкопни, укрепителни, заваръчни или строително-монтажни дейности, както и при случаи, в които едновременно възникват множество аварии и вътрешният ресурс е недостатъчен за своевременното им отстраняване.

Възлагането на дейности на външни изпълнители се извършва при спазване на приложимите нормативни изисквания, вътрешните правила на дружеството и принципите за законосъобразност, прозрачност, икономичност и ефективност. При избора на изпълнители се отчитат наличието на необходимата техническа обезпеченост, опит, квалифициран персонал, готовност за бърза реакция, възможност за работа при аварийни условия и спазване на изискванията за безопасност на труда и качество на изпълнение.

7.1.5. Анализ и обосновка на прогнозите за брой ремонти по направления оперативен ремонт

Прогнозата за показателя „Общ брой аварии по водопроводната мрежа, включително по арматури и фитинги“ предвижда последователно намаляване на броя на аварията от 2 509 бр. през базовата година до 1 900 бр. през 2030 г., като същото ниво се запазва и през 2031 г.

Предвиденото намаление се основава на следните предпоставки:

- изпълнение на инвестиционната програма на дружеството, включваща подмяна и рехабилитация на най-амортизираните участъци от водопроводната мрежа;
- подмяна на компрометирани спирателни кранове, арматури и фасонни части, които са сред основните причини за възникване на аварии;
- засилване на превантивната поддръжка и системния контрол върху състоянието на водопроводната инфраструктура;
- подобряване на управлението на налягането в мрежата и ограничаване на хидравличните удари, които водят до повреди;
- използване на данните от системите за наблюдение и регистрите на аварията за приоритизиране на ремонтите в участъците с най-висока аварийност.

Намалението е постепенно и реалистично, като за периода 2027–2030 г. се предвижда редуция с приблизително 24 % спрямо базовата стойност (от 2 509 на 1 900 аварии). Запазването на нивото от 1 900 аварии през 2030 и 2031 г. отчита факта, че дори при изпълнение на планираните инвестиции значителна част от водопроводната

мрежа ще продължи да бъде с висока степен на физическо износване и ще изисква текущи оперативни ремонти. Следователно не се очаква по-нататъшно съществено намаление на аварийността в рамките на настоящия регулаторен период.

Така определените прогнозни стойности са съобразени с техническото състояние на активите, възможностите за реализация на инвестиционната програма и целта за постепенно подобряване на надеждността на водоснабдителната система.

7.2. ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ

7.2.1. Организация и планиране на работата от подаване на сигнал до отстраняване на аварията – описание на процеса

Работата по отстраняване на аварии по канализационната мрежа започва с приемане на сигнал от потребители, институции, дежурния персонал или чрез установяване при обходи и експлоатационен контрол. Всички сигнали се регистрират в оперативния дневник или информационната система на дружеството, като се определят местоположението, видът на аварията, степента на нейната спешност и необходимите първоначални действия.

След регистрацията сигналът се предава на дежурния ръководител или отговорното експлоатационно звено, което извършва предварителна оценка на необходимите ресурси. При необходимост се организира оглед на място, определя се технологията за изпълнение на ремонта и се сформира аварийна бригада с необходимата механизация, транспорт, материали и оборудване.

Аварийните екипи извършват обезопасяване на работната площадка, локализиране на повредата и предприемат действия за нейното своевременно отстраняване при спазване на нормативните изисквания за безопасност и опазване на околната среда. При необходимост се осигурява координация с общинските администрации, пътноподдържащите организации, електроразпределителните дружества и другите експлоатационни оператори.

След приключване на ремонта се извършват проверки за възстановяване на нормалната работа на канализационната система, почистване на работния участък и възстановяване на засегнатите настилки, когато това е в обхвата на дейността на дружеството. За извършените дейности се съставя необходимата техническа документация, а информацията за аварията се въвежда в регистрите на оператора.

Натрупаната информация за възникналите аварии се анализира периодично с цел идентифициране на участъците с повишена аварийност и планиране на превантивни ремонти, рехабилитация и подмяна на канализационната мрежа. По този начин се оптимизира организацията на експлоатационната дейност, намалява се рискът от повторни аварии и се повишава надеждността на услугата по отвеждане на отпадъчните води.

7.2.2. Мерки и технологии за отстраняване на аварии

За своевременното и качествено отстраняване на аварии по канализационната мрежа „ВиК Добрич“ АД прилага комплекс от организационни и технически мерки, насочени към минимизиране на времето за реакция, ограничаване на негативното въздействие върху потребителите и възстановяване на нормалната експлоатация на системата.

В зависимост от характера и местоположението на аварията се използват подходящи технологии за отпушване, ремонт или подмяна на повредените участъци. При запущвания се прилагат специализирани каналопочистващи машини с високо налягане, комбинирани вакуумни автомобили, механични почистващи устройства и оборудване за отстраняване на натрупани наноси, корени и други препятствия. При конструктивни повреди се извършва частична или цялостна подмяна на компрометирани тръбни участъци, шахти, сградни отклонения и съпътстващите елементи на канализационната мрежа.

За локализиране на аварии и определяне на техническото състояние на канализационните колектори дружеството използва резултатите от огледи, експлоатационния опит и при необходимост специализирани методи за инспекция, включително видеодиагностика. Това позволява точно определяне на мястото и причините за повредата и избор на най-подходящата технология за ремонт.

При изпълнение на ремонтните дейности се осигурява обезопасяване на работните площадки, организация на движението при необходимост и спазване на всички изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. След приключване на ремонта се извършват проверки за нормална проводимост на канализационната мрежа, почистване на работната зона и възстановяване на експлоатационното състояние на съоръжението.

В рамките на регулаторния период дружеството ще продължи да обновява специализираната механизация, да повишава квалификацията на аварийните екипи и да прилага съвременни методи за диагностика и превантивна поддръжка. Очакваният резултат е намаляване на времето за отстраняване на аварии, повишаване надеждността на канализационната система и подобряване качеството на предоставяната ВиК услуга.

7.2.3. Използване на вътрешни ресурси

„ВиК Добрич“ АД организира дейностите по експлоатация, поддръжка и аварийно-възстановителни работи по канализационната мрежа основно със собствени ресурси. Дружеството разполага с квалифициран инженерно-технически и оперативен персонал, специализирани аварийни екипи, транспортни средства, механизация и оборудване, необходими за своевременното изпълнение на ремонтните дейности. Общия брой на заетите в тази дейност не е голям 9 през 2024 г., нарастващ до 13 през 2027 г. и до края на регулаторния период.

Аварийните бригади са обезпечени с необходимите машини и съоръжения за почистване, отпушване и ремонт на канализационната мрежа, включително

каналопочистващи автомобили, багерна техника, товарни автомобили, помпено оборудване, инструменти и средства за обезопасяване на работните площадки. Дружеството поддържа необходимите складови наличности от тръби, фасонни части, ревизионни елементи, строителни материали и други резервни части, осигуряващи своевременно изпълнение на аварийните ремонти.

Организацията на работа позволява ефективно разпределение на наличните човешки и материални ресурси в зависимост от характера, местоположението и спешността на възникналите аварии. Приоритетно се използва собствен капацитет, което съкращава времето за реакция, намалява разходите за външни услуги и осигурява по-добър контрол върху качеството на извършените ремонтни дейности.

При необходимост от специализирани строително-монтажни работи, които надхвърлят техническите възможности на дружеството, или при възникване на аварии с голям мащаб, могат да бъдат ангажирани външни изпълнители по реда на действащото законодателство и вътрешните правила на дружеството. И в тези случаи техническият контрол, координацията и приемането на извършените работи се осъществяват от компетентните служители на „ВиК Добрич“ АД.

7.2.4. Използване на подизпълнители

„ВиК Добрич“ АД изпълнява основната част от дейностите по експлоатация, поддръжка и аварийно-възстановителни работи по канализационната мрежа със собствен персонал и технически ресурси. Използването на подизпълнители се предвижда единствено в случаи, когато възникналите аварии или ремонтни дейности изискват специализирана техника, специфична експертиза или допълнителен ресурс, с който дружеството не разполага в достатъчен обем.

При необходимост могат да бъдат възлагани дейности, свързани с възстановяване на пътни и тротоарни настилки, специализирани строително-монтажни работи, безизкопни технологии за рехабилитация на канализационни колектори, сложни изкопни работи, доставка на специализирана механизация или други дейности, които не могат да бъдат изпълнени в необходимите срокове със собствени ресурси.

Изборът на външни изпълнители се извършва при спазване на изискванията на действащото законодателство, вътрешните правила на дружеството и, когато е приложимо, разпоредбите на Закона за обществените поръчки. В договорите с подизпълнителите се определят ясни изисквания относно сроковете за изпълнение, качеството на извършените дейности, безопасността на труда и гаранционната отговорност.

Дейността на подизпълнителите се контролира от определени представители на „ВиК Добрич“ АД, които следят за спазването на техническите изисквания, приемат извършените работи и удостоверяват съответствието им с нормативните изисквания и стандартите на дружеството.

Използването на подизпълнители има допълващ характер и цели осигуряване на необходимия капацитет при извънредни ситуации, изпълнение на специализирани

дейности и своевременно възстановяване на нормалната експлоатация на канализационната система, без да се нарушава непрекъснатостта и качеството на предоставяните ВиК услуги.

7.2.5. Анализ и обосновка на прогнозите за брой ремонти по направения оперативен ремонт

Прогнозите за броя на ремонтите и оперативните дейности по канализационната мрежа през периода 2027–2031 г. са изготвени въз основа на отчетените резултати през базовата година, техническото състояние на канализационната инфраструктура, планираните инвестиции, натрупания експлоатационен опит и очакваното подобряване на превантивната поддръжка.

По показател wD38a „Брой запушвания на канализационната мрежа, различни от тези в сградните канализационни отклонения“ се предвижда постепенно намаление от 1 025 бр. през базовата година до 970 бр. през 2031 г. (намаление с около 5%). Прогнозата се основава на изпълнението на ежегодни програми за профилактично почистване на канализационните колектори, подобряване на експлоатационния контрол, своевременно отстраняване на локални дефекти и ограничаване на натрупванията на наноси и отпадъци. Намалението е умерено, тъй като значителна част от канализационната мрежа е изградена преди десетилетия и продължава да бъде изложена на експлоатационно износване.

По показател wD38b „Брой запушвания в сградните канализационни отклонения“ се прогнозира намаляване от 10 бр. до 7 бр. през 2027 г., след което показателят се стабилизира на 8 бр. годишно до края на регулаторния период. Прогнозата отчита, че тези запушвания зависят в значителна степен от поведението на потребителите, неправилното използване на канализационната система и състоянието на вътрешните сградни инсталации, върху които операторът има ограничено въздействие. Поради това не се очаква съществено допълнително намаление след първата година.

По показател wD44 „Брой аварии на канализационната мрежа поради структурно разрушаване на канала“ се запазва прогнозна стойност 1 авария годишно за целия регулаторен период. Ниският брой на тези аварии показва, че конструктивните повреди са единични и възникват инцидентно. Въпреки планираните инвестиции и превантивни дейности, съществува остатъчен риск от локални конструктивни повреди, поради което е обосновано запазването на минимална прогнозна стойност, вместо приемането на нулев брой аварии.

Предвидените стойности са реалистични и съответстват на техническото състояние на канализационната система, планираните дейности по експлоатация и поддръжка и изпълнението на инвестиционната програма на дружеството. Очакваният ефект е постепенно подобряване на надеждността на канализационната мрежа, ограничаване на експлоатационните проблеми и повишаване качеството на предоставяната услуга по отвеждане на отпадъчните води.

7.3. ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ

7.3.1. Организация и планиране на работата от подаване на сигнал до отстраняване на аварията – описание на процеса

„ВиК Добрич“ АД експлоатира седем пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), за които е организирано денонощно наблюдение на технологичните процеси и експлоатационен контрол. Сигнали за аварии и нарушения в работата на съоръженията се получават от оперативния персонал на ПСОВ, чрез системите за мониторинг и автоматизация (при наличие на такива), от дежурните екипи, както и от външни институции или в много редки случаи граждани. Всеки сигнал се регистрира и се оценява според неговата значимост и въздействието върху технологичния процес и околната среда. Броят на служителите, заети в изпълнението на тази дейност през регулаторния период е 56.

След приемане на сигнала дежурният ръководител или отговорният експлоатационен специалист организира проверка на място, определя характера на аварията и необходимите действия за нейното локализиране. В зависимост от вида на повредата се сформира подходящ екип, осигуряват се необходимите резервни части, материали, механизация и измервателна техника, като приоритет се дава на аварии, които могат да доведат до прекъсване на пречиствателния процес, риск за околната среда или неизпълнение на условията по разрешителните за заустване.

При извършване на аварийно-възстановителните дейности се предприемат мерки за осигуряване на непрекъсната работа на технологичната схема, когато това е технически възможно, чрез използване на резервно оборудване, алтернативни технологични линии или временно пренасочване на потоците. Всички дейности се изпълняват при спазване на изискванията за безопасни условия на труд, технологичната дисциплина и нормативните изисквания за опазване на околната среда.

След отстраняване на аварията се извършват функционални изпитвания на ремонтираното оборудване, проверка на технологичните показатели и възстановяване на нормалния режим на работа на пречиствателната станция. Изготвя се необходимата техническа документация, анализират се причините за възникване на аварията и при необходимост се предприемат превантивни мерки за недопускане на аналогични повреди.

Информацията за всички аварии се систематизира и анализира периодично с цел подобряване на експлоатацията на седемте ПСОВ, оптимизиране на програмите за профилактика и ремонт и повишаване на надеждността на технологичните съоръжения през целия регулаторен период.

7.3.2. Мерки и технологии за отстраняване на аварии

За осигуряване на непрекъсната и надеждна експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води „ВиК Добрич“ АД прилага комплекс от организационни и технически мерки за своевременно локализиране и отстраняване на аварии. Дейностите са насочени към минимизиране на времето за реакция, ограничаване на риска от

нарушаване на технологичния процес и недопускане на отрицателно въздействие върху околната среда.

В зависимост от характера на повредата се извършват ремонти на механично, електрическо, електронно и технологично оборудване, включително помпи, аерационни системи, решетки, пясъкозадържатели, утаители, тръбопроводи, арматура, компресори, измервателни уреди, автоматизирани системи за управление и други технологични съоръжения. При необходимост се извършва подмяна на повредени възли и агрегати, ремонт на електрозахранването и възстановяване на работоспособността на контролните и измервателните системи.

При възникване на аварии се предприемат действия за осигуряване на непрекъснатост на пречиствателния процес чрез използване на резервно оборудване, превключване към резервни технологични линии или временно преразпределяне на технологичните потоци, когато това е технически възможно. Дружеството поддържа необходимите наличности от резервни части, консумативи и материали, което позволява своевременно извършване на аварийно-възстановителните работи.

При изпълнение на ремонтните дейности се спазват технологичните инструкции на производителите на оборудването, нормативните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд, както и мерките за опазване на околната среда. След приключване на ремонта се извършват функционални изпитвания, проверка на работните параметри и контрол на качеството на пречистените отпадъчни води с цел потвърждаване на възстановената експлоатационна годност на съоръженията.

През регулаторния период „ВиК Добрич“ АД ще продължи да модернизира оборудването в експлоатираните пречиствателни станции, да повишава квалификацията на експлоатационния персонал и да развива системите за превантивна поддръжка и технически мониторинг. Очакваният резултат е намаляване на риска от аварии, повишаване на надеждността на технологичните процеси и устойчиво спазване на нормативните изисквания за качеството на пречистените отпадъчни води.

7.3.3. Използване на вътрешни ресурси

„ВиК Добрич“ АД осъществява експлоатацията, поддръжката и аварийно-възстановителните дейности на седемте пречиствателни станции за отпадъчни води основно със собствени човешки, технически и материални ресурси. Организацията на работа е съобразена с необходимостта от осигуряване на непрекъснат технологичен процес и своевременно отстраняване на възникнали неизправности.

За изпълнение на дейностите през регулаторния период е предвидено увеличение на общата численост на персонала от 43 ЕПЗ през базовата година до 56 ЕПЗ, като този капацитет се запазва до края на периода. Увеличението е насочено основно към пряко заетия експлоатационен персонал, който нараства от 31 ЕПЗ на 36 ЕПЗ, както и към непряко заетия персонал – от 12 ЕПЗ на 20 ЕПЗ, с цел осигуряване на по-ефективна техническа поддръжка, организация на ремонтните дейности и административно обслужване.

Дружеството разполага с необходимия квалифициран персонал, включително ръководители, специалисти, техници, квалифицирани работници, машинни оператори и персонал за обща поддръжка. Структурата на персонала е съобразена с технологичните особености на пречиствателните станции и позволява изпълнението на дейностите по експлоатация, профилактика, диагностика и ремонт със собствени сили. Осигурени са необходимите транспортни средства, специализирано оборудване, измервателна техника, инструменти и резервни части за своевременно извършване на планови и аварийни ремонти.

Приоритетното използване на вътрешни ресурси осигурява бърза реакция при аварийни ситуации, по-добър контрол върху качеството на извършените дейности, оптимизиране на експлоатационните разходи и ефективно управление на технологичните процеси в пречиствателните станции. Вътрешният капацитет позволява голяма част от ремонтните и профилактичните дейности да бъдат изпълнявани без необходимост от привличане на външни изпълнители.

В рамките на регулаторния период дружеството ще продължи да инвестира в повишаване квалификацията на персонала, въвеждане на добри експлоатационни практики и усъвършенстване на организацията на работа, с цел повишаване надеждността на съоръженията, намаляване на аварийността и гарантиране на устойчиво качество на услугата по пречистване на отпадъчните води.

7.3.4. Използване на подизпълнители

„ВиК Добрич“ АД извършва ежедневната експлоатация, техническото обслужване и по-голямата част от ремонтните дейности на пречиствателните станции за отпадъчни води със собствен персонал и технически ресурси. Използването на подизпълнители има допълващ характер и се прилага при изпълнение на дейности, изискващи специализирана техника, специфична експертиза или значителен ресурс, който не е икономически обосновано да бъде поддържан от дружеството.

Подизпълнители могат да бъдат ангажирани за изпълнение на специализирани строително-монтажни работи, реконструкция и модернизация на технологични съоръжения, ремонт на електрооборудване, автоматизирани системи за управление, доставка и монтаж на специализирано технологично оборудване, както и за други дейности със специфичен технически характер. Изборът на изпълнители се извършва при спазване на изискванията на действащото законодателство и приложимите вътрешни правила на дружеството.

През регулаторния период съществена част от специализираните дейности ще бъдат реализирани в рамките на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на „ВиК“ АД, Добрич“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. В рамките на проекта се предвижда изпълнение на строително-монтажни работи, доставка и монтаж на технологично оборудване, реконструкция и модернизация на ВиК инфраструктура, включително съоръжения за отвеждане и пречистване на отпадъчните води. Тези дейности ще се изпълняват от

избрани по законоустановения ред изпълнители, притежаващи необходимата квалификация, опит и технически капацитет.

Независимо от участието на външни изпълнители, „ВиК Добрич“ АД ще осъществява цялостната координация, технически контрол и приемане на изпълнените дейности. След въвеждане в експлоатация на новоизградените и реконструирани съоръжения тяхната експлоатация, текуща поддръжка и аварийно обслужване ще се извършват основно от собствения персонал на дружеството.

Използването на подизпълнители при реализирането на инвестиционните проекти ще допринесе за въвеждането на съвременни технологии, повишаване надеждността на пречиствателните станции за отпадъчни води, подобряване на качеството на пречистването и изпълнение на екологичните изисквания, като същевременно ще се запази водещата роля на вътрешния експлоатационен капацитет на дружеството.

7.3.5. Анализ и обосновка на прогнозите за брой ремонти по направления оперативен ремонт

Прогнозите за броя на оперативните ремонти в направленията на пречистване на отпадъчни води са разработени на база отчетените експлоатационни данни за предходни периоди, текущото техническо състояние на съоръженията в седемте експлоатирани ПСОВ, както и очакваните ефекти от предстоящите инвестиции и реконструкции в рамките на регулаторния период.

Следва да се отчете, че през периода ще се изпълнява Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на „ВиК“ АД, Добрич“ по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г., който включва значителни строително-монтажни дейности, модернизация и реконструкция на част от ВиК инфраструктурата, включително обекти, свързани с отвеждането и пречистването на отпадъчните води. В рамките на изпълнението му за 4 от експлоатираните ПСОВ се очаква временно променен режим на работа, технологични превключвания, поетапно извеждане на съоръжения от експлоатация и въвеждане на нови технологични решения.

Тези обстоятелства обективно оказват влияние върху експлоатационните условия и съпоставимостта на историческите данни с прогнозния период, тъй като част от аварийността и оперативните интервенции ще бъдат повлияни не само от естественото износване, но и от строителните дейности и преходните режими на работа. Поради това прогнозните стойности следва да се разглеждат като ориентировъчни, базирани на комбиниран ефект от експлоатация в нормален режим и в условия на инвестиционно обновяване.

Въпреки тези специфики се очаква, че изпълнението на проекта по Програма „Околна среда“ ще доведе в средносрочен план до подобряване на техническото състояние на съоръженията, повишаване на тяхната надеждност и намаляване на

необходимостта от оперативни ремонти след въвеждане в експлоатация на новите и рехабилитирани активи.

В обобщение, прогнозите са изготвени при отчитане на комбинация от експлоатационни, инвестиционни и преходни фактори, като отразяват най-реалистичния възможен сценарий за развитие на дейността в условия на мащабна модернизация на част от пречиствателните мощности.

7.4. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА С НЕПИТЕЙНИ КАЧЕСТВА

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не предоставя такава услуга.

7.5. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА НА ДРУГ ВИК ОПЕРАТОР

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не доставя вода на друг ВиК оператор

III. ТЪРГОВСКА ЧАСТ

1. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО И ПРОГНОЗНОТО НИВО НА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВИК УСЛУГИ ЗА РЕГУЛАТОРНИЯ ПЕРИОД

1.1. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВИК УСЛУГИ ЗА ПЕРИОДА 2023-2025 Г. ПО УСЛУГИ

1.1.1. Доставка на вода на потребителите

Анализът на потреблението на услугата „доставяне на вода на потребителите“ за периода 2023–2025 г. и прогнозите за регулаторния период 2027–2031 г. е изготвен на база демографските тенденции, данните на НСИ, структурата на потребителите, както и очакваното развитие на икономическата активност на територията, обслужвана от „ВиК Добрич“ АД.

По отношение на показател F1 се наблюдава тенденция на намаление на населението от 147 060 души до 140 392 души, което отразява неблагоприятните демографски процеси в региона, включително застаряване на населението и отрицателен естествен прираст. В същото време се отчита ограничен положителен ефект от нови присъединявания към водоснабдителната система, който частично компенсира демографския спад, но не променя общата низходяща тенденция.

При показател E10 – общ брой потребители, обслужвани от оператора, се наблюдава слабо нарастване от 119 227 до 120 391 потребители, което се дължи основно на увеличаване на броя на битовите и обществено-административните потребители. За сметка на това се отчита лек спад при стопанските потребители,

свързан с реструктуриране на икономическата активност и оптимизация на потреблението в производствения сектор.

По отношение на фактурираните водни количества се наблюдава различна динамика по групи потребители. При битовите потребители се отчита увеличение на потреблението в началните години на периода, последвано от частична корекция, обусловена от повишена водоефективност и промени в потребителското поведение. При обществените и търговските потребители се наблюдава относително по-устойчива, но колеблива тенденция, повлияна от икономическата активност в сектора на услугите. При стопанските потребители се прогнозира по-ясно изразена променливост, отразяваща както цикличността на производството, така и ефектите от технологична модернизация и оптимизация на водопотреблението.

В резултат на комбинираното влияние на демографските, икономическите и технологичните фактори, общото фактурирано количество вода за периода показва леко нарастваща тенденция – от 6 875 287 м³ до 7 159 744 м³, което се дължи основно на повишената ефективност на събираемостта, по-точното отчитане и частичното намаляване на търговските загуби.

В обобщение, прогнозата за потреблението отразява едновременно негативните демографски процеси и компенсиращите ефекти от по-добра отчетност, структурни промени в потребителските групи и ограничено, но стабилно развитие на обслужваната територия.

1.1.2. Отвеждане на отпадъчни води

Анализът на потреблението на услугата „отвеждане на отпадъчни води“ за периода 2023–2025 г. и прогнозите за регулаторния период 2027–2031 г. е изготвен на база демографските тенденции, структурата на потребителите, степента на канализационно покритие на територията, както и очакваното развитие на икономическата активност в обслужвания регион.

По отношение на показател wE4 се наблюдава ясно изразена тенденция на намаление на населението, ползващо услугата, от 94 212 души до 87 439 души, което отразява негативните демографски процеси в региона. Тази тенденция е обусловена основно от намаляване и застаряване на населението, характерно за част от населените места в обособената територия. В същото време ефектът от нови присъединявания към канализационната система е ограничен и не компенсира в пълна степен демографския спад.

По отношение на общия брой потребители на услугата се отчита относително стабилно развитие – от 59 932 до 60 779 потребители, като се наблюдава леко увеличение при битовите и обществено-търговските потребители, докато стопанските потребители остават без съществена промяна. Това показва, че услугата достига относително стабилна степен на покритие в рамките на съществуващата инфраструктура, като възможностите за значителен ръст са ограничени от техническите и териториалните характеристики на канализационната мрежа.

При анализа на фактурираните количества отведени отпадъчни води се наблюдава различна динамика по групи потребители. При битовите потребители количествата остават относително стабилни с минимални колебания, което е резултат от устойчиво потребление и ограничени промени в структурата на домакинствата. При обществените и търговските потребители се отчита значително нарастване на фактурираните количества, което е свързано с развитието на сектора на услугите, туризма и търговската дейност, както и с подобреното отчитане и разширяване на обхвата на канализационното обслужване.

При стопанските потребители се наблюдава обратна тенденция – значително намаление на фактурираните количества, което се обуславя от реструктуриране на индустриалната активност, внедряване на водоспестяващи технологии и оптимизация на производствените процеси. Тази тенденция оказва съществено влияние върху общата структура на потреблението.

В резултат на комбинираното действие на демографските и икономическите фактори, общото количество фактурирани отведени отпадъчни води показва умерена нарастваща тенденция – от 4 727 664 м³ до 4 953 388 м³. Това увеличение се дължи основно на нарастващия дял на общественото-търговските потребители и по-пълното обхващане на услугата, въпреки намалението при индустриалните потребители и общия демографски спад.

В обобщение, прогнозата отразява структурна трансформация в потреблението на услугата „отвеждане на отпадъчни води“, при която се наблюдава компенсиране между намаляващ индустриален товар и нарастващо обществено и битово потребление.

1.1.3. Пречистване на отпадъчни води

Анализът на потреблението на услугата „пречистване на отпадъчни води“ за периода 2023–2025 г. и прогнозите за регулаторния период 2027–2031 г. е изготвен въз основа на демографските тенденции, структурата на потребителите, степента на канализационно покритие и обхвата на експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води, обслужвани от „ВиК Добрич“ АД.

По отношение на показател wE2 се отчита тенденция на намаление на населението, ползващо услугата, от 94 212 души до 87 439 души, което е пряко отражение на неблагоприятните демографски процеси в региона. Намалението се дължи основно на отрицателен естествен прираст и миграционни процеси, характерни за част от населените места в обособената територия. Ефектът от нови присъединявания към канализационно-пречиствателната система е ограничен и не компенсира напълно демографския спад.

По отношение на общия брой потребители на услугата се наблюдава относително стабилно развитие – от 59 932 до 60 779 потребители, като се отчита леко увеличение при битовите и общественото-търговските потребители и стабилност при стопанските потребители. Това показва, че услугата „пречистване на отпадъчни води“ достига висока степен на обхват в рамките на съществуващата канализационна

инфраструктура, като възможностите за значително разширяване са ограничени от техническите и териториалните условия.

При анализа на фактурираните количества пречистени отпадъчни води се наблюдава ясно изразена структурна динамика. При битовите потребители количествата остават относително стабилни с минимални колебания, което е резултат от устойчивото потребление на домакинствата и липсата на съществени промени в жилищната структура. При обществените и търговските потребители се отчита значително увеличение на фактурираните количества, което е свързано с развитие на сектора на услугите, туризма и търговската дейност, както и с разширяване на обхвата на услугата и по-пълно отчитане.

При стопанските потребители се наблюдава ясно изразена тенденция на намаление на фактурираните количества, обусловена от реструктуриране на индустриалната активност, внедряване на водоспестяващи технологии и оптимизация на производствените процеси. Тази тенденция оказва съществено влияние върху общата структура на пречистените водни количества.

В резултат на комбинираното влияние на демографските и икономическите фактори, общото количество фактурирани пречистени отпадъчни води показва умерена нарастваща тенденция – от 4 737 522 м³ до 4 967 839 м³. Това нарастване се дължи основно на увеличението при общественото-търговските потребители и подобреното обхващане и отчетност на услугата, въпреки спада при стопанските потребители и общия демографски спад.

В обобщение, прогнозата отразява структурна промяна в потреблението на услугата „пречистване на отпадъчни води“, при която се наблюдава компенсиране между намаляващ индустриален принос и нарастващ дял на общественото-търговското потребление, при относително стабилно битово потребление.

1.1.4. Доставка на вода с непитейни качества

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не предоставя такава услуга.

1.1.5. Доставка на вода на друг ВиК оператор

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не доставя вода на друг ВиК оператор

1.2. АНАЛИЗ И ОБОСНОВКА НА ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВИК УСЛУГИ ЗА ПЕРИОДА 2027-2031 Г. ПО УСЛУГИ

1.2.1. Доставка на вода на потребителите

Прогнозите за потреблението на услугата „доставяне на вода на потребителите“ за периода 2027–2031 г. са разработени на база демографските тенденции, очакваното развитие на обслужваната територия, структурата на потребителите, историческите нива на потребление, както и прогнозите за икономическо развитие на региона.

По отношение на общия брой население, ползващо услугата, се наблюдава устойчива тенденция на леко намаление от -0,44% до -0,43% годишно, което води до понижение от приблизително 130 557 души през 2027 г. до 128 385 души през 2031 г. Тази динамика е пряко свързана с негативните демографски процеси в региона, включително отрицателен естествен прираст и миграционни движения. Въпреки това, ефектът от нови присъединявания към водоснабдителната система частично компенсира спада, като ограничава по-рязкото намаление на обслужваното население.

Общият брой потребители, обслужвани от оператора, се запазва относително стабилен, като се отчита минимално нарастване от 120 421 до 120 481 потребители за периода. Това показва, че разширението на мрежата и новите присъединявания компенсират частично демографския спад. Наблюдава се умерено увеличение при битовите и обществено-търговските потребители, докато стопанските потребители остават практически без съществена промяна, което отразява стабилизиране на потребителската структура.

При анализа на фактурираните количества вода за битови потребители се наблюдава постепенно намаление от 5 306 932 м³ до 5 215 698 м³, което е резултат от демографския спад, повишаване на водната ефективност, внедряване на водоспестяващи технологии и промяна в потребителските навици. Въпреки това, ефектът от нови присъединявания и по-точно отчитане частично смекчава спада.

При обществените и търговските потребители се отчита ясна тенденция на нарастване, като количествата се увеличават от 1 357 990 м³ до 1 988 233 м³. Това е резултат от очакваното развитие на сектора на услугите, туризма и търговската дейност, както и от разширяване на обхвата на отчетността и включване на нови потребители към системата.

При стопанските потребители се наблюдава също значително нарастване на фактурираните количества – от 327 468 м³ до 479 446 м³, което се обуславя от прогнозирано икономическо развитие, разширяване на част от индустриалните дейности и включване на нови обекти към водоснабдителната система.

В резултат на тези тенденции общото фактурирано количество вода за периода показва ясно изразена нарастваща тенденция – от 6 993 205 м³ през 2027 г. до 7 707 453 м³ през 2031 г. Увеличението се дължи основно на растежа при обществено-търговските и стопанските потребители, който компенсира демографския спад и намалението при битовото потребление.

В обобщение, прогнозата отразява структурна трансформация в потреблението на водоснабдителната услуга, при която намаляващото битово потребление се компенсира от нарастващото икономическо потребление, като общият ефект е устойчив ръст на фактурираните водни количества в рамките на регулаторния период.

1.2.2. Отвеждане на отпадъчни води

Прогнозите за потреблението на услугата „отвеждане на отпадъчни води“ за периода 2027–2031 г. са разработени на база демографските тенденции, степента на канализационно покритие, структурата на потребителите, както и очакваното икономическо развитие на територията, обслужвана от „ВиК Добрич“ АД.

По отношение на населението, ползващо услугата, се наблюдава първоначална тенденция на намаление от 81 302 до 78 888 души, след което се отчита ръст до 88 320 души през 2031 г. Тази динамика се обяснява с комбинираното действие на демографския спад в началните години на периода и последващ ефект от разширяване на канализационната мрежа и нови присъединявания към услугата в по-късните години. Допълнителен фактор е поетапното подобряване на отчетността и актуализацията на данните за обслужваното население.

Общият брой потребители на услугата се запазва относително стабилен, като се наблюдава слабо увеличение от 60 794 до 63 676 потребители, което се дължи основно на нарастване при общественото-търговските и частично при битовите потребители, при относителна стабилност на стопанските потребители. Това показва достигане на висока степен на покритие на канализационната услуга в рамките на съществуващата инфраструктура.

При анализа на фактурираните количества отведени отпадъчни води се наблюдава ясно изразена динамика с намаление в началото на периода и последващ значителен ръст. Общите количества намаляват от 4 837 979 м³ до 4 591 950 м³ в първите години, след което нарастват до 5 142 534 м³ през 2031 г. Тази промяна се дължи на комбинираното влияние на демографските тенденции, колебания в икономическата активност и поетапното включване на нови потребители в канализационната система.

При битовите потребители се наблюдава относително стабилно потребление с леко понижение, обусловено от демографския спад и повишаването на водната ефективност в домакинствата. При общественото-търговските потребители се отчита значително нарастване на фактурираните количества, което е резултат от разширяване на сектора на услугите, туризма и търговската дейност, както и от включване на нови обекти към канализационната система. При стопанските потребители се наблюдава също ръст в по-късните години на периода, свързан с икономическо възстановяване и развитие на част от производствените дейности.

В обобщение, прогнозата за отвеждане на отпадъчни води показва неравномерна, но възходяща тенденция в края на периода, обусловена от структурни промени в потреблението, разширяване на услугата и икономическо развитие, което компенсира демографските колебания и първоначалния спад.

1.2.3. Пречистване на отпадъчни води

Прогнозите за потреблението на услугата „пречистване на отпадъчни води“ за периода 2027–2031 г. са разработени на база демографските тенденции, степента на

канализационно покритие, структурата на потребителите, развитието на икономическата активност и капацитета на пречиствателните съоръжения, експлоатирани от „ВиК Добрич“ АД.

По отношение на населението, ползващо услугата, се наблюдава първоначална тенденция на намаление от 81 302 до 78 888 души, последвана от ръст до 88 320 души в края на периода. Тази динамика отразява комбинираното действие на негативни демографски процеси в началните години и последващо разширяване на обслужваната канализационно-пречиствателна инфраструктура, както и нови присъединявания към системата. Допълнително влияние оказва и актуализацията на потребителските регистри и поэтапното подобряване на отчетността.

Общият брой потребители на услугата остава относително стабилен, като се отчита слабо увеличение от 60 794 до 63 676 потребители. Това показва висока степен на покритие на услугата „пречистване на отпадъчни води“ и ограничен потенциал за значителен ръст в рамките на съществуващата инфраструктура. Наблюдава се увеличение при общественото-търговските потребители, докато при стопанските потребители се запазва относителна стабилност.

При анализа на фактурираните количества пречистени отпадъчни води се наблюдава двуфазна динамика – първоначално намаление, последвано от значителен ръст в края на периода. Общите количества се движат от 4 849 878 м³ до 4 591 196 м³ в началните години, след което нарастват до 5 141 690 м³ през 2031 г. Тази динамика е резултат от едновременното влияние на демографски фактори, промени в икономическата активност и поэтапното включване на нови потребители към канализационно-пречиствателната система.

При битовите потребители се наблюдава относително стабилно потребление с леко намаление в началните години, обусловено от демографския спад и повишаването на водната ефективност. При общественото-търговските потребители се отчита значително увеличение на фактурираните количества, свързано с развитието на сектора на услугите, туризма и търговската дейност, както и с разширяване на обхвата на отчетността. При стопанските потребители се наблюдава стабилизация и частично възстановяване на нивата в края на периода, в резултат от икономическо развитие и технологична адаптация.

В обобщение, прогнозата за пречистване на отпадъчни води отразява сложна комбинация от демографски, инфраструктурни и икономически фактори, като в края на регулаторния период се очаква ясно изразена възходяща тенденция, обусловена от разширяване на обслужваната система и увеличаване на общественото-търговското потребление.

1.2.4. Доставка на вода с непитейни качества

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не предоставя такава услуга.

2. АНАЛИЗ И ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ ЗАГУБИ И УВЕЛИЧАВАНЕ НА СЪБИРАЕМОСТТА

2.1. АНАЛИЗ НА ГРЕШКИ В ТОЧНОСТТА НА ВОДОМЕРИТЕ (ВОДОМЕРИТЕ НЕ ИЗМЕРВАТ ТОЧНО ПРЕМИНАВАЩИТЕ ОБЕМИ ВОДА)

Търговските загуби на вода (Q8) за разглеждания период показват постепенна тенденция на намаление от 2 214 321 м³/год. до 2 120 000 м³/год., като относителният им дял се понижава от 8,0% до 7,7%. Тази тенденция е резултат от комплексни мерки, насочени към подобряване на измервателната точност, подмяна на остарели водомери и оптимизиране на процесите по отчетност и контрол.

В рамките на търговските загуби основен компонент представлява неточността при измерване (Q8.2), която остава доминиращ фактор през целия период – от 2 164 321 м³/год. до 2 120 000 м³/год. Въпреки отчетеното постепенно намаление, този компонент продължава да има съществен дял в общите търговски загуби, което показва, че значителна част от съществуващия измервателен парк е подложен на амортизация и отклонения в точността.

Относителният дял на търговските загуби спрямо общо подадените количества вода остава сравнително стабилен, но с леко намаляваща тенденция, което показва постепенно, но устойчиво въздействие на предприетите мерки. Основен фактор, който ограничава по-бързото намаление, е естественото стареене на част от измервателните устройства и необходимостта от системна подмяна на водомерния парк.

Предложени мерки за ограничаване на търговските загуби и повишаване на точността на измерване включват:

- ускорена подмяна на остарели и амортизирани водомери с такива от клас на точност, съответстващ на съвременните изисквания;
- внедряване на дистанционно отчитане за битови и стопански потребители с цел намаляване на грешките при визуално отчитане;
- въвеждане на системен план за метрологична проверка и калибриране на измервателните устройства в съкратени интервали;
- приоритизирана подмяна на водомери при потребители с висока консумация и в зони с установени по-високи отклонения;
- засилване на контрола върху нерегламентирани присъединявания и манипулации на измервателни устройства чрез съвместни проверки и технически инспекции;

- внедряване на система за анализ на данни от отчитане с цел ранно откриване на аномалии в потреблението;
- подобряване на координацията между оперативните екипи за отчет, контрол и аварийни дейности.

В обобщение, намаляването на търговските загуби се разглежда като резултат от комбинация от технически, организационни и контролни мерки, като основният потенциал за допълнително подобрене е свързан с ускорена модернизация на измервателния парк и цифровизация на процесите по отчитане.

2.2. АНАЛИЗ НА ГРЕШКИ В ПРОЦЕСА НА ОТЧИТАНЕ НА ВОДОМЕРИТЕ (УПРАВЛЕНИЕ НА ИНКАСАТОРИТЕ)

Грешките в процеса на отчитане на водомерите представляват съществен компонент на търговските загуби и са пряко свързани с организацията на инкасаторската дейност, качеството на отчетния процес и степента на дигитализация на обслужването. Тези грешки не са свързани с техническата точност на водомерите, а с човешкия фактор и организационните процедури при събиране, въвеждане и обработка на отчетните данни.

Основните източници на грешки в процеса на отчитане включват неточни или закъснели отчети, пропуски при физическото отчитане, неправилно визуално разчитане на показанията, както и технически грешки при въвеждане на данни в информационните системи. Допълнителен фактор е недостатъчната честота на отчитане при част от потребителите, което води до натрупване на по-големи периоди и съответно до по-висока вероятност за отклонения.

Организацията на инкасаторската дейност оказва пряко влияние върху качеството на отчетния процес. При неравномерно натоварване, голям брой обслужвани обекти и липса на оптимизирани маршрути се увеличава рискът от неточности. Същевременно, човешкият фактор остава ключов елемент, включително възможни пропуски при визуално отчитане, субективни грешки при оценка на показания и несъответствия при повторна проверка.

С оглед ограничаване на грешките в процеса на отчитане, „ВиК Добрич“ АД прилага и планира допълнителни мерки за подобряване на контрола и качеството на инкасаторската дейност. Основните направления включват:

- въвеждане и разширяване на дистанционно отчитане (AMR/AMI) с цел минимизиране на човешкия фактор;
- оптимизация на маршрутите на инкасаторите чрез географско и логистично планиране;
- засилен вътрешен контрол и регулярни проверки на отчетените данни;
- автоматизирана валидация на введените показания чрез информационни системи;

- периодично обучение и повишаване на квалификацията на инкасаторския персонал;
- въвеждане на система за анализ на отклоненията и идентифициране на аномалии в потреблението;
- увеличаване на дела на самоотчитане и електронно подаване на данни от потребителите.

В резултат на прилагането на тези мерки се очаква постепенно намаляване на грешките при отчитане, повишаване на точността на фактурираните количества и подобряване на събираемостта. Това ще доведе до по-добро управление на търговските загуби и до по-висока надеждност на отчетната система като цяло.

2.3. АНАЛИЗ НА ГРЕШКИ ПРИ ПРЕНОСА НА ДАННИ ОТ ВОДОМЕРИТЕ ДО СИСТЕМАТА ЗА ФАКТУРИРАНЕ

Грешките при преноса на данни от водомерите до системата за фактуриране представляват отделен компонент на търговските загуби, който е свързан с информационните процеси, използваните софтуерни системи и степента на автоматизация на обмена на данни. Този тип грешки възникват след етапа на отчитане и са резултат от несъответствия при обработката, трансфера и интеграцията на данните в централизираната фактурираща система.

Основните източници на грешки в този процес включват ръчно въвеждане на данни, технически несъответствия между различни информационни системи, грешки при конвертиране на файлове и формати, както и забавяния или пропуски при синхронизацията между системите за отчитане и фактуриране. В определени случаи се наблюдават и несъответствия, произтичащи от различни версии на софтуерни платформи или недостатъчно добре дефинирани правила за валидиране на входящите данни.

Съществен фактор за възникване на грешки е наличието на частично автоматизирани процеси, при които данните преминават през междинни стъпки на обработка, преди да достигнат до системата за фактуриране. Това увеличава риска от човешка намеса, загуба на информация или неправилно структуриране на данните. Допълнително влияние оказва и липсата на унифицирани стандарти за обмен на данни между различните модули на информационната система.

С цел ограничаване на грешките при преноса на данни се предвижда прилагането на следните мерки:

- пълна интеграция между системите за отчитане и фактуриране чрез автоматизирани интерфейси;
- елиминиране на ръчния пренос на данни, където е възможно;
- въвеждане на автоматизирани валидиращи правила за проверка на коректността на входящите данни;

- унифициране на формати и структури на данните във всички информационни системи;
- внедряване на системи за проследимост на промените по данните;
- регулярни тестове за съвместимост между различните софтуерни модули;
- повишаване на киберсигурността и контрола върху достъпа до критични системи.

В обобщение, подобряването на процесите по пренос на данни от водомерите до фактуриращата система е ключов елемент за намаляване на търговските загуби, като основният потенциал за оптимизация е свързан с пълната дигитализация и автоматизация на информационния поток.

2.4. АНАЛИЗ НА НЕОТОРИЗИРАНО ПОТРЕБЛЕНИЕ - КРАЖБИ И НЕЗАКОННО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Неоторизираното потребление на вода представлява съществен компонент на търговските загуби и включва всички форми на нерегламентирано използване на водоснабдителната услуга, като незаконни присъединявания, манипулации на водомери, заобикаляне на измервателни устройства и други форми на кражби на вода. Този тип загуби оказва пряко влияние върху приходите на оператора и изисква системен контрол и координирани мерки за ограничаване.

Основните форми на неоторизирано потребление включват незаконни отклонения от водопроводната мрежа, нерегламентирани връзки преди измервателните устройства, както и умишлено вмешателство във водомерите с цел намаляване на отчетените количества. В определени случаи се наблюдават и временно неоторизирани ползвания при строителни дейности или обекти без надлежна регистрация в информационните системи на оператора.

Факторите, които благоприятстват възникването на неоторизирано потребление, включват недостатъчна гъстота на контролните проверки, остаряла инфраструктура в определени райони, труден достъп до някои водомерни възли, както и социално-икономически фактори в отделни населени места. Съществено значение има и ефективността на координацията между техническите екипи, инкасаторите и контролните звена.

С оглед ограничаване на неоторизираното потребление се прилагат и се планират следните основни мерки:

- засилване на контролната дейност чрез регулярни и извънредни проверки на водомерни възли;
- внедряване на дистанционно отчитане, което позволява по-бързо откриване на аномалии;

- анализ на потребителските профили и автоматизирано откриване на необичайни отклонения в консумацията;
- съвместни проверки с технически и контролни екипи при съмнения за нерегламентирани присъединявания;
- подобряване на физическата защита на водомерните шахти и съоръжения;
- актуализация на регистрите на потребителите и системно засичане на несъответствия;
- повишаване на санкционния контрол и прилагане на законовите разпоредби при установени нарушения.

В обобщение, ограничаването на неоторизираното потребление изисква комбиниран подход от технически, организационни и контролни мерки, като основният акцент е върху превенцията чрез дигитализация, по-добра проследимост и системен контрол върху рисковите зони.

2.5. АНАЛИЗ НА ПРОЦЕСА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА СЪБИРАНЕТО НА ВЗЕМАНИЯ

Процесът по управление на събирането на вземанията представлява ключов елемент от финансовата устойчивост на оператора, като включва динамиката между генерираните приходи от ВиК услуги, отчетените разходи съгласно ЕСРО и нивото на натрупаните вземания от клиенти. Ефективността на този процес пряко влияе върху ликвидността, инвестиционния капацитет и възможността за своевременно финансиране на оперативната дейност.

Анализът на приходите показва устойчива тенденция на нарастване във всички услуги. При услугата „доставяне на вода на потребителите“ приходите се увеличават от 20 452 858 лв. до 35 390 701 лв., което отразява както прогнозния ръст на тарифите, така и увеличението на фактурираните количества. При услугите „отвеждане“ и „пречистване на отпадъчни води“ също се наблюдава значително нарастване на приходите, съответно до 2 487 557 лв. и 7 366 972 лв., което е резултат от разширяване на обхвата на услугите и увеличена консумация в определени потребителски групи.

Разходите, отчетени съгласно ЕСРО, следват сходна тенденция на увеличение, като при услугата „доставяне на вода“ те достигат 33 603 017 лв. в края на периода. Съотношението между приходи и разходи остава относително балансирано, което показва стремеж към финансова устойчивост при регулирани цени и контролирани разходни нива. Подобна тенденция се наблюдава и при другите две услуги, където разходите се увеличават пропорционално на обема и сложността на дейността.

Показателят за общите приходи от продажби на ВиК услуги (iG99) нараства от 29 461 492 лв. до 55 894 276 лв., което показва значително разширяване на финансовия обем на дейността в рамките на регулаторния период. Това увеличение е резултат от комбинираното влияние на демографски, икономически и тарифни фактори.

По отношение на вземанията от потребители се наблюдава устойчиво нарастване – от 7 782 000 лв. до 12 000 000 лв. за периода. Въпреки че това увеличение е в рамките на растежа на приходите, то показва тенденция към натрупване на по-висок абсолютен размер на вземанията, което изисква активно управление на събираемостта. Съотношението между вземанията и годишните приходи остава относително стабилно, но с потенциален риск от натиск върху ликвидността при неблагоприятни икономически условия.

С оглед на това, ефективното управление на събираемостта се разглежда като ключов фактор за финансовата стабилност на оператора. Основните направления за оптимизация включват:

- подобряване на процесите по фактуриране и своевременно издаване на фактури;
- въвеждане на по-строги процедури за просрочени вземания и активни мерки за събиране;
- дигитализация на процесите по плащане и разширяване на електронните канали за разплащане;
- сегментиране на клиентите по риск от просрочие и прилагане на диференциран подход;
- засилване на комуникацията с длъжници и прилагане на разсрочени схеми при необходимост;
- интегриране на информационните системи за отчет, фактуриране и събираемост с цел по-добър контрол;
- периодичен анализ на събираемостта и ранно идентифициране на рискови вземания.

В обобщение, процесът по управление на събираемостта на вземанията показва стабилно развитие, но изисква постоянно подобрене с оглед на нарастващия финансов обем на дейността и необходимостта от поддържане на висока ликвидност в рамките на регулаторния период.

2.6. ВРЪЗКА МЕЖДУ НАМАЛЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ ЗАГУБИ И ФАКТУРИРАНИТЕ КОЛИЧЕСТВА

Намаляването на търговските загуби на вода оказва пряко влияние върху фактурираните количества, като представлява ключов вътрешен фактор за увеличаване на отчетената и съответно приходоносната консумация, без това да е свързано с реално увеличение на физическото потребление.

В рамките на прогнозния модел за периода 2028–2031 г. е заложен ефект от намаление на търговските загуби в размер на 20 000 м³ годишно, който се отразява директно върху увеличението на фактурираните количества. За 2027 г. ефектът не е

приложен, като от 2028 г. се приема стабилизирано годишно въздействие, отразяващо резултат от вече реализирани мерки и тяхното поддържане в оперативната практика.

Този ефект следва да се разглежда като структурна корекция на отчетността, а не като ново потребление. Той е резултат от:

- намаляване на неточностите при измерване чрез подмяна и калибриране на водомерите;
- по-добро покритие с дистанционно отчитане;
- редуциране на грешките при инкасиране и обработка на данни;
- ограничаване на неоторизираното потребление чрез засилен контрол.

В количествено изражение, този ефект води до:

- по-високи отчетени фактурирани обеми с 20 000 м³ годишно в периода 2028–2031 г.;
- преразпределение на част от търговските загуби към реално отчетени и фактурирани количества;
- подобряване на приходната база на оператора без промяна в реалното потребление.

Следва да се отбележи, че този ефект е еднократно заложен като постоянен годишен компонент, което предполага достигане на ново равновесно ниво на отчетност, при което допълнителният потенциал за подобрене постепенно се изчерпва.

В обобщение, ефектът от намалението на търговските загуби представлява целенасочен коригиращ фактор в прогнозния модел, който осигурява по-точно отразяване на реално доставените и потребени водни количества и допринася за устойчивостта на приходите в рамките на регулаторния период.

2.7. ВРЪЗКА МЕЖДУ УВЕЛИЧАВАНЕ НА СЪБИРАЕМОСТТА И ПРИХОДИТЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

Събираемостта на вземанията е един от основните показатели за финансовата устойчивост на „ВиК Добрич“ АД, тъй като определя реалния паричен поток от извършените и фактурирани ВиК услуги. Докато увеличаването на фактурираните количества формира потенциалните приходи на дружеството, именно високата събираемост осигурява тяхното реално постъпване и възможността за финансиране на текущата експлоатационна дейност, инвестициите и изпълнението на нормативните изисквания.

През регулаторния период се прогнозира значително увеличение на общите приходи от продажба на ВиК услуги – от 37,1 млн. лв. през 2027 г. до 55,9 млн. лв. през 2031 г., което се дължи на комбинирания ефект от утвърдените цени, увеличението на

фактурираните количества и разширяването на обхвата на предоставяните услуги. Успоредно с това се отчита и нарастване на общия размер на вземанията, което налага прилагането на активна политика за подобряване на събираемостта и ограничаване на просрочените задължения.

Повишаването на събираемостта оказва положително влияние върху финансовото състояние на дружеството чрез:

- увеличаване на реално постъпилите приходи без необходимост от увеличаване на потреблението;
- подобряване на ликвидността и възможността за своевременно обслужване на текущите задължения;
- осигуряване на финансов ресурс за изпълнение на инвестиционната програма и ремонтните дейности;
- намаляване на необходимостта от външно финансиране и разходите за обслужване на привлечен капитал;
- ограничаване на риска от натрупване на несъбираеми вземания и обезценка на вземанията.

За постигане на по-висока събираемост „ВиК Добрич“ АД ще продължи да прилага комплекс от организационни, технически и административни мерки, включително:

- своевременно фактуриране на предоставените услуги и минимизиране на периода между отчет и издаване на фактура;
- разширяване на възможностите за електронно плащане чрез банкови карти, онлайн платформи и мобилни приложения;
- автоматизирано уведомяване на потребителите за предстоящи и просрочени задължения чрез SMS, електронна поща и електронни услуги;
- активно управление на просрочените вземания чрез доброволни споразумения, разсрочване и последващи действия по принудително събиране съгласно действащото законодателство;
- извършване на регулярни анализи на длъжниците и прилагане на диференциран подход към различните групи потребители;
- подобряване на обслужването на клиентите и насърчаване на доброволното и навременно плащане.

Следва да се отчете, че увеличаването на приходите на дружеството през регулаторния период няма да бъде резултат единствено от промени в цените на услугите, а и от едновременното въздействие на три взаимно свързани фактора:

- увеличаване на фактурираните количества вследствие намаляване на търговските загуби;
- подобряване на събираемостта на издадените фактури;
- разширяване на обхвата на предоставяните ВиК услуги и присъединяване на нови потребители.

В резултат на изпълнението на предвидените мерки се очаква дружеството да подобри ефективността на събирането на вземанията, да повиши стабилността на паричните потоци и да създаде необходимите финансови предпоставки за устойчиво изпълнение на бизнес плана и инвестиционната програма през периода 2027–2031 г.

3. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЦЕНИ И ПРИХОДИ ОТ ВИК УСЛУГИТЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНАТА ПОНОСИМОСТ

Предложението за цени на ВиК услугите за регулаторния период 2027–2031 г. е разработено в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба и Методиката за регулиране на цените на ВиК услугите. При определянето на цените са отчетени необходимите средства за осигуряване на надеждна експлоатация и поддръжка на ВиК системите, изпълнение на инвестиционната програма, покриване на нарастващите експлоатационни разходи, както и постигането на заложените показатели за качество на услугите.

През периода се предвижда поетапно увеличение на цените на трите регулирани услуги. Общата цена на ВиК услугите (с ДДС) нараства от 5,363 лв./м³ през 2027 г. до 7,709 лв./м³ през 2031 г. Основните фактори за това увеличение са нарастващите разходи за електроенергия, материали, външни услуги и възнаграждения, необходимостта от осигуряване на средства за подмяна и рехабилитация на инфраструктурата, както и въвеждането в експлоатация на нови ВиК активи, изградени по европейски проекти.

Въпреки увеличението на единичните цени, прогнозата за приходите не се основава единствено на ценовия фактор. Нарастването на приходите е резултат и от:

- увеличаване на фактурираните количества вследствие намаляване на търговските загуби;
- подобряване на събираемостта на вземанията;
- присъединяване на нови потребители към ВиК системите;
- разширяване на обхвата на услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води;
- поетапно въвеждане в експлоатация на новоизградени ВиК съоръжения по инвестиционни проекти.

Съществено влияние върху прогнозните разходи и съответно върху цените оказва изпълнението на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. След въвеждането в експлоатация на новите съоръжения дружеството ще поеме експлоатацията и поддръжката на значителен обем нови активи, което ще доведе до увеличаване на разходите за електроенергия, реагенти, резервни части, ремонти, лабораторен контрол и персонал. Същевременно проектът ще доведе до подобряване качеството на предоставяните услуги, повишаване надеждността на ВиК системите и намаляване на експлоатационните рискове.

Извършеният анализ на социалната поносимост показва, че през целия регулаторен период предложените цени остават значително под законово определения праг на социална поносимост. При максимална обща цена от 7,709 лв./м³ през 2031 г. социално поносимата цена възлиза на 10,235 лв./м³, което осигурява резерв от над 25% спрямо допустимото ниво.

Минималният месечен разход за ВиК услуги при нормативно определеното минимално битово потребление от 2,8 м³ на човек се увеличава от 15,02 лв. през 2027 г. до 21,58 лв. през 2031 г., като същевременно прогнозният средномесечен доход на лице в област Добрич нараства от 1 015 лв. до 1 146 лв. Делът на разходите за минимално потребление остава в границите 1,48% – 1,88% от средномесечния доход, което е значително под нормативния критерий за социална поносимост от 2,5%.

№	Услуга	Мярка	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.	2031 г.
1.	Доставяне на вода на потребителите						
1.1.	Битови и приравнените към тях потребители	EUR/куб.м	1,814	1,971	2,112	2,226	2,348
2.	Отвеждане на отпадъчни води						
2.1.	Битови и приравнените към тях потребители	EUR/куб.м	0,125	0,205	0,247	0,236	0,247
3.	Пречистване на отпадъчни води						
3.1.	Битови и приравнените към тях обществени и търговски потребители	EUR/куб.м	0,346	0,569	0,687	0,655	0,689
3.2.	Промислени и други стопански потребители						
3.2.1.	степен на замърсяване 1	EUR/куб.м	0,488	0,769	0,929	0,887	0,933
3.2.2.	степен на замърсяване 2	EUR/куб.м	0,577	0,960	1,159	1,105	1,163
3.2.3.	степен на замърсяване 3	EUR/куб.м	0,729	1,215	1,468	1,399	1,473

Анализът показва, че предложените цени съчетават необходимостта от финансова устойчивост на оператора с изискването за социална поносимост на ВиК услугите. Това създава условия за изпълнение на инвестиционната програма, поддържане на необходимото качество на услугите и гарантиране на дългосрочната надеждност на водоснабдителната и канализационната инфраструктура, без да се създава прекомерна финансова тежест за потребителите.

4. АНАЛИЗ НА ОПЛАКВАНИЯТА НА ПОТРЕБИТЕЛИ НА ВИК ОПЕРАТОРА И СТРАТЕГИЯ ЗА РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, КОЯТО ВКЛЮЧВА ПЛАН ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБСЛУЖВАНЕТО НА ПОТРЕБИТЕЛИ, ПЛАН ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОТГОВОР НА ЖАЛБИ НА ПОТРЕБИТЕЛИ, КАКТО И ПЛАН ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА НЕСЪБРАНИТЕ ВЗЕМАНИЯ

Ефективното обслужване на потребителите е основен приоритет в дейността на „ВиК Добрич“ АД и е пряко свързано с повишаване качеството на предоставяните услуги, удовлетвореността на клиентите и финансовата устойчивост на дружеството. Анализът на постъпилите оплаквания показва устойчива тенденция към намаляване на техния общ брой през регулаторния период, което е индикатор за постепенно подобряване на експлоатацията на ВиК системите, организацията на обслужването и комуникацията с потребителите.

Общият брой на оплакванията намалява от 75 през 2026 г. до 47 през 2031 г., което представлява намаление с близо 37%. Най-голям дял заемат оплакванията, свързани с услугата доставяне на вода, като техният брой намалява от 44 на 25. Съществено намаление се прогнозира и при сигналите за ниско налягане във водоснабдителната система – от 19 на 15, както и при жалбите за нарушено водоснабдяване, които постепенно се свеждат до нула през 2031 г. Не се прогнозира наличие на оплаквания, свързани с качеството на питейната вода, което потвърждава устойчивото съответствие с нормативните изисквания за качеството на доставяната вода.

При услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води броят на оплакванията остава нисък и стабилен през целия период. Регистрираните сигнали са свързани основно със запушвания на канализационната мрежа, като не се очакват жалби за наводнявания, замърсявания, неприятни миризми или наличие на гризачи. Това е резултат от системната профилактика на канализационната инфраструктура и навременното отстраняване на възникнали неизправности.

Жалбите, свързани с фактуриране на услугите, също показват устойчива тенденция към намаляване – от 29 през 2026 г. до 20 през 2031 г. Очакваният положителен ефект е свързан с внедряването на нова система за фактуриране, повишаването на точността при отчитането, разширяването на дистанционното отчитане и подобряването на информационното обслужване на клиентите.

План за подобряване на обслужването на потребителите

През регулаторния период дружеството ще реализира последователни мерки за повишаване качеството на обслужването, включително:

- разширяване на електронните услуги и възможностите за дистанционно обслужване;

- внедряване на нови функционалности в клиентската информационна система;
- съкращаване на сроковете за обработка на заявления, сигнали и жалби;
- подобряване на информираността на потребителите при аварии и планирани прекъсвания чрез интернет страницата, социалните мрежи и SMS уведомления;
- повишаване квалификацията на служителите, работещи с клиенти;
- периодично анализиране на причините за постъпилите оплаквания и предприемане на превантивни мерки.

План за разглеждане и отговор на жалби

Дружеството ще продължи да прилага единен ред за приемане, регистриране, разглеждане и отговор на всички сигнали и жалби. За всяко постъпило оплакване ще се извършва проверка, ще се определя отговорно структурно звено и ще се проследява изпълнението на предприетите действия. Информацията за постъпилите жалби ще се анализира регулярно с цел установяване на повтарящи се проблеми и предприемане на системни мерки за тяхното отстраняване.

План за намаляване на несъбраните вземания

Подобряването на събираемостта остава сред основните приоритети на дружеството. За ограничаване на просрочените вземания ще бъдат прилагани следните мерки:

- своевременно фактуриране и електронно предоставяне на информация за задълженията;
- разширяване на възможностите за онлайн плащане и автоматизирани платежни услуги;
- изпращане на автоматични напомнания преди настъпване на падежа и при просрочени задължения;
- индивидуален подход към потребители с временни финансови затруднения чрез възможност за разсрочено плащане;
- активни действия по доброволно и при необходимост принудително събиране на просрочени вземания;
- постоянен анализ на просрочията и прилагане на мерки към потребителите с висок риск от натрупване на задължения.

Изпълнението на посочените мерки се очаква да доведе до трайно намаляване на броя на потребителските оплаквания, повишаване качеството на обслужването,

подобряване на общественото доверие към дружеството и увеличаване на събираемостта на вземанията, което ще подпомогне финансовата устойчивост на „ВиК Добрич“ АД през целия регулаторен период.

IV. ФИНАНСОВА ЧАСТ

1. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА

1.1. ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО И ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ВИК ОПЕРАТОРА

1.1.1. Инвестиции в собствени активи

В изпълнение на стратегическите цели на бизнес плана „ВиК Добрич“ АД предвижда реализация на инвестиции в собствени активи, насочени към повишаване надеждността на ВиК инфраструктурата, подобряване качеството на предоставяните услуги и повишаване ефективността на експлоатационната дейност. Планираните инвестиции допълват мащабната инвестиционна програма, финансирана по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г., като осигуряват необходимото оборудване и техника за ежедневната експлоатация и поддръжка на системите.

За периода 2027–2031 г. са предвидени инвестиции в собствени активи в общ размер на 1 625 хил. лв., като цялото финансиране е осигурено със собствени средства на дружеството. Не се предвижда използване на банково финансиране или заемни средства за съфинансиране, което гарантира финансова стабилност и независимост при изпълнение на инвестиционната програма.

Доставяне на вода на потребителите

За услугата „Доставяне на вода“ са предвидени инвестиции в размер на 520 хил. лв., насочени към обновяване на транспортната техника, оборудването и лабораторния контрол. В периода се предвижда:

- обновяване на оборудването на лабораторията за питейни води, което ще подобри контрола върху качеството на питейната вода и ще гарантира изпълнението на нормативните изисквания;
- закупуване на лекотоварни автомобили за обслужване на експлоатационните райони и по-бърза реакция при аварии;
- придобиване на строителна и специализирана механизация, необходима за извършване на аварийни и ремонтни дейности по водопроводната мрежа;
- обновяване на специализирано оборудване за откриване и отстраняване на аварии, монтажни дейности, контрол и експлоатация на водоснабдителните системи.

Тези инвестиции ще доведат до съкращаване на времето за реакция при аварии, подобряване на качеството на ремонтните дейности, повишаване на надеждността на водоснабдяването и оптимизиране на експлоатационните разходи.

Отвеждане на отпадъчните води

За услугата „Отвеждане на отпадъчните води“ са планирани инвестиции в размер на 760 хил. лв., като основната част е концентрирана през 2030 г., когато е предвидено закупуването на специализирана техника за поддръжка на канализационната мрежа.

Инвестициите включват:

- поетапно обновяване на лекотоварните автомобили, използвани от експлоатационните екипи;
- закупуване на специализиран тежкотоварен автомобил за обслужване на канализационната система, който представлява най-значимата инвестиция в направлението;
- доставка на строителна и специализирана механизация за ремонт и поддръжка на канализационната инфраструктура;
- обновяване на специализираното оборудване за инспекция, почистване и ремонт на канализационните съоръжения.

Реализирането на тези инвестиции ще повиши техническия капацитет на дружеството за извършване на превантивна поддръжка, ще намали риска от запушвания и аварии и ще подобри експлоатационната надеждност на канализационната система.

Пречистване на отпадъчните води

За дейността по пречистване на отпадъчните води са предвидени инвестиции в размер на 345 хил. лв., насочени към обновяване на транспортните средства и технологичното оборудване, необходимо за експлоатацията на седемте пречиствателни станции за отпадъчни води.

Инвестиционната програма включва:

- закупуване на лекотоварни автомобили за обслужване на ПСОВ;
- обновяване на тежкотоварни автомобили, използвани при транспортиране на материали, оборудване и отпадъци;
- придобиване на специализирано технологично оборудване за експлоатация, контрол и поддръжка на пречиствателните станции.

Инвестициите ще подобрят надеждността на технологичните процеси, ще намалят експлоатационните рискове и ще осигурят необходимите технически ресурси за поддържане на високото качество на пречистването.

Предвидените инвестиции са насочени предимно към обновяване на транспортния парк, специализираната механизация, лабораторното и технологичното оборудване, което ще позволи:

- намаляване на времето за реакция при аварии;
- повишаване качеството и безопасността на ремонтните дейности;
- подобряване контрола върху качеството на питейната вода;
- повишаване надеждността на експлоатацията на водоснабдителните, канализационните системи и пречиствателните станции;
- намаляване на експлоатационните разходи и оптимизиране използването на човешките ресурси;
- изпълнение на показателите за качество, заложи в бизнес плана.

Инвестициите в собствени активи, съчетани с изпълнението на проекта по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г., ще осигурят необходимата техническа обезпеченост за устойчиво и качествено предоставяне на ВиК услугите на територията, обслужвана от „ВиК Добрич“ АД..

1.1.2. Инвестиции в публични активи

Инвестициите в публични активи представляват основната част от инвестиционната програма на „ВиК Добрич“ АД през регулаторния период 2027–2031 г. Те са насочени към рехабилитация, модернизация и изграждане на публичната ВиК инфраструктура с цел повишаване надеждността на системите, подобряване качеството на предоставяните услуги и изпълнение на нормативните изисквания в областта на водоснабдяването и отвеждането и пречистването на отпадъчните води.

За периода са планирани инвестиции в публични активи в общ размер на 37,621 млн. лв., които ще бъдат финансирани чрез комбинация от:

- 9,720 млн. лв. собствени средства на дружеството;
- 19,925 млн. лв. безвъзмездна финансова помощ по европейски програми, включително по Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“ по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г.;
- 98 хил. лв. заемни средства, представляващи вече поети ангажименти по инвестиционни проекти.

Разпределението на инвестициите по регулирани услуги е следното:

- 14,550 млн. лв. за услугата „Доставяне на вода на потребителите“;
- 6,966 млн. лв. за услугата „Отвеждане на отпадъчните води“;

- 16,105 млн. лв. за услугата „Пречистване на отпадъчните води“.

Най-значителен инвестиционен ресурс е предвиден през 2027–2029 г., когато ще се изпълняват основните дейности по европейския проект. След приключването му през 2030–2031 г. размерът на инвестициите намалява, като остава ресурс за довършителни дейности, възстановяване на инфраструктурата и изпълнение на инвестиции, финансирани със собствени средства.

При услугата „Доставяне на вода“ инвестициите са насочени към реконструкция и изграждане на водоснабдителни мрежи и съоръжения, подмяна на амортизирани водопроводи, изграждане на нови участъци, реконструкция на помпени станции и водоснабдителни съоръжения, както и намаляване на физическите загуби на вода и повишаване сигурността на водоснабдяването.

В направлението „Отвеждане на отпадъчните води“ инвестициите включват реконструкция и изграждане на канализационни колектори, канализационни мрежи и съоръжения, с което ще се подобри надеждността на канализационната система, ще се намали рискът от аварии, запушвания и инфилтрация на подпочвени води.

Най-голям относителен дял от инвестиционната програма е насочен към услугата „Пречистване на отпадъчните води“, където са предвидени инвестиции за реконструкция, модернизация на 4 пречиствателни станции и технологични съоръжения. Реализирането на тези инвестиции ще повиши ефективността на пречиствателните процеси, ще осигури съответствие с националните и европейските екологични изисквания и ще подобри надеждността на експлоатацията на съществуващите ПСОВ.

Изпълнението на инвестиционната програма ще има съществен положителен ефект върху дейността на дружеството, като ще доведе до:

- подобряване на качеството и непрекъснатостта на водоснабдителните услуги;
- намаляване на аварияте по водоснабдителната и канализационната мрежа;
- ограничаване на физическите загуби на вода и повишаване на енергийната ефективност;
- увеличаване на дела на населението с достъп до качествени услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчните води;
- подобряване на екологичното състояние на водните тела чрез повишаване ефективността на пречистването;
- постигане на заложените показатели за качество на ВиК услугите през регулаторния период.

Предвиденият размер и структура на инвестициите съответстват на дългосрочната стратегия за развитие на дружеството и осигуряват необходимите условия за устойчиво управление на ВиК инфраструктурата в област Добрич, като същевременно гарантират изпълнението на ангажиментите по европейските проекти и изискванията на регулатора.

1.1.3. Инвестиции в системи, регистри и бази данни

Дигитализацията на процесите и развитието на информационните системи са сред основните приоритети на „ВиК Добрич“ АД през регулаторния период 2027–2031 г. Предвидените инвестиции са насочени към изграждане и развитие на интелигентни системи за управление на ВиК инфраструктурата, повишаване на ефективността на експлоатационната дейност, подобряване на контрола върху технологичните процеси и осигуряване на надеждна информационна база за управление на активите.

Инвестиционната програма включва развитие на системите SCADA, Географската информационна система (ГИС), хидравличните модели на водоснабдителната мрежа, информационните системи на дружеството и обновяване на ИТ инфраструктурата.

Доставяне на вода на потребителите

В направлението „Доставяне на вода“ са предвидени инвестиции за разработване на хидравличен модел на водоснабдителната мрежа в размер на 50 хил. лв., разпределени равномерно през целия регулаторен период. Изграждането на модела ще подпомогне анализа на работните режими, оптимизирането на наляганията, идентифицирането на критични участъци и планирането на бъдещи реконструкции, както и ще съдейства за намаляване на физическите загуби на вода.

Планирано е и значително развитие на SCADA системата за водоснабдяване, за което са предвидени 396 хил. лв. Инвестициите ще осигурят разширяване на дистанционния контрол и управление на помпени станции, резервоари, сондажи и други ключови съоръжения. Това ще позволи своевременно откриване на аварийни ситуации, оптимизация на работните режими и намаляване на разходите за експлоатация и електроенергия.

Отвеждане на отпадъчните води

За услугата „Отвеждане на отпадъчните води“ са предвидени 50 хил. лв. за поэтапно внедряване и разширяване на SCADA система, която ще осигури дистанционен мониторинг на канализационните помпени станции и основните канализационни съоръжения. Това ще повиши надеждността на експлоатацията, ще съкрати времето за реакция при възникване на аварии и ще подобри управлението на технологичните процеси.

На този етап не се предвиждат инвестиции за разработване на хидравличен модел на канализационната мрежа, като необходимостта от подобна система ще бъде

анализирана след приключване на изпълнявания инфраструктурен проект по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. и актуализиране на техническата информация за мрежата.

Пречистване на отпадъчните води

За дейността по пречистване на отпадъчните води са планирани 50 хил. лв. за развитие на SCADA системите в пречиствателните станции. Предвижда се надграждане на системите за автоматизация, дистанционно управление и контрол на технологичните процеси, което ще осигури по-висока надеждност на експлоатацията, по-добър контрол върху качеството на пречистените отпадъчни води и по-ефективно използване на енергийните ресурси.

Географска информационна система (ГИС)

За развитие на Географската информационна система (ГИС) са предвидени инвестиции в размер на 293 хил. лв. Основната цел е цифровизиране на ВиК инфраструктурата, актуализиране на данните за активите и интегриране на пространствената информация с останалите информационни системи на дружеството.

Разширяването на ГИС ще позволи:

- по-прецизно управление на ВиК активите;
- по-бързо локализиране на аварии;
- подпомагане на инвестиционното планиране;
- подобряване на експлоатационната поддръжка;
- интеграция със SCADA системите, системата за управление на ремонтите и клиентската информационна система.

Информационни системи и ИТ инфраструктура

За развитие на корпоративните информационни системи са предвидени 75 хил. лв., които ще бъдат използвани за надграждане на специализираните програмни продукти, подобряване на обмена на информация между отделните звена и повишаване нивото на информационна сигурност.

Предвидени са и 45 хил. лв. за обновяване на ИТ хардуера, включително сървърно оборудване, работни станции, комуникационна техника и периферни устройства. Това ще гарантира надеждната работа на информационните системи и ще създаде необходимата техническа основа за бъдещото им развитие.

Реализирането на предвидените инвестиции в системи, регистри и бази данни ще подпомогне цифровата трансформация на „ВиК Добрич“ АД и ще създаде условия за модерно управление на ВиК инфраструктурата. Очакваните резултати включват:

- повишаване на надеждността и сигурността на експлоатацията;
- намаляване на времето за реакция при аварии и експлоатационни нарушения;
- подобряване на управлението на водните ресурси и оптимизиране на работните режими;
- повишаване на енергийната ефективност чрез автоматизирано управление на съоръженията;
- по-добро планиране на ремонтите и инвестициите въз основа на актуални пространствени и технически данни;
- подобряване на управлението на активите през целия им жизнен цикъл;
- повишаване качеството на обслужване на потребителите чрез по-бърз достъп до техническа и експлоатационна информация.

Развитието на цифровите системи е пряко свързано с изпълнението на проекта BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“, тъй като новоизградените съоръжения ще бъдат интегрирани в ГИС и SCADA системите на дружеството. Това ще позволи централизирано управление на активите, по-висока експлоатационна ефективност и устойчиво изпълнение на показателите за качество през целия регулаторен период.

1.2. ВРЪЗКА МЕЖДУ ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ТЕХНИЧЕСКА ЧАСТ НА БИЗНЕС ПЛАНА

Инвестиционната програма на „ВиК Добрич“ АД е разработена в пряка взаимовръзка с техническата част на бизнес плана и представлява основен инструмент за изпълнение на заложените цели по отношение на качеството, надеждността и ефективността на предоставяните ВиК услуги през регулаторния период 2027–2031 г.

При определяне на инвестиционните приоритети са използвани резултатите от анализа на техническото състояние на водоснабдителните, канализационните и пречиствателните системи, отчетените стойности на показателите за качество, честотата на аварияте, експлоатационните разходи, възрастта и амортизацията на активите, както и необходимостта от изпълнение на нормативните изисквания в областта на водоснабдяването и опазването на околната среда.

Основен фактор, определящ инвестиционната програма през настоящия регулаторен период, е изпълнението на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. Проектът включва мащабна реконструкция и изграждане на водоснабдителна, канализационна и пречиствателна инфраструктура и ще окаже съществено влияние върху техническите показатели и експлоатацията на системите през периода на изпълнение и след неговото приключване.

Инвестициите във водоснабдителната система са насочени към реконструкция на амортизирани участъци от водопроводната мрежа, модернизация на съоръженията, развитие на системите за автоматизация (SCADA), внедряване на географска информационна система (ГИС), разработване на хидравличен модел и обновяване на специализираната техника. Реализирането на тези дейности ще подпомогне постепенното намаляване на аварията по водопроводната мрежа, ограничаването на физическите загуби на вода, подобряването на управлението на налягането и повишаването на сигурността на водоснабдяването.

Инвестициите в канализационната система са насочени към реконструкция и обновяване на канализационни колектори и съоръжения, развитие на автоматизираното управление на канализационните помпени станции и осигуряване на необходимата механизация за експлоатация и поддръжка. Очакваният ефект е намаляване на броя на запусванията и аварията, ограничаване на инфилтрацията и подобряване надеждността на услугата по отвеждане на отпадъчните води.

В дейността по пречистване на отпадъчните води инвестициите са концентрирани върху модернизацията на пречиствателните станции, обновяването на технологичното оборудване, развитието на SCADA системите и осигуряването на специализирана техника. Тези инвестиции ще повишат ефективността на технологичните процеси, ще намалят риска от аварийни ситуации и ще осигурят устойчиво спазване на нормативните изисквания за качеството на пречистените отпадъчни води.

Паралелно с инфраструктурните инвестиции дружеството предвижда развитие на информационните системи, цифровизация на активите чрез ГИС, разширяване на автоматизацията и внедряване на съвременни инструменти за управление на експлоатационната дейност. Това ще подобри планирането на ремонтите, управлението на активите, контрола върху технологичните процеси и качеството на обслужване на потребителите.

Инвестиционната програма е съобразена с прогнозните изменения на експлоатационните показатели, включени в техническата част на бизнес плана. Част от положителните ефекти ще се проявяват постепенно, тъй като значителна част от строително-монтажните дейности ще се изпълняват през периода 2027–2029 г., а реалното отражение върху експлоатационните показатели ще бъде най-осезаемо след въвеждането на новите активи в редовна експлоатация.

По този начин е осигурена пряка причинно-следствена връзка между инвестиционната програма, техническите мерки, прогнозните стойности на показателите за качество и финансовите разчети на бизнес плана. Предвидените инвестиции създават необходимите предпоставки за устойчиво развитие на ВиК системите, подобряване качеството на предоставяните услуги и постигане на целите на регулаторния период.

2. ОПИСАНИЕ НА МЕХАНИЗМИТЕ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

2.1. ИНВЕСТИЦИИ ОТ СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА В СОБСТВЕНИ АКТИВИ

През регулаторния период 2027–2031 г. „ВиК Добрич“ АД предвижда инвестиции в собствени активи в общ размер на 1,625 млн. лв., които ще бъдат финансирани изцяло със собствени средства на дружеството. Не се предвижда използване на банкови кредити или други форми на външно финансиране за тази група инвестиции.

Източник на средствата са генерираните приходи от регулираната дейност, амортизационните отчисления и свободният паричен поток, формиран от текущата експлоатационна дейност на дружеството. Този подход осигурява финансова устойчивост на инвестиционната програма и не води до увеличаване на финансовата задлъжнялост.

Разпределението на инвестициите по регулирани услуги е както следва:

- 520 хил. лв. за услугата „Доставяне на вода на потребителите“;
- 760 хил. лв. за услугата „Отвеждане на отпадъчните води“;
- 345 хил. лв. за услугата „Пречистване на отпадъчните води“.

Инвестициите са насочени основно към придобиване и обновяване на специализирани автомобили, експлоатационна механизация, лабораторно и технологично оборудване, измервателна техника, информационни системи, SCADA оборудване, ГИС, ИТ инфраструктура и други активи, необходими за ефективната експлоатация на ВиК системите.

През периода е предвидено неравномерно разпределение на инвестициите, съобразено с експлоатационните потребности на дружеството. Най-значителен обем инвестиции в собствени активи е планиран за 2030 г., когато са предвидени 750 хил. лв., основно за обновяване на специализирана техника и оборудване, което ще подпомогне експлоатацията на новите и реконструирани публични активи, изградени по европейските инфраструктурни проекти.

Финансирането със собствени средства гарантира необходимата гъвкавост при изпълнение на инвестиционната програма, позволява своевременно придобиване на оборудването според текущите експлоатационни нужди и осигурява устойчиво развитие на дружеството без поемане на допълнителен финансов риск.

Предвидените инвестиции в собствени активи са в пълно съответствие с техническата част на бизнес плана и са насочени към повишаване на надеждността на експлоатацията, съкращаване на времето за реакция при аварии, подобряване на контрола върху технологичните процеси, цифровизация на управлението и изпълнение на показателите за качество на ВиК услугите през регулаторния период.

2.2. ИНВЕСТИЦИИ С ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА В СОБСТВЕНИ АКТИВИ

През регулаторния период 2027–2031 г. „ВиК Добрич“ АД не предвижда използване на привлечени средства за финансиране на инвестиции в собствени активи.

2.3. ИНВЕСТИЦИИ С ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА В ПУБЛИЧНИ АКТИВИ

През регулаторния период 2027–2031 г. „ВиК Добрич“ АД предвижда съществен дял от инвестициите в публични ВиК активи да бъде финансиран чрез привлечени средства. Тези средства са пряко свързани с изпълнението на Проект № BG16FFPR002-1.002-0004 „Изграждане на ВиК инфраструктура за обособената територия на "ВиК" АД, Добрич“, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г.

Привлеченото финансиране има целеви характер и се използва основно за изпълнение на инвестиции в публична ВиК инфраструктура, включително водоснабдителни и канализационни мрежи, съоръжения и пречиствателни мощности. Общият размер на инвестициите, финансирани с привлечени средства, е концентриран в първите години на регулаторния период, което съответства на графика за изпълнение на проекта по ПОС.

Разпределението по услуги показва, че привлечените средства са насочени както следва:

- в услугата „Доставяне на вода на потребителите“ – основно за реконструкция и разширение на водоснабдителната мрежа;
- в услугата „Отвеждане на отпадъчните води“ – за изграждане и рехабилитация на канализационна инфраструктура;
- в услугата „Пречистване на отпадъчните води“ – за модернизация и доизграждане на пречиствателни съоръжения.

Най-значимият обем на инвестициите с привлечени средства е реализиран в периода 2027–2029 г., когато се изпълняват основните строително-монтажни дейности по проекта. След 2029 г. не се предвижда съществено финансиране чрез привлечени средства, което е индикатор за приключване на основната фаза на проекта и преминаване към въвеждане в експлоатация и стабилизационен период.

Важно е да се подчертае, че привлечените средства не представляват класическо търговско кредитиране на инвестиционната програма, а са пряко обвързани със схемата на финансиране по европейския проект. По този начин се минимизира финансовият риск за дружеството и се гарантира, че инвестиционната програма не води до прекомерно натоварване на баланса.

Инвестициите с привлечени средства са съществен елемент от модернизацията на ВиК инфраструктурата и имат пряк ефект върху намаляване на аварияте, загубите на вода, инфилтрацията и подобряване на качеството на предоставяните услуги. Те създават основата за дългосрочно устойчиво функциониране на системите в обособената територия на оператора.

2.4. ИНВЕСТИЦИИ ОТ СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА В ПУБЛИЧНИ АКТИВИ

През регулаторния период 2027–2031 г. „ВиК Добрич“ АД предвижда съфинансиране на инвестиции в публични ВиК активи със собствени средства. Тези инвестиции представляват допълващ финансов ресурс към основния обем публични инвестиции, които се реализират чрез привлечени средства, включително по линия на европейско финансиране.

Общият размер на инвестициите в публични активи, финансирани със собствени средства, е разпределен равномерно през целия период, като се запазва постоянен годишен обем на финансиране. Това осигурява предвидимост на финансовото планиране и устойчивост при изпълнение на инвестиционната програма.

Собственото финансиране в публични активи е структурирано по услуги, както следва:

- Доставка на вода на потребителите – стабилен годишен обем от 1 267 хил. лв., насочен към съфинансиране на реконструкция и модернизация на водоснабдителната инфраструктура;
- Отвеждане на отпадъчните води – стабилен годишен обем от 323 хил. лв., предназначен за съфинансиране на канализационни проекти и съоръжения;
- Пречистване на отпадъчните води – стабилен годишен обем от 355 хил. лв., насочен към съфинансиране на инвестиции в пречиствателни съоръжения и технологични подобрения.

Този подход гарантира баланс между привлеченото финансиране и участието на оператора в публичните инвестиции, като осигурява необходимото съфинансиране по проектите и повишава ангажираността на дружеството към устойчивото управление на ВиК инфраструктурата.

Равномерното разпределение на средствата в периода 2027–2031 г. намалява финансовата волатилност и позволява ефективно планиране на паричните потоци, без да се създава допълнителен натиск върху оперативната дейност на дружеството.

Инвестициите със собствени средства в публични активи имат ключова роля за успешното изпълнение на инвестиционната програма и за постигане на целите за подобряване на качеството на ВиК услугите, намаляване на загубите на вода и повишаване на надеждността на системите.

3. АМОРТИЗАЦИОНЕН ПЛАН

3.1. АМОРТИЗАЦИОНЕН ПЛАН НА СОБСТВЕНИТЕ ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ НА ВИК ОПЕРАТОРА

Амортизационният план на собствените дълготрайни активи е разработен в съответствие с приложимата счетоводна политика на оператора и изискванията за регулаторно отчитане в рамките на бизнес плана за периода 2025–2031 г. Планът обхваща основните групи активи, разпределени по регулирани дейности – доставяне на вода на потребителите, отвеждане на отпадъчни води и пречистване на отпадъчни води.

Общата отчетна стойност на собствените дълготрайни активи показва умерена тенденция на нарастване през периода, обусловена от инвестиции в подмяна и разширение на техническите и транспортните средства, както и внедряване на нови информационни и комуникационни системи.

При доставяне на вода отчетната стойност на активите нараства от 4 109 хил. лв. до 4 629 хил. лв., като основен дял формират машини, специализирана механизация и транспортни средства.

При отвеждане на отпадъчни води стойността се увеличава от 2 342 хил. лв. до 3 102 хил. лв., като основен фактор са инвестиции в канализационна техника и транспорт.

При пречистване на отпадъчни води се наблюдава нарастване от 679 хил. лв. до 1 024 хил. лв., свързано основно с обновяване на оборудване и системи за контрол.

Амортизационната квота е изчислена при прилагане на нормативни амортизационни норми по групи активи (3%, 4%, 10%, 20% и 50%), като отразява както съществуващите активи, така и новопридобитите в рамките на инвестиционната програма.

Годишната амортизационна квота се характеризира със следните основни тенденции:

- При доставяне на вода тя се движи в диапазон между 104 и 132 хил. лв. годишно, с относителна стабилност през периода.
- При отвеждане на отпадъчни води квотата варира между 55 и 83 хил. лв., като се наблюдава умерено увеличение в края на периода.
- При пречистване на отпадъчни води амортизациите нарастват от 18 до 47 хил. лв., в съответствие с инвестициите в оборудване и информационни системи.

Общата амортизационна квота за регулираната дейност се запазва относително стабилна, с леки колебания, отразяващи поэтапното въвеждане в експлоатация на нови активи.

Най-значим дял в амортизационната база заемат:

Машины, апаратура и специализирано оборудване, които формират основната част от производствените активи и са ключови за експлоатацията на водоснабдителната и канализационната инфраструктура;

Транспортни средства, включително лекотоварни и тежкотоварни автомобили, които осигуряват оперативната дейност по поддръжка и аварийни ремонти;

Компютърна техника и информационни системи, които нарастват като дял в резултат на дигитализацията на процесите (вкл. СКАДА, ГИС и информационни системи);

Строителна и специализирана механизация, която остава ключов елемент в оперативната дейност и поддържането на мрежата.

Начислената до момента амортизация показва устойчиво нарастване през периода, в съответствие с увеличението на активите и тяхната експлоатация.

При водоснабдяване тя нараства от 2 956 хил. лв. до 3 683 хил. лв.

При канализация – от 1 838 хил. лв. до 2 208 хил. лв.

При пречистване – от 395 хил. лв. до 585 хил. лв.

Балансовата стойност на активите се запазва стабилна, което показва балансиран подход между нови инвестиции и амортизационно износване.

Амортизационният план осигурява предвидимост на разходите за амортизация и стабилна база за формиране на необходимите приходи от регулираната дейност. Структурата на активите показва постепенна модернизация на техническата база, с фокус върху:

- подмяна на транспортни и механизирани средства,
- дигитализация на процесите (СКАДА, ГИС, ИТ системи),
- подобряване на оперативната ефективност в трите основни дейности.

В резултат на това се осигурява устойчиво изпълнение на инвестиционната програма и съответствие между амортизационните разходи и реалната възвръщаемост на вложените активи.

3.2. АМОРТИЗАЦИОНЕН ПЛАН НА ПУБЛИЧНИТЕ ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ИЗГРАДЕНИ СЪС СРЕДСТВА НА ВИК ОПЕРАТОРА ЗА ПЕРИОДА НА БИЗНЕС ПЛАНА

Амортизационният план на публичните дълготрайни активи, изградени със средства на ВиК оператора, обхваща инфраструктурата, която остава публична собственост, но е финансирана чрез собствени средства на оператора в рамките на инвестиционната програма. Планът включва основни ВиК съоръжения – водопроводи,

канализационни мрежи, помпени станции, измервателни системи и съпътстваща инфраструктура.

През периода 2025–2031 г. се наблюдава значително нарастване на отчетната стойност на публичните активи, което е пряко следствие от реализацията на инвестиционната програма.

При водоснабдяване стойността на публичните активи нараства от 6 342 хил. лв. до 21 319 хил. лв., като основен принос имат водопроводните мрежи, измервателните устройства и помпеното оборудване.

При отвеждане на отпадъчни води се отчита най-динамичен ръст – от 540 хил. лв. до 7 783 хил. лв., обусловен от разширение и модернизация на канализационната инфраструктура.

При пречистване на отпадъчни води стойността нараства от 711 хил. лв. до 17 570 хил. лв., основно в резултат на инвестиции в съоръжения в ПСОВ, автоматизация и интелигентни системи за управление.

Инвестициите са концентрирани в няколко ключови групи активи:

- Водопроводни мрежи и СВО, които формират основния дял на инвестициите във водоснабдяването и осигуряват разширение и подмяна на остаряла инфраструктура;
- Канализационни мрежи и СКО, при които се наблюдава ускорено нарастване на активите в средата и края на периода;
- Съоръжения в ПСОВ, помпени и хлораторни станции, които формират най-големия дял в пречистването и са ключови за постигане на екологичните изисквания;
- Измервателни устройства и системи за СКАДА, които нарастват значително и отразяват процеса на дигитализация и автоматизация на управлението на мрежите;
- Интелектуална собственост (ГИС, хидравлични модели), която макар и с по-малък дял, има нарастващо значение за оперативното управление.

Годишната амортизационна квота следва логиката на въвеждане на новите активи в експлоатация и нараства пропорционално на инвестиционната програма:

- При водоснабдяване тя се увеличава от 310 хил. лв. до 886 хил. лв., отразявайки най-големия обем на инвестиции в мрежова инфраструктура.
- При отвеждане на отпадъчни води нараства от 40 хил. лв. до 195 хил. лв., като пикът е в периода на най-интензивно изграждане на канализация.

- При пречистване на отпадъчни води се наблюдава най-силен ръст – от 7 хил. лв. до 844 хил. лв., което е пряко свързано с въвеждането в експлоатация на нови и модернизираны съоръжения.

Начислената амортизация на публичните активи нараства устойчиво, което е естествен резултат от нарастващата активна база:

Водоснабдяване: от 1 171 хил. лв. до 4 877 хил. лв.

Отвеждане: от 156 хил. лв. до 901 хил. лв.

Пречистване: от 19 хил. лв. до 2 919 хил. лв.

Балансовата стойност на активите се увеличава значително във всички дейности, като най-силен е ефектът при пречистване и канализация, което отразява приоритетното насочване на инвестициите към екологична инфраструктура.

Амортизационният план на публичните активи показва ясно изразена тенденция на ускорена модернизация и разширение на ВиК инфраструктурата, финансирана със собствени средства на оператора. Основните резултати могат да се обобщят както следва:

- значително увеличение на публичната активна база във всички регулирани дейности;
- силна концентрация на инвестиции в канализация и пречистване;
- нарастваща роля на измервателни системи, СКАДА и дигитални решения;
- устойчиво нарастване на амортизационните разходи, съответстващо на въвеждането на новите активи.

Тази структура гарантира дългосрочна устойчивост на инфраструктурата и съответствие между инвестиционната програма, амортизационната политика и регулаторната рамка.

3.3. АМОРТИЗАЦИОНЕН ПЛАН НА ПУБЛИЧНИТЕ ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ, ПРЕДОСТАВЕНИ НА ВИК ОПЕРАТОРА С ДОГОВОР ЗА СТОПАНИСВАНЕ, ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА

Амортизационният план на публичните дълготрайни активи, предоставени на ВиК оператора с договор за стопанисване, експлоатация и поддръжка, обхваща основната инфраструктура за предоставяне на ВиК услугите, включително водоснабдителни и канализационни мрежи, съоръжения в ПСПВ и ПСОВ, помпени станции, електромеханично оборудване, измервателни устройства, SCADA системи и права върху интелектуална собственост.

Структурата на активите е доминирана от водопроводната и канализационната инфраструктура, които формират основната част от отчетната и балансовата стойност през целия регулаторен период. Тези активи са с по-ниски амортизационни норми (2%),

но поради значителния им обем имат определящо влияние върху общата амортизационна база. Съоръженията в пречиствателни, помпени и други технологични станции (4%), както и електромеханичното оборудване и измервателните системи (10%), допринасят за по-висока динамика на амортизационните разходи. Активите, свързани с интелектуална собственост (20%), имат ограничен относителен дял, но отразяват процеса на дигитализация на ВиК дейността.

В рамките на периода се наблюдава устойчиво нарастване на отчетната стойност на активите, обусловено от въвеждане в експлоатация на нови инфраструктурни обекти и модернизация на съществуващата мрежа. Паралелно с това нараства и годишната амортизационна квота, което е резултат от разширяване на амортизируемата база и включване на нови инвестиции.

Начислената амортизация показва стабилен ръст, съответстващ на експлоатационния цикъл на активите, като най-значим принос имат водопроводната и канализационната инфраструктура. Балансовата стойност се запазва относително стабилна, като отразява едновременно ефекта от нови инвестиции и натрупаното износване на съществуващите активи.

В обобщение, амортизационният план е изготвен в съответствие с приложимите регулаторни изисквания, отразява реалната структура на ВиК активите и осигурява прозрачна основа за формиране на признатите разходи за амортизация в рамките на регулаторния период.

4. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ

4.1. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ЕЛЕМЕНТИ ЗА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ ВОДА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

4.1.1. Разходи за материали

Разходите за материали при услугата „доставяне на вода на потребителите“ показват устойчиво нарастване през регулаторния период 2027–2031 г., като общият им размер се увеличава от 8 829 хил. лв. през 2024 г. до 10 919 хил. лв. през 2027 г., или ръст от 2 090 хил. лв. (24%). В следващите години се запазва плавна възходяща тенденция, обусловена основно от увеличение на енергийните и ремонтните разходи.

Най-съществен дял в структурата на разходите заемат разходите за електроенергия за технологични нужди, които формират основния двигател на ръста. Те нарастват от 7 925 хил. лв. през 2024 г. до 9 741 хил. лв. през 2027 г. (+1 817 хил. лв., или 23%), като тенденцията продължава и до края на периода. Това увеличение отразява влиянието на енергийните цени и потреблението, свързано с експлоатацията на помпени и технологични съоръжения.

Разходите за материали за оперативен ремонт също бележат съществено увеличение – от 344 хил. лв. през 2024 г. до 551 хил. лв. през 2027 г., което представлява ръст от 60%. Това е индикатор за нарастващи нужди от поддържане на остаряваща инфраструктура и повишена аварийност в мрежата.

Разходите за горива и смазочни материали, включително за транспорт и механизация, показват умерен, но устойчив ръст (в диапазон 10–15%), в съответствие с инфлационните процеси и увеличената експлоатационна дейност. Разходите за материали за обеззаразяване, коагуланти, флокуланти и лабораторно-технологични нужди също нарастват с темп около 10%, което е съобразено с обема на добитата и обработена вода.

Разходите за работно облекло, канцеларски материали и други спомагателни материали остават с минимален дял в общата структура и не оказват съществено влияние върху общата динамика.

В обобщение, структурата на разходите за материали е силно доминирана от електроенергията и оперативния ремонт, които определят основната част от ръста през регулаторния период. Наблюдаваната динамика е в съответствие с експлоатационните характеристики на ВиК системата и отразява както ценови, така и количествени фактори.

4.1.1.1. Разходи за електроенергия, договори, действащи цени

Разходите за електроенергия за технологични нужди са основен компонент в структурата на разходите за услугата „доставяне на вода на потребителите“, поради високата енергоемкост на ВиК системите, включително експлоатацията на помпени станции, водоснабдителни съоръжения и съпътстваща инфраструктура.

За целите на прогнозния период 2027–2031 г. количествата електроенергия са определени на база очаквано потребление по нива на напрежение, като се запазва относително стабилен профил след 2027 г. Общото потребление на електроенергия за ниско и средно напрежение нараства спрямо 2024 г., след което остава константно през останалата част от периода, в съответствие с предвидените експлоатационни режими и оптимизация на технологичните процеси.

По отношение на цените на електроенергията, при формирането на разходите са използвани актуални пазарни нива, съобразени с условията на свободния пазар на електроенергия в България, като са отчетени наблюдаваните тенденции в сегмента на небитовите потребители и технологичните консуматори. Прогнозните стойности отразяват очакваното запазване на пазарната волатилност и постепенна стабилизация на ценовите нива в средносрочен хоризонт.

Дружеството предвижда оптимизация на снабдяването с електроенергия чрез участие в централизирани и/или групови механизми за покупка, включително възможност за сключване на договори с специализирани структури в рамките на групата на Български ВиК холдинг, в частност „ВиК Енерджи Груп“. Очаква се подобен подход да допринесе за по-добра предвидимост на разходите, ограничаване на ценовия риск и постигане на по-конкурентни условия спрямо индивидуално договаряне на свободния пазар.

В обобщение, разходите за електроенергия са формирани при съчетаване на прогнозни количества, базирани на технологични нужди, и пазарно съобразени цени, като е отчетена възможността за оптимизация чрез групово договаряне в рамките на холдинговата структура.

4.1.2. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги при услугата „доставяне на вода на потребителите“ нарастват устойчиво през регулаторния период 2027–2031 г., от 1 148 хил. лв. през 2024 г. до 2 073 хил. лв. през 2031 г., което представлява увеличение с 925 хил. лв. Основният двигател на този ръст са услуги, пряко свързани с експлоатацията, поддръжката и сигурността на ВиК системата, както и нарастващи разходи за абонаментно и техническо обслужване.

Съществен дял в структурата заемат въоръжената и противопожарна охрана, както и сумите по договори за инкасиране, които нарастват пропорционално на обема на предоставяните услуги и събирането на вземания. Значим принос имат също консултантските услуги, включително юридически, финансово-счетоводни и технически, които отразяват необходимостта от външна експертна подкрепа при управлението и регулаторното съответствие на дейността.

Разходите за външни услуги за оперативен ремонт показват по-осезаем ръст, което е свързано с необходимостта от реакция при аварийни ситуации и поддържане на инфраструктурата в експлоатационна годност. Това е индикатор за засилена експлоатационна натовареност и необходимост от бърза мобилизация на външен капацитет.

Абонаментното обслужване, съобщителните услуги, лабораторните проби и услугите, свързани с контрол и мониторинг, също нарастват плавно, като отразяват цифровизацията на процесите и засилените изисквания за качество и контрол на водоснабдителните услуги.

Разходите за застраховки, наеми, транспортни и комунални услуги имат относително по-малък дял в общата структура, но следват общата инфлационна и експлоатационна динамика на сектора.

В обобщение, структурата на разходите за външни услуги е стабилна и диверсифицирана, като доминиращи са услуги, свързани с експлоатационна поддръжка, сигурност, събираемост на приходи и регулаторно съответствие. Наблюдаваната тенденция на увеличение е обоснована както от инфлационни фактори, така и от нарастващи изисквания към качеството и надеждността на ВиК услугите.

4.1.3. Разходи за възнаграждения и осигуровки

Разходите за възнаграждения и осигуровки при услугата „доставяне на вода на потребителите“ показват ясно изразена нарастваща тенденция през регулаторния период 2027–2031 г., като общият им размер се увеличава от 4 830 хил. лв. през 2024 г. до 7 393 хил. лв. през 2027 г. (+2 563 хил. лв., или 53%), и продължава да нараства до

12 930 хил. лв. в края на периода. Динамиката е обусловена основно от нарастване на разходите за труд и съпътстващите ги осигурителни и социални плащания.

Най-значим дял в структурата заемат разходите за трудови възнаграждения, които нарастват пропорционално на увеличението на персонала, индексацията на заплатите и необходимостта от осигуряване на достатъчен човешки ресурс за експлоатация, поддръжка и аварийна дейност. Допълнително влияние оказват и разходите за възнаграждения, свързани с оперативен ремонт, които нарастват с по-висок темп, отразявайки засилената аварийност и необходимостта от бърза реакция на терен.

Разходите за осигуровки следват пряко динамиката на възнагражденията и нарастват от 1 067 хил. лв. до 1 812 хил. лв. през 2027 г. (+70%), като основен принос имат социалните осигуровки върху основните трудови възнаграждения и върху оперативния ремонт.

Социалните разходи, включително ваучери за храна, отбелязват значително увеличение, което е свързано с политиката по задържане и мотивиране на персонала в условията на недостиг на квалифицирана работна сила в сектора. Този компонент има по-висока динамика спрямо останалите елементи на разходите за труд.

В обобщение, разходите за възнаграждения и осигуровки формират един от основните двигатели на общия ръст на експлоатационните разходи, като увеличението е обосновано от необходимостта от осигуряване на устойчив човешки ресурс, повишена натовареност на оперативните екипи и нарастващи изисквания към качеството и непрекъсваемостта на ВиК услугите.

4.1.4. Други разходи

Разходите, класифицирани като „Други разходи“, представляват сравнително малък, но стабилен елемент в структурата на общите оперативни разходи за услугата „доставяне на вода на потребителите“. За периода 2027–2031 г. се наблюдава умерен номинален ръст от около 10%, който е в съответствие с общата инфлационна динамика и не води до съществено изменение в относителния им дял.

Основните компоненти на тази категория включват разходи за охрана на труда, социални разходи, служебни карти и пътувания, командировки и други административни и организационни дейности. Най-голяма тежест имат разходите, свързани с безопасност и здраве при работа, както и тези, свързани с оперативната мобилност на персонала.

Запазва се относителна стабилност на разходите по отделните пера, без формиране на съществени нови разходни направления или структурни промени. Категорията има спомагателен характер и не оказва съществено влияние върху общата динамика на разходите за услугата, като нейното изменение следва общото ниво на ценови и организационни корекции в дружеството.

4.1.5. Прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p за извършването на нови дейности и/или експлоатация на нови активи

За регулаторния период не се предвиждат отделно обособени прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p , свързани с въвеждане в експлоатация на нови дейности и/или самостоятелни експлоатационни разходи за нови активи.

Следва да се отбележи, че в рамките на периода се реализират значителни инвестиции по линия на европейски проекти, включващи реконструкция, рехабилитация и модернизация на съществуващата ВиК инфраструктура. Тези дейности обаче са насочени основно към подобряване на съществуващи системи и активи, без да водят до съществено разширяване на обхвата на експлоатационната дейност или до въвеждане на нови, самостоятелно обособени експлоатационни направления, изискващи допълнителни текущи разходи.

В тази връзка, ефектите от реализираните инвестиции са отразени в рамките на съществуващата разходна структура на дружеството и не обуславят необходимост от формиране на допълнителен компонент по Q_p за нови дейности.

4.2. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ЕЛЕМЕНТИ ЗА УСЛУГАТА ОТВЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ

4.2.1. Разходи за материали

Разходите за материали за услугата „отвеждане на отпадъчните води“ остават с относително нисък дял в структурата на оперативните разходи и запазват умерена, плавно нарастваща динамика през регулаторния период 2027–2031 г. Общото им изменение спрямо базовата 2024 г. е ограничено и се характеризира с постепенен ръст от 17% до около 38% в края на периода.

Наблюдаваното увеличение е основно резултат от нарастващи потребности от материали за текуща експлоатация и оперативна поддръжка на канализационната мрежа, включително материали за аварийни и планови ремонти, както и консумативи, свързани с нормалното функциониране на системата. В същото време се отчита и частична оптимизация при отделни разходни пера, което води до компенсиращ ефект и ограничава общия темп на нарастване.

Структурата на разходите остава стабилна, без съществени изменения в състава на отделните материални групи. Не се предвиждат нови съществени разходни направления, като динамиката се определя предимно от инфлационни фактори и естественото изменение на експлоатационните нужди.

В обобщение, разходите за материали за услугата „отвеждане на отпадъчните води“ се характеризират с контролирана и предвидима динамика, съответстваща на текущото състояние и експлоатационните изисквания на канализационната система.

4.2.1.1. Разходи за електроенергия, договори, действащи цени

Разходите за електроенергия за услугата „отвеждане на отпадъчните води“ се характеризират с умерен, плавен ръст през регулаторния период 2027–2031 г., като се

увеличават от 114 хил. лв. през 2024 г. до 148 хил. лв. в края на периода. Динамиката на разхода е основно функция на експлоатационните нужди на канализационната система и режима на работа на съоръженията за отвеждане и изпомпване.

Средната цена на електроенергията нараства от 261,052 лв./МВтч през базовата година до 306,377 лв./МВтч за целия прогнозен период, като се приема нейното стабилизиране на ниво на свободния пазар. Това води до частично увеличение на разходите, независимо от запазването на относително постоянни количества потребена електроенергия.

Дружеството предвижда оптимизация на разходите чрез участие на свободния пазар на електроенергия и възможно снабдяване чрез структура, свързана с Български ВиК холдинг, включително „ВиК Енерджи Груп“, с цел ограничаване на ценовия риск и постигане на по-добри пазарни условия.

В обобщение, разходите за електроенергия остават стабилни като обем и предвидими като динамика, като основният фактор за изменението им е ценовото ниво на електроенергията.

4.2.2. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги за услугата „отвеждане на отпадъчните води“ се характеризират с умерен и контролируем ръст през регулаторния период 2027–2031 г., като нарастват от 43 хил. лв. до 71 хил. лв., или с приблизително 13% спрямо базовата 2024 г. Изменението е плавно и следва основно инфлационната динамика и текущите потребности от поддържащи и спомагателни услуги.

В структурата на разходите преобладават дейности с експлоатационен и поддържащ характер, включително техническо обслужване, лабораторен контрол, комуникационни услуги, административни и логистични дейности. Част от перата запазват стабилни нива през целия период, което показва ограничена зависимост от нови външни услуги и липса на съществени структурни промени.

Най-съществен принос към изменението имат разходи, свързани с оперативната поддръжка и специфични технически услуги, които отразяват необходимостта от гарантиране на непрекъсната и безопасна експлоатация на канализационната система. В същото време се наблюдава частично компенсиране чрез оптимизация на отделни административни и спомагателни пера.

В обобщение, разходите за външни услуги запазват стабилна структура и предвидима динамика, като тяхното изменение не води до съществена промяна в общия разходен профил на услугата.

4.2.3. Разходи за възнаграждения и осигуровки

Разходите за възнаграждения и осигуровки за услугата „отвеждане на отпадъчните води“ нарастват устойчиво през регулаторния период 2027–2031 г., като се увеличават от 205 хил. лв. до 460 хил. лв.. Динамиката отразява както необходимостта от осигуряване на достатъчен човешки ресурс за експлоатация и поддръжка на

канализационната система, така и актуализация на възнагражденията с оглед пазарните нива на труда.

Основният дял на разходите е свързан с трудови възнаграждения на оперативния персонал, който извършва дейности по текуща експлоатация, аварийни ремонти и поддръжка на канализационната инфраструктура. Допълнително нарастване се наблюдава при разходите за оперативен ремонт, което е пряко свързано с увеличената натовареност на системата и необходимостта от бърза реакция при аварийни ситуации.

Разходите за осигуровки следват динамиката на възнагражденията и нарастват пропорционално, в съответствие с действащото законодателство. Запазва се структурата на разходите по основни пера, без съществени структурни промени, като увеличението е резултат предимно от количествени и ценови фактори, а не от въвеждане на нови разходни направления.

В обобщение, разходите за възнаграждения и осигуровки се характеризират с предвидим и устойчив ръст, съответстващ на необходимостта от гарантиране на надеждна експлоатация на услугата „отвеждане на отпадъчните води“.

4.2.4. Други разходи

Разходите, включени в категория „Други разходи“ за услугата „отвеждане на отпадъчните води“, са с незначителен дял в общата разходна структура и запазват стабилни нива през целия регулаторен период 2027–2031 г. Общият им размер се увеличава минимално – от 2 хил. лв. до 3 хил. лв., като изменението е в рамките на около 10%.

Перата в тази група имат предимно административен и спомагателен характер и обхващат ограничен брой дейности, свързани с оперативната организация на услугата. Наблюдава се пълна липса на съществени нови разходни направления, както и липса на значими структурни изменения в състава на категорията.

Изменението на разходите е предимно резултат от инфлационни фактори и минимални корекции, свързани с текущото функциониране на системата, без влияние върху общия разходен профил на услугата.

В обобщение, „Други разходи“ остават стабилни, с незначителен финансов ефект и без съществено значение за формирането на цената на услугата „отвеждане на отпадъчните води“.

4.2.5. Прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p за извършването на нови дейности и/или експлоатация на нови активи

За регулаторния период не се предвиждат отделно обособени прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p , свързани с въвеждане в експлоатация на нови дейности и/или самостоятелни експлоатационни разходи за нови активи.

Следва да се отбележи, че в рамките на периода се реализират значителни инвестиции по линия на европейски проекти, включващи реконструкция,

реhabилитация и модернизация на съществуващата ВиК инфраструктура. Тези дейности обаче са насочени основно към подобряване на съществуващи системи и активи, без да водят до съществено разширяване на обхвата на експлоатационната дейност или до въвеждане на нови, самостоятелно обособени експлоатационни направления, изискващи допълнителни текущи разходи.

В тази връзка, ефектите от реализираните инвестиции са отразени в рамките на съществуващата разходна структура на дружеството и не обуславят необходимост от формиране на допълнителен компонент по Qr за нови дейности.

4.3. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ЕЛЕМЕНТИ ЗА УСЛУГАТА ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ

4.3.1. Разходи за материали

Разходите за материали за услугата „пречистване на отпадъчните води“ се характеризират с умерен и устойчив ръст през регулаторния период 2027–2031 г., като нарастват от 480 хил. лв. през 2024 г. до 543 хил. лв. през 2027 г. (+13%), с последваща плавна прогресия до 664 хил. лв. през 2031 г. Динамиката е предвидима и следва основно инфлационните процеси и експлоатационните нужди на пречиствателните съоръжения.

Основен дял в разходите формират електроенергията за технологични нужди и материалите за поддръжка и експлоатация на съоръженията, включително консумативи, реагенти и материали за оперативен ремонт. Нарастването при тези позиции е свързано с интензивната експлоатация на пречиствателните процеси и необходимостта от поддържане на технологичната надеждност и нормативното качество на пречистване.

Част от разходните пера запазват относително стабилни нива през целия период, което показва липса на съществени структурни промени в технологията на пречистване и ограничено влияние на нови дейности или съоръжения. Наблюдава се и частично компенсиране чрез оптимизация при отделни позиции, включително намаление при конкретни разходни елементи.

В обобщение, разходите за материали при услугата „пречистване на отпадъчните води“ се характеризират със стабилна структура и предвидим растеж, обусловен основно от ценови фактори и текущи експлоатационни нужди, без съществени изменения в технологичния модел на услугата.

4.3.1.1. Разходи за електроенергия, договори, действащи цени

Разходите за електроенергия за услугата „Пречистване на отпадъчните води“ са формирани въз основа на прогнозни количества потребление по нива на напрежение (ниско и средно), както и собствено производство на електроенергия от когенерационни мощности, без потребление на високо напрежение.

Общото потребление на електроенергия нараства от 1 520 МВтч през 2024 г. до 1 679 МВтч през 2031 г., като динамиката е плавна и отразява единствено естествено

увеличение на експлоатационното натоварване на съоръженията. Структурата на потреблението включва както закупена електроенергия от свободния пазар, така и собствено произведена електроенергия, която достига приблизително 411 МВтч през 2031 г. и има стабилизиращ ефект върху общите разходи.

Разходите са изчислени при прилагане на прогнозни пазарни цени, съобразени с наблюдаваните нива на свободния пазар. Средните цени се движат в диапазон от приблизително 237,143 лв./МВтч (ниско напрежение) и 213,560 лв./МВтч (средно напрежение) през 2024 г., като достигат съответно около 289,454 лв./МВтч и 249,092 лв./МВтч през регулаторния период. Ценовите нива отразяват очакваната пазарна конюнктура и не предполагат наличие на фиксирани дългосрочни договори с гарантирани отстъпки.

В структурата на снабдяването е включено и собствено производство на електроенергия от когенерационна инсталация, което се отчита по по-ниска себестойност (69,120 лв./МВтч) и допринася за ограничаване на общия разход за закупена електроенергия.

Показателите за енергийна ефективност (специфичен разход кВтч/м³) показват относително стабилни нива в рамките на периода, с леки колебания, които са характерни за технологичния процес на пречистване и не предполагат съществени структурни промени.

В обобщение, разходите за електроенергия в услугата „Пречистване на отпадъчни води“ се характеризират със стабилна структура, умерен ръст, балансиран от собствено производство и съобразен с пазарната ценова динамика.

4.3.2. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги за услугата „Пречистване на отпадъчните води“ нарастват от 140 хил. лв. през 2024 г. до 610 хил. лв. през 2031 г., като се наблюдава устойчив възходящ тренд, обусловен основно от разширяване на обхвата на поддържащите дейности и увеличаване на потребностите от външно възлагане.

Основната част от разходите е свързана с договори за обслужване, техническа поддръжка, лабораторни анализи, охрана, комуникационни и транспортни услуги, както и услуги по оперативен ремонт. При повечето позиции се наблюдава умерен годишен ръст в рамките на около 9–10%, който отразява индексация на цените и инфлационни процеси, без съществени структурни промени в видовете услуги.

По-съществено увеличение се отчита при разходите за оперативен ремонт и специализирани външни услуги, където нарастването е свързано с необходимостта от поддържане на техническата изправност на съоръженията и повишаване на експлоатационната надеждност.

Отделни позиции с фиксиран или рязко изменен характер са резултат от специфични договорни отношения и включване/разширяване на определени услуги в прогнозния период, без това да води до промяна в общата структура на разходите.

В обобщение, разходите за външни услуги следват предимно инфлационно и договорно обусловен ръст, при запазване на относително стабилна структура на услугите и без съществени отклонения в характера на дейностите.

4.3.3. Разходи за възнаграждения и осигуровки

Разходите за възнаграждения и осигуровки за услугата „Пречистване на отпадъчните води“ нарастват от 749 хил. лв. през 2024 г. до 2 270 хил. лв. през 2031 г., което представлява значителен, но плавно разпределен ръст в рамките на прогнозния период.

Основната част от увеличението е свързана с разходи за трудови възнаграждения, които следват нарастване, съобразено с предвиденото развитие на дейността, необходимостта от осигуряване на достатъчен персонал за експлоатация и поддръжка на съоръженията, както и с очакваното нарастване на средните нива на възнаграждения в сектора. Допълнително влияние оказват и разходите за оперативен персонал, свързан с поддръжката и аварийните дейности, които нарастват пропорционално на експлоатационния обем.

Разходите за осигурителни вноски следват динамиката на възнагражденията и запазват относително постоянна структура спрямо фонд „работна заплата“. Налице е и умерено увеличение на социалните разходи, включително ваучери за храна и други социални придобивки, което е в съответствие с действащата нормативна рамка и вътрешната политика на дружеството.

В обобщение, наблюдаваното нарастване на разходите за персонал е обосновано от едновременното действие на количествени фактори (организация и обхват на дейността) и ценови фактори (нива на възнаграждения и осигурителни тежести), без структурни изменения в начина на формиране на разходите.

4.3.4. Други разходи

Другите разходи за услугата „Пречистване на отпадъчните води“ са с относително нисък дял в общата структура на разходите и нарастват плавно от 6 хил. лв. през 2024 г. до 9 хил. лв. през 2031 г.

Динамиката на тази група разходи е предимно стабилна, като се наблюдава минимално изменение през отделните години, обусловено основно от индексация на единични разходни позиции и ограничени промени в административно-спомогателните дейности. В рамките на групата се включват разходи с ниска стойност и периодичен характер, които не формират съществена тежест върху общите разходи за услугата.

Не се идентифицират структурни промени или нови значими разходни направления в тази категория, като същата запазва поддържащ и допълващ характер спрямо основните оперативни разходи.

В обобщение, „Други разходи“ остават стабилни и предвидими, без съществено влияние върху общия разходен профил на услугата.

4.3.5. Прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p за извършването на нови дейности и/или експлоатация на нови активи

За регулаторния период не се предвиждат отделно обособени прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p , свързани с въвеждане в експлоатация на нови дейности и/или самостоятелни експлоатационни разходи за нови активи.

Следва да се отбележи, че в рамките на периода се реализират значителни инвестиции по линия на европейски проекти, включващи реконструкция, рехабилитация и модернизация на съществуващата ВиК инфраструктура. Тези дейности обаче са насочени основно към подобряване на съществуващи системи и активи, без да водят до съществено разширяване на обхвата на експлоатационната дейност или до въвеждане на нови, самостоятелно обособени експлоатационни направления, изискващи допълнителни текущи разходи.

В тази връзка, ефектите от реализираните инвестиции са отразени в рамките на съществуващата разходна структура на дружеството и не обуславят необходимост от формиране на допълнителен компонент по Q_p за нови дейности.

4.4. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ЕЛЕМЕНТИ ЗА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ НА ВОДА С НЕПИТЕЙНИ КАЧЕСТВА

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не предоставя такава услуга.

4.5. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ЕЛЕМЕНТИ ЗА УСЛУГАТА ДОСТАВЯНЕ ВОДА НА ДРУГ ВИК ОПЕРАТОР

„Водоснабдяване и Канализация Добрич“ АД не доставя вода на друг ВиК оператор

4.6. АНАЛИЗ ПО ЕЛЕМЕНТИ НА РАЗХОДИТЕ ЗА НОВИ ОБЕКТИ И /ИЛИ ДЕЙНОСТИ ВКЛЮЧЕНИ В КОЕФИЦИЕНТА Q_p .

За регулаторния период не се предвиждат отделно обособени прогнозни бъдещи разходи, включени в коефициент Q_p , свързани с въвеждане в експлоатация на нови дейности и/или самостоятелни експлоатационни разходи за нови активи.

Следва да се отбележи, че в рамките на периода се реализират значителни инвестиции по линия на европейски проекти, включващи реконструкция, рехабилитация и модернизация на съществуващата ВиК инфраструктура. Тези дейности обаче са насочени основно към подобряване на съществуващи системи и активи, без да водят до съществено разширяване на обхвата на експлоатационната дейност или до въвеждане на нови, самостоятелно обособени експлоатационни направления, изискващи допълнителни текущи разходи.

В тази връзка, ефектите от реализираните инвестиции са отразени в рамките на съществуващата разходна структура на дружеството и не обуславят необходимост от формиране на допълнителен компонент по Q_p за нови дейности.

4.6.1. Анализ на разходите включени в коефициента Qp за услугата доставяне вода на потребителите

4.6.2. Анализ на разходите включени в коефициента Qp за услугата отвеждане на отпадъчни води

4.6.3. Анализ на разходите включени в коефициента Qp за услугата пречистване на отпадъчни води

5. СОЦИАЛНА ПРОГРАМА

„В и К Добрич” АД изпълнява социална програма в съответствие с Колективния трудов договор, Браншовият трудов договор и нормативните изискванията на българското законодателство, в това число Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги и наредбите към него.

Работодателят осигурява безопасни и здравословни условия на труд, като реализира конкретна програма според изискванията на ЗБУТ. „В и К Добрич” АД има сключен договор със специализирана служба по трудова медицина за осигуряване на периодични профилактични прегледи за всички работещи във фирмата. За подобряване на условията на труд в предприятието и предотвратяване на вредните въздействия на работната среда се предоставя безплатна предпазна храна, противоотрови и тонизиращи напитки на работещите при условия опасни за здравето на работещите.

Социалните ангажименти на фирмата са насочени към обезпечаване на:

- социални гаранции, предвидени в законите и нормативната база на Република България
- социални гаранции, определени в Колективния трудов договор на „Водоснабдяване и канализация Добрич” АД гр. Добрич.

Разходите за социална програма (включително ваучери за храна и социални придобивки) показват ясно изразена възходяща тенденция през регулаторния период. Основният компонент са социалните разходи за всички категории персонал, които нарастват от 169 хил. лв. през 2024 г. до 740 хил. лв. през 2031 г., което представлява увеличение от 151%. Динамиката е пряко свързана с нарастването на фонда на работната заплата и съответното увеличение на социалните плащания, включително ваучери за храна.

Общата тенденция показва, че социалната програма е пряко обвързана с политиката по доходите в дружеството и има предимно компенсаторен характер, без да води до структурни изменения в разходната база.

6. ЕДИННА СИСТЕМА ЗА РЕГУЛАТОРНА ОТЧЕТНОСТ

6.1. ПОДХОД ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ, В Т.Ч. И КОЕФИЦИЕНТИ ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИ, РАЗХОДИ И ПРИХОДИ ЗА НЕРЕГУЛИРАНА ДЕЙНОСТ, И МЕЖДУ РЕГУЛИРАНИТЕ УСЛУГИ

Дълготрайните материални и нематериални активи обслужващи пряко отделните регулирани В и К дейности в дружеството са заведени в счетоводните регистри в счетоводни подсметки, съответстващи на съответната дейност.

Активите, които обслужват повече от една регулирана услуга се заведени в счетоводните регистри в обща подсметка, която се разпределя по видове В и К услуги на базата на дела на разходите за съответната услуга.

Разходите за дейността на дружеството са класифицирани на разходи за регулирана дейност и на разходи за нерегулирана дейност. Тези, които съгласно Наредбата за регулиране на цените на В и К услугите са категоризирани като разходи за нерегулирана дейност са отделени в отделни аналитични счетоводни сметки.

В отделни счетоводни подсметки са групирани разходите за следните регулирани дейности:

- Доставка на вода на потребители
- Отвеждане на отпадъчни води
- Пречистване на отпадъчни води

Основните икономически елементи, по които са групирани разходите за регулираните дейности - доставка на вода на потребители, отвеждане отпадъчни води и пречистване на отпадъчни води са следните :

- Разходи за материали;
- Разходи за външни услуги;
- Разходи за амортизации;
- Разходи за възнаграждения;
- Разходи за осигуровки;
- Други разходи;
- Разходи за текущ ремонт.

Отчетните данни за разходите, които са общи за дейността, като Общи разходи за производство, Разходи за спомагателна дейност, Разходи за организация и управление и Разходи за продажби са разпределени към обслужваните от тях регулирани дейности на база преките разходи за дейностите.

Приходите от регулирани услуги са формирани от фактурираните количества за съответната услуга и утвърдените цени. Осчетоводяват се в съответните счетоводни подметки, съответстващи на вида регулирана дейност.

Всички други приходи, различни от тези, които са с цени утвърдени от КЕВР са класифицирани в подметки от нерегулирана дейност.

Осчетоводяването по дейности се извършва текущо. Разпределението на общите активи и разходи за целите на ЕССО/ЕСРО се извършва след всяко тримесечие текущо и с натрупване за периодите. Преизчисляването на амортизациите за целите на регулаторното счетоводство се извършва веднъж годишно и текущо при необходимост.

6.2. ПРИНЦИПИ НА ОТЧИТАНЕ НА РЕМОНТНАТА ПРОГРАМА

Спазени са изискванията на ЕСРО за отчитане на ремонтната програма и са създадени аналитични сметки за текущо счетоводно отчитане на оперативни ремонти, съгласно структурата на ремонтната програма.

За осъществяване на дейността си, Дружеството извършва: оперативни ремонти работи, които са планирани и ремонтни дейности за отстраняване на възникнали аварии. Планираният размер на разходите за текущ и аварийен ремонт е предложен с параметри на Ремонтната програма в настоящия Бизнес план.

В ремонтната програма не се отнасят разходи, които нямат характер на оперативен ремонт, разходи за капиталови ремонти, неприсъщи разходи, съгласно Указанията за прилагане на Наредбата за РКВКУ.

Извършените разходи от ремонтните дейности се осчетоводяват в предварително обособени обекти с отделен номер, по който се отчитат извършените разходи за материали, външни услуги, разходи за възнаграждения, осигуровки и други свързани с конкретния обект. Към тях се прибавят и извършените разходи от звено „Автотранспорт и строителна механизация“, както и от други спомагателни звена, които са били ангажирани с конкретния обект. Обектите включени в планираната ремонтна програма са класифицирани съгласно видовете В и К дейности и услуги.

За отстраняването на възникналите В и К аварии са обособени работни групи по експлоатационни технически райони. Извършваните от тях ремонтни работи и разходи се документират индивидуално за всяка една авария с „Протокол за авария“ и се осчетоводяват към съответния район. По райони се осчетоводяват и всички преки разходи, извършени за съответната дейност.

6.3. ПРИНЦИПИ НА ОТЧИТАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРОГРАМА

Създаване на проектни кодове (разходни центрове), аналитични сметки за текущо счетоводно отчитане на инвестициите, съгласно структурата на инвестиционната програма.

Изпълнението на инвестиционната програма се отчита на принципа на начислението и документалната обосновааност. Отчитането се извършва в счетоводна

сметка „Разходи за придобиване на Дълготрайни активи“, като са формирани счетоводни подсметки по видовете регулирани В и К дейности, както и за нерегулираната дейност.

Придобиването на нетекущите активи се осъществява, чрез доставяне на актива и/или чрез изграждането му по т.н. стопански начин от дружеството. Всички новопридобити активи, които могат да съществуват самостоятелно се завеждат като такива.

Нетекущите активи се признават като първоначално се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние и на мястото за предвидената му от Ръководството употреба. След първоначалното им признаване машините, съоръженията, компютърното оборудване, стопанския инвентар, транспортните средства и нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване намалена с размера на начислената амортизация.

Когато в нетекущите активи се съдържат съществени компоненти с различна продължителност на полезен живот, тези компоненти се отчитат като самостоятелни активи.

Последващи разходи, включително извършени за замяна на компонент от актива, се капитализират в стойността на актива, само ако отговарят на критериите за признаване. Всички други последващи разходи се признават текущо в годината, през която са направени.

6.4. ПРИНЦИПИ НА КАПИТАЛИЗИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ

За остойностяване на направените капиталовите разходи се създават придружителни документи, обосноваващи извършването, отнасянето и остойностяването на разхода като капиталов към съответния инвестиционен проект.

Работата по капитализиране на разходите, свързани с изграждането, реконструкция, рехабилитация и модернизацията на нетекущите активи се документира, като разходи по икономически елементи, чрез издаване на искания, сведения за вложен труд, пътни листи, протоколи, фактури за ползвани външни услуги и други документи доказващи съществеността на съответния разход за всеки един калкулативен обект. Всички разходи се обобщават и се формира признаната стойност, която съответства на отчетната стойност по която се осчетоводява и завежда всеки актив.

Принципи на капитализиране на разходите:

- ежемесечно отчитане на изписани материали, вложен труд, съгласно времеви карти, гориво, механизация и други свързани разходи;

- създаване на досие с придружителни документи, обосноваващи извършването, отнасянето и остойността на разхода като капиталов към съответния инвестиционен проект.

6.5. ПРИНЦИПИ НА ОТЧИТАНЕ НА ОПЕРАТИВНИ И КАПИТАЛОВИ РЕМОНТИ

За отчитане на оперативните и капиталовите ремонти са въведени работни карти, отчитащи извършената работа, които съдържат минималната необходима информация разписана в инструкциите за водене на ЕСРО.

Всички разходи свързани с текущия ремонт и поддръжката, които са последващи разходи, свързани със съществуващ актив и целта на извършването им е да поддържат в изправност този актив, вкл. да възстановяват и поддържат обичайната му експлоатационна годност, но които не водят до повишаване на капацитета и/или значително удължаване на полезния му живот и/или промяна на неговото функционално предназначение и възможности са оперативни.

Всеки разход извършен за придобиване, изграждане, подобрене или основен ремонт на дълготраен актив в дружеството се разглежда като инвестиция. За дълготраен актив дружеството счита покупка, подобрения, модернизация и рехабилитация /списъкът не е изчерпателен/, водещи до подобряване на състоянието, удължаване на полезния живот, промяна във функционалното предназначение, подобряване на качеството на оказваните услуги, повишаване на капацитета или неговата стойност и др. За целите на регулаторното планиране и отчитане операторът не прилага стойностен праг за признаване на инвестиция/ДМА.

Дружеството не отчита като инвестиция неприсъщи разходи, в т. ч. за източени водни количества.

- Рехабилитация на ВиК мрежа и на други съоръжения – инвестиция / капиталов ремонт
- Ремонт на ВиК мрежа и на други съоръжения, машини и оборудване – оперативен разход/ оперативен ремонт

За капиталов ремонт на ВиК мрежа се счита и признава като инвестиция подмяната на тръба с дължина над 10 м.

За оперативен ремонт на ВиК мрежа се счита и признава като оперативен разход подмяната на тръба с дължина под 10 м.

При изграждане или подмяна на сградни водопроводни или канализационни отклонения не се прилага изискването за дължина на тръбата при определяне на разхода като капиталов или оперативен.

Дължината на подменената тръба е единственото изискване за признаване на извършената рехабилитация на ВиК мрежата като инвестиция и последващото ѝ заприхождаване като актив с прилежащите му амортизации. Присъствието или

отсъствието на разрешителни книжа за обекта не са условия за третирането и признаването му за регулаторни цели като инвестиция или разход. 174

Въвеждане на работни карти, отчитащи извършената работа и съдържаща минимум следната информация:

- ☐ Адрес на работа;
- ☐ Дата на изпълнение;
- ☐ Вид и описание на извършената работа;
- ☐ Технически параметри на вложени материали;
- ☐ Вложени материали - вид, количество и стойност;
- ☐ Вложен труд- служители, брой часове на работа и стойност;
- ☐ Механизация – вид, брой, часове на работа и пробег, стойност;
- ☐ Обща стойност на обекта.

Разходите свързани със вложения на средства в създаването на изцяло нови активи или реконструкция, модернизация или подмяна на съществена част от съществуващи активи и водят до повишаване на капацитета и/или значително удължаване на полезния живот са разходи свързани с капиталови ремонти, включително рехабилитация и изграждане на В и К съоръжения.

6.6. ПРИНЦИПИТЕ НА ОТДЕЛЯНЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ДЕЙНОСТИ И ПО УСЛУГИ

Спазени за заложените принципи в Указанията за образуване на цени и правилата за водене на регулаторна отчетност. Разпределяемите разходи се отнасят към съответната синтетична група сметки със заложен в счетоводната система коефициенти за разпределение.

Разходите се разделят на регулирани и нерегулирани, според дейността, за която се отнасят и по водоснабдителни системи. Основните раздели информация за дейностите, които са обект на регулиране, са разходите свързани с пряката дейност и разпределяемите (общи) разходи:

- Преки: - дейност 11-Доставяне на вода на потребители;
 -дейност 12- Отвеждане на отпадъчни води;
 -дейност 13- Пречистване на отпадъчни води;
- Разходи за присъединяване към В и К системи – 51 и 52 - Присъединяване към В и К системи;
- Нерегулирани – дейност 40 - Нерегулирана дейност;
- Разпределяеми (общи) –дейност 11 и 14 - Административна и спомагателна дейност;

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БИЗНЕС ПЛАНА

1. ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПРОГРАМА

Графикът за изпълнение на инвестиционната програма е отразен в табличния модел в бизнес плана (Справка № 9), като са посочени и съответните абсолютни стойности на прогнозните нива по години за периода на бизнес плана.

2. ГРАФИК ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО

Подобряването на качеството на информация е от съществено значение за точността на показателите за качество. Дружеството е въвело всички изисквани Регистри, системи и бази данни, като всеки се поддържа спрямо одобрените Вътрешни правила за работа с регистри и бази данни. В бъдеще „В и К Добрич“ АД ще продължи ежедневната работа по всеки един регистър.

Графикът за постигане показателите за качество и/или максимално доближаване до техните стойности, определени от КЕВР е отразен в табличния модел на бизнес плана, Справка № 3.

3. ГРАФИК ЗА ПОСТИГАНЕ ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА КАЧЕСТВО, ВКЛ. ЗА НАМАЛЯВАНЕ ЗАГУБИТЕ НА ВОДА

Графикът за постигане на показателите за качество е отразен в табличния модел в бизнес плана. (Справка № 3). Размера на показателите за качество е показан по години за периода на бизнес плана. За последната година е посочен индивидуалния показател, който следва да бъде постигнат. Графикът за намаляване на загубите е отразен в табличния модел в бизнес плана (Справка № 4), като са посочени и съответните абсолютни стойности на прогнозните нива на намаление по години за периода на бизнес плана. За последната година е предвидено ниво на загубите, съответстващо на определеното целево ниво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият бизнес план на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД за регулаторния период 2027–2031 г. отразява балансиран подход между интересите на потребителите, акционерите и дружеството, съчетавайки изискванията за финансова устойчивост, социална поносимост на цените и постигане на нормативно определените показатели за качество на ВиК услугите.

В технически план дружеството залага на поетапно доближаване до индивидуалните целеви нива на показателите за качество, определени от КЕВР по реда на НРКВКУ, с акцент върху намаляване на загубите на вода, подобряване на надеждността на водоснабдителната и канализационната инфраструктура и повишаване на ефективността на пречиствателните съоръжения. Реализацията на тези цели се подкрепя от мащабна инвестиционна програма, в т.ч. проект на стойност 161 540 хил. лв. по Програма „Околна среда“ 2021–2027 г. (от които 109 985 хил. лв. безвъзмездна финансова помощ), допълнена от собствени инвестиции в размер на 1 625 хил. лв. за периода, изцяло самофинансирани, без необходимост от банкови или други заемни средства — обстоятелство, което гарантира финансова независимост и стабилност при изпълнението на инвестиционните намерения.

В търговски план предложените цени на ВиК услугите нарастват поетапно от 5,363 лв./м³ през 2027 г. до 7,709 лв./м³ през 2031 г., като увеличението е обосновано от нарастващите разходи за електроенергия, материали и възнаграждения, както и от въвеждането в експлоатация на нови активи. Извършеният анализ на социалната поносимост потвърждава, че предложените цени остават трайно под законоустановения праг през целия период — при максимална цена от 7,709 лв./м³ социално поносимата цена възлиза на 10,235 лв./м³, а делът на разходите за минимално потребление от средномесечния доход на лице остава в границите 1,48%–1,88%, при нормативен критерий от 2,5%.

Финансовият анализ показва нарастваща, но управляема разходна база, движена основно от енергийните разходи и нуждите от експлоатационен ремонт на остаряваща инфраструктура, докато социалната програма на дружеството продължава да гарантира законоустановените и договорно определените права на персонала.

В обобщение, бизнес планът на „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД за периода 2027–2031 г. представлява реалистичен и финансово обезпечен инструмент за управление на дружеството, който съчетава изпълнението на регулаторните изисквания с грижата за интересите на потребителите и за устойчивото развитие на ВиК инфраструктурата на територията на област Добрич. Изпълнението му ще се отчита периодично пред КЕВР съгласно утвърдените графици (Справки № 3, № 4 и № 9), което осигурява прозрачност и възможност за своевременна реакция при отклонения от заложените цели.